

Enigma loci – Genius loci I.

Jiří Kroupa

1) Uvedení

- Kevin Lynch, 1960:

cesta, hranice, uzel, oblast, významný prvek

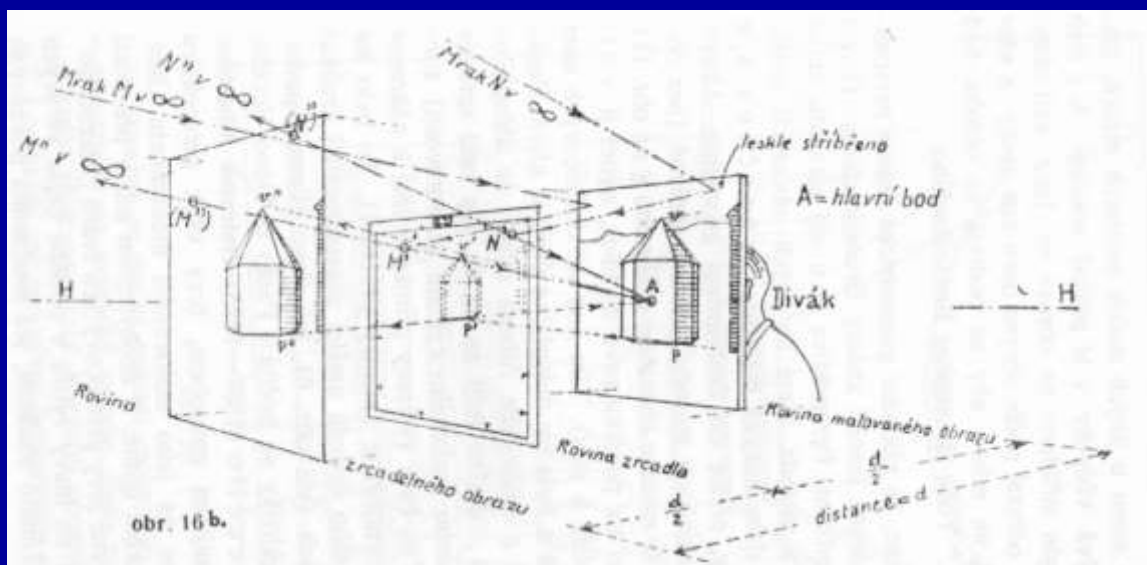
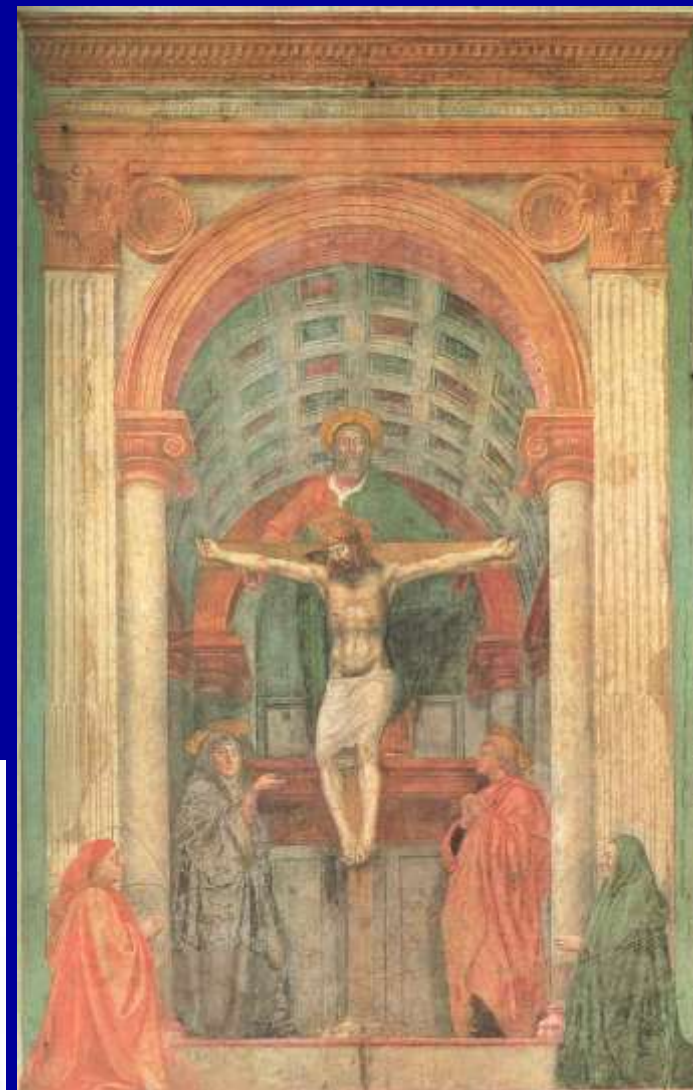
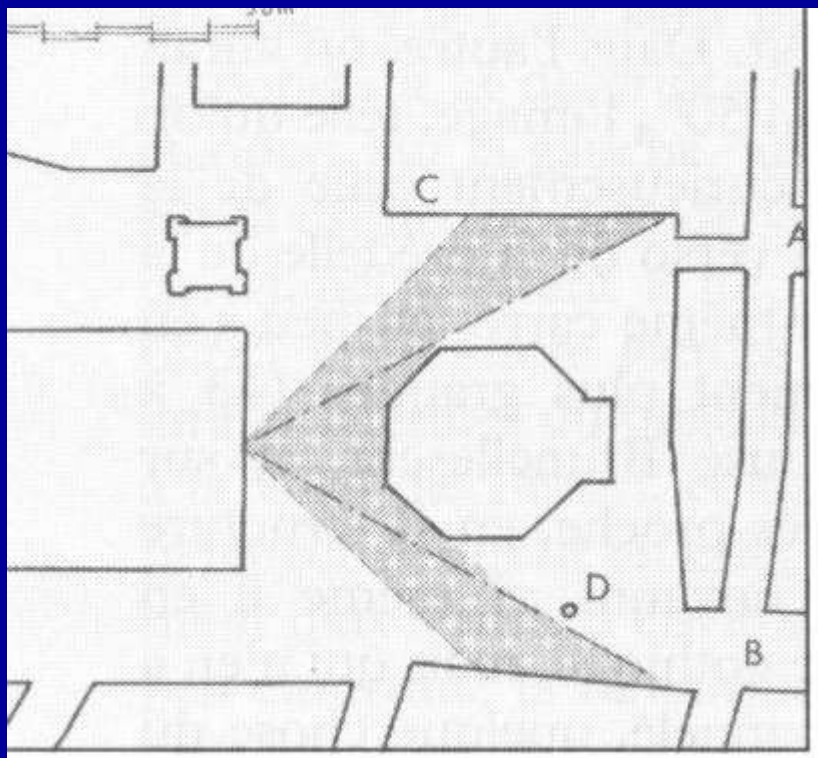
- Christian Norberg-Schulz, 1981

struktura místa: prostor, charakter, „duch místa“

cesta - směřování, ohnisko, oblast

2) Člověk a urbánní okolí v raném novověku

- a) cesta
lineární perspektiva – „prospetto“
- b) ohnisko
vitruviánská figura – antropomorfismus
- c) Daniele Barbaro: „aspetto“ a „prospetto“

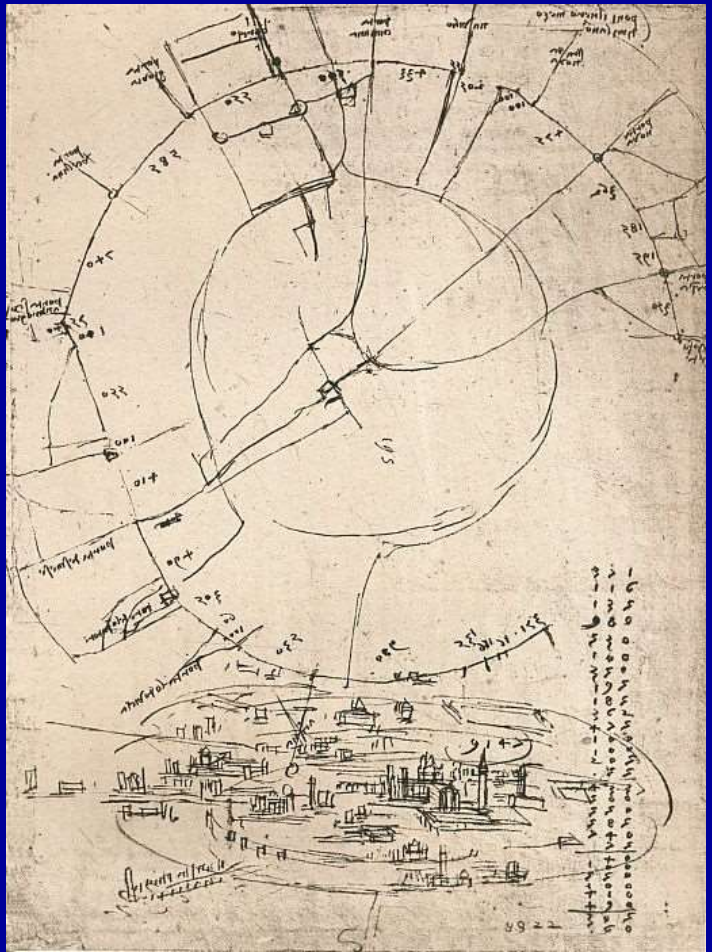
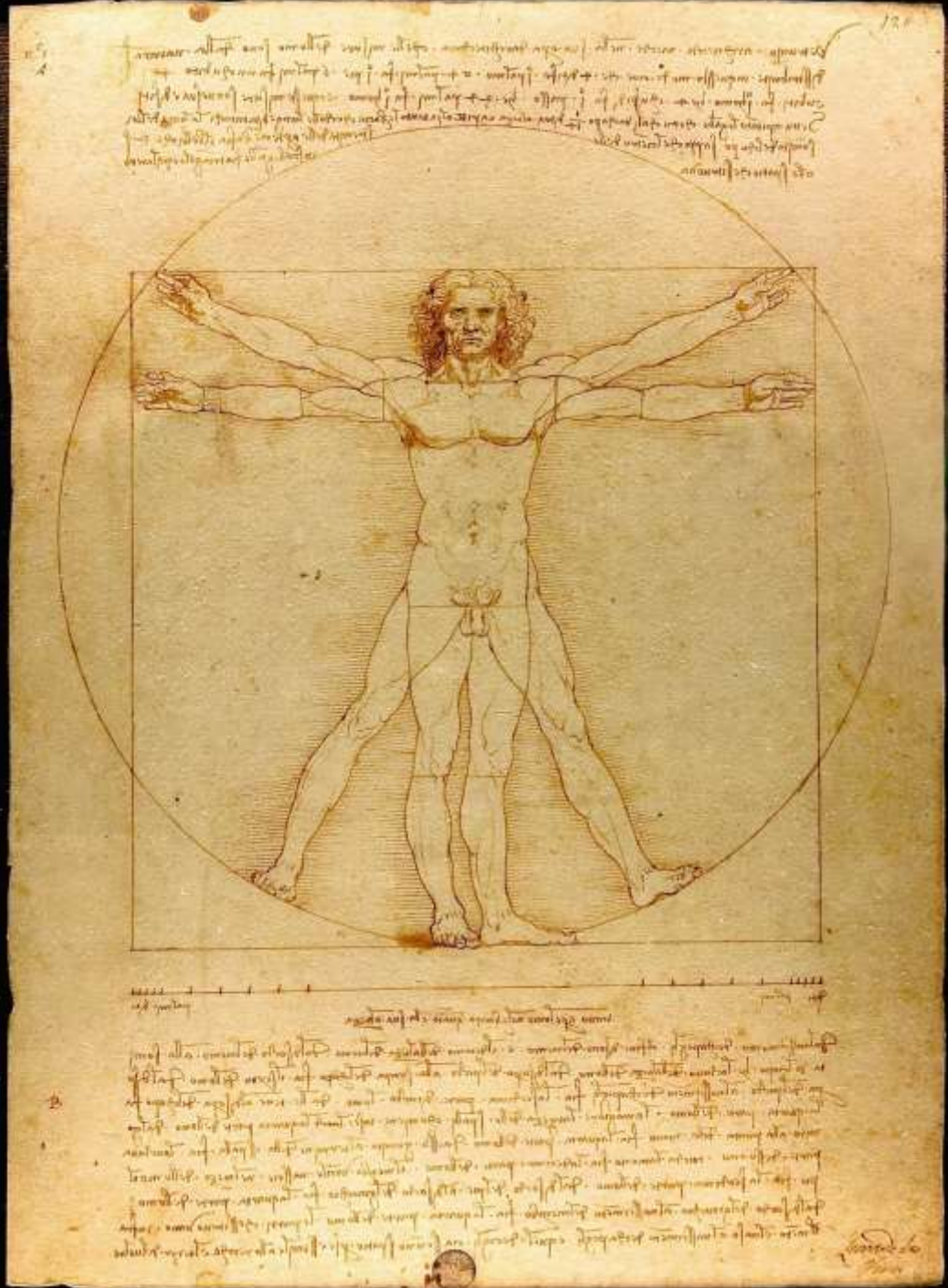
obr. 16 b.

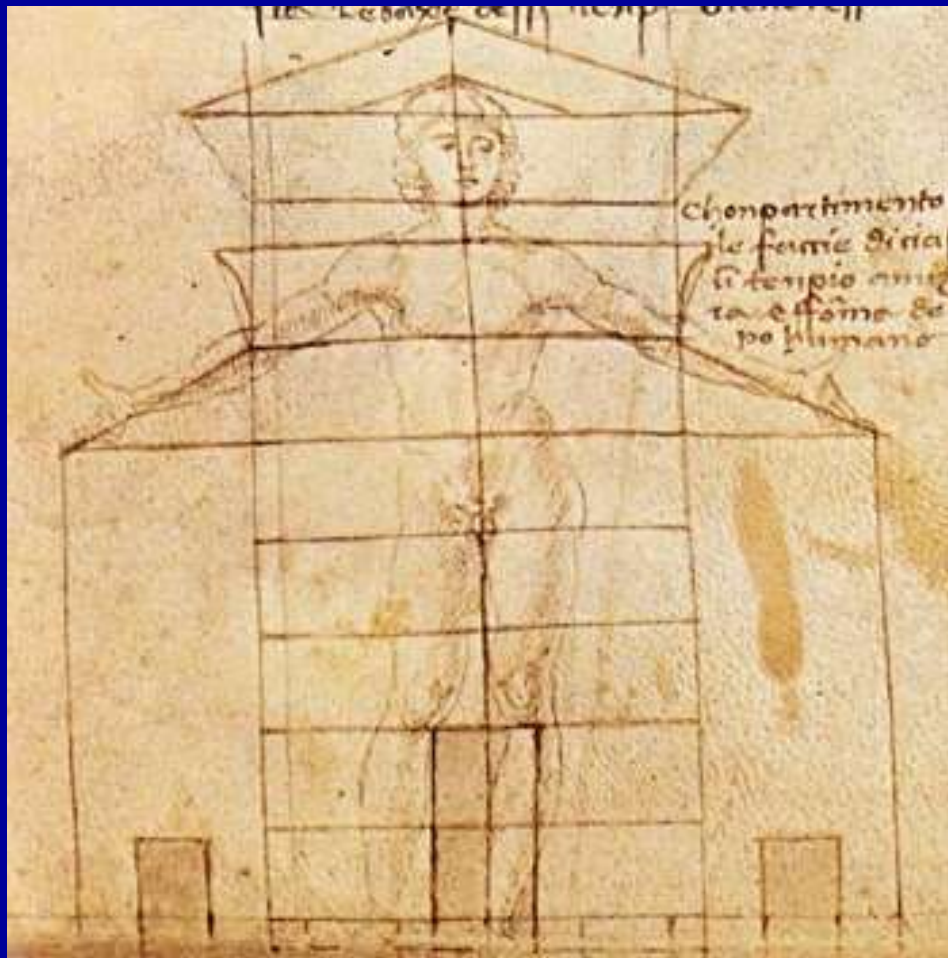
Ideální město - Baltimore (původně Urbino): Fra Carnevale? Francesco di Giorgio Martini ?

Ideální město – Urbino, Piero della Francesca? Francesco di Giorgio Martini ? Melozzo da Forli ?

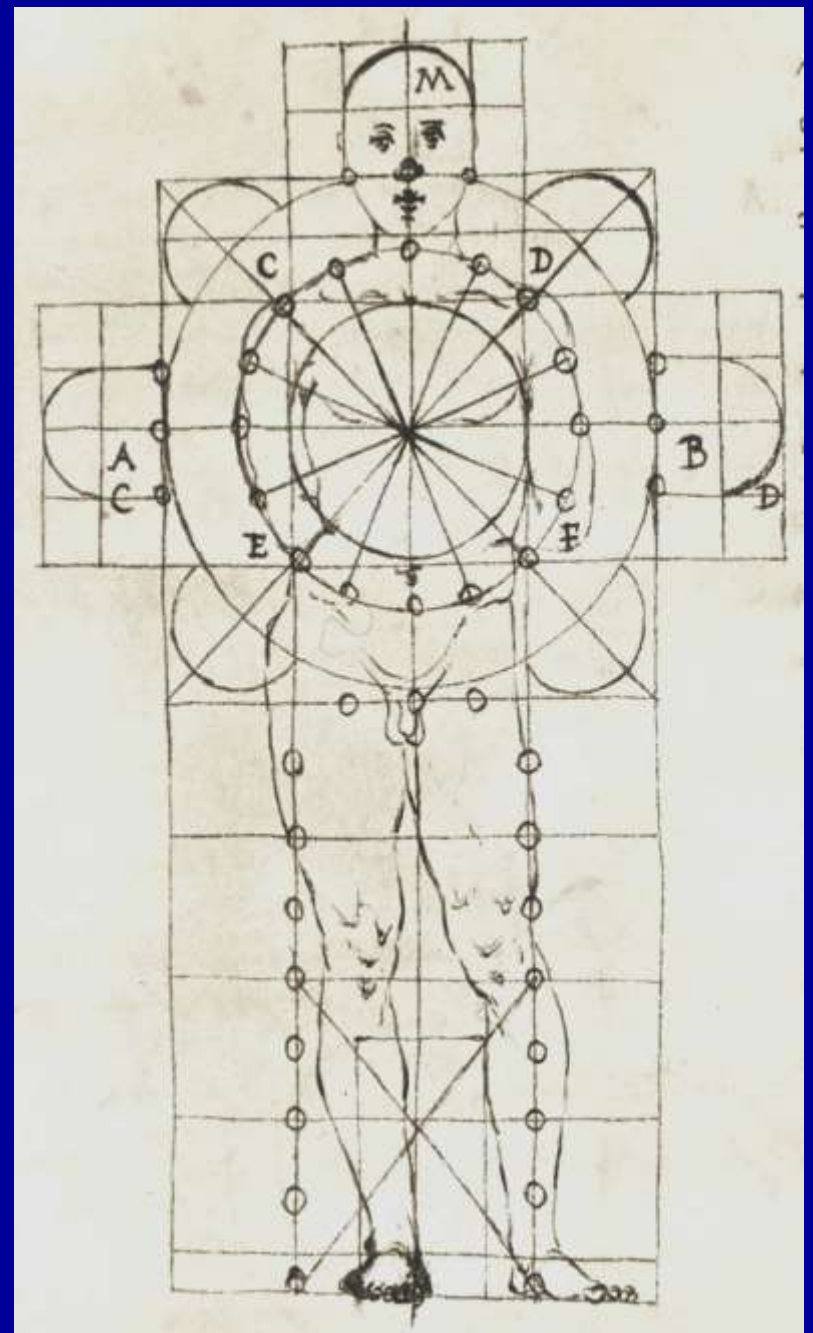

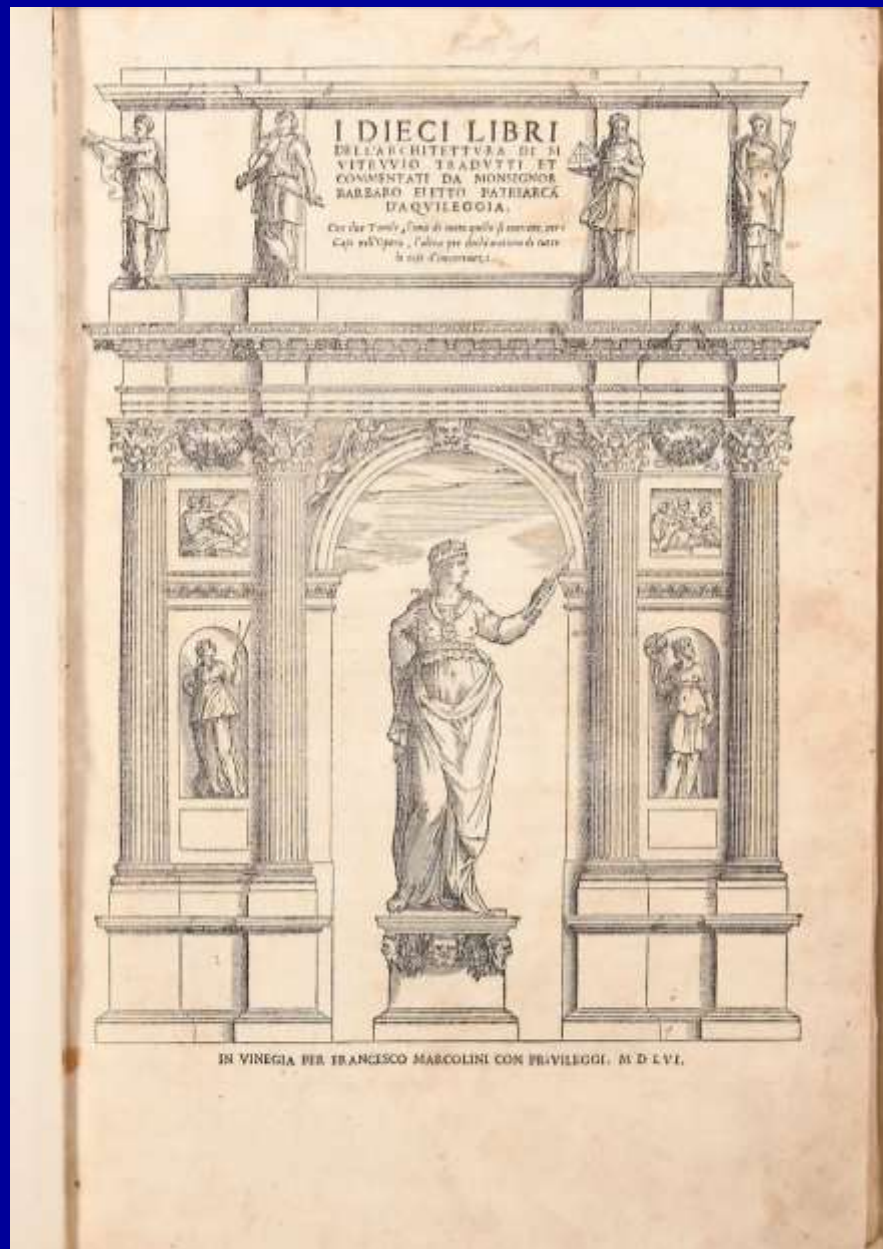
Leonardo da Vinci, Milano

Francesco di Giorgio Martini

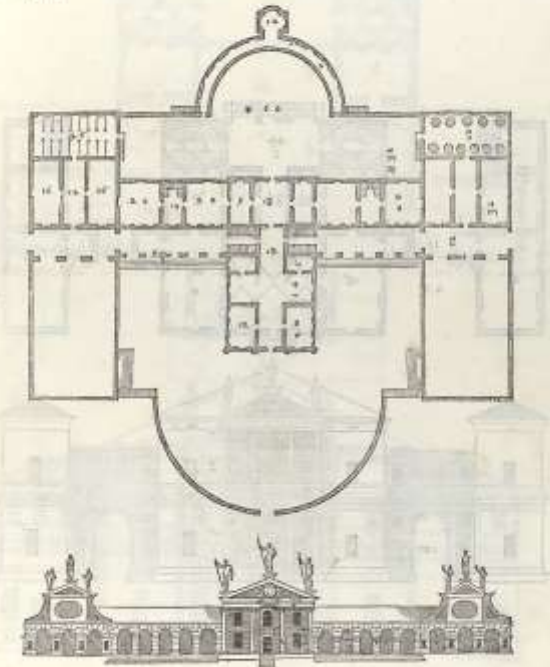
Daniele Barbaro (patriarcha akvilejský, znalec perspektivy a architektury), 1513-1570)

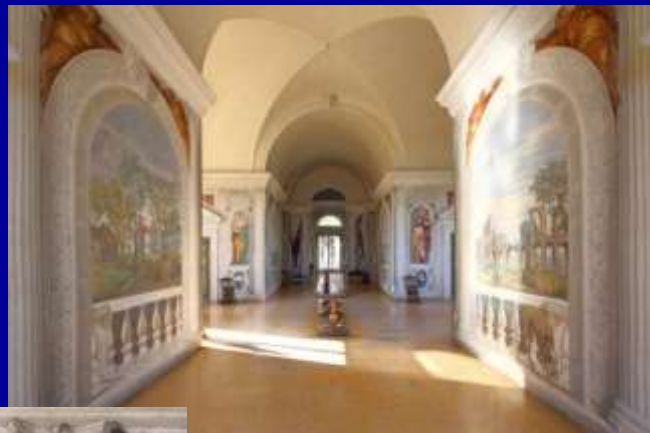
S E C O N D O . 51

LA SOTTOPOSTA fabricata da Masera Villa vicina ad Aulo Castello del Triungiano, di Monsignor Reuerendissimo Eleuato di Aquileia, e del Magnifico Signor Marc' Antonio fratelli de' Barbari. Quella parte della fabrica, che e' alquanto in fuori ha due ordini di stanze, il piano di quelle di sopra e' a pari del piano del cortile di dietro, oue si raglia nel monte riucontro alla casa vna fontana con infiniti ornamenti di fuoco, e di pietra. Fa quella fonte vn laghetto, che serve per peschiera: da questo luogo partiti l'acqua scende nella cucina. Si danno irrigati i giardini, che sono dalla destra, e sinistra parte della strada, la quale pian piano ascendendo conduce alla fabrica: in due peschiere co' loro beuerenti sopra la strada comune: al'onde partiti, si uadacqua il Brouio, il quale e' grandissimo, piano di fusti eccellentissimi, e di smerle scuaricme. La facciata della casa del padrone ha quattro colonne di ordine Ionico: il capitello di quelle de' gli angoli si fronte da due parti: i quali capitelli come il facciano, porro nel libro de' i Tempij. Dall' uiso, e l'altra parte uisono loggie, le quali nell' estremo hanno due colombarie, e sono quelle uisone luoghi da fare i uasi, e le falie, e gli altri luoghi per l'uso di Villa.

GG. 2 LA SEGEVTE

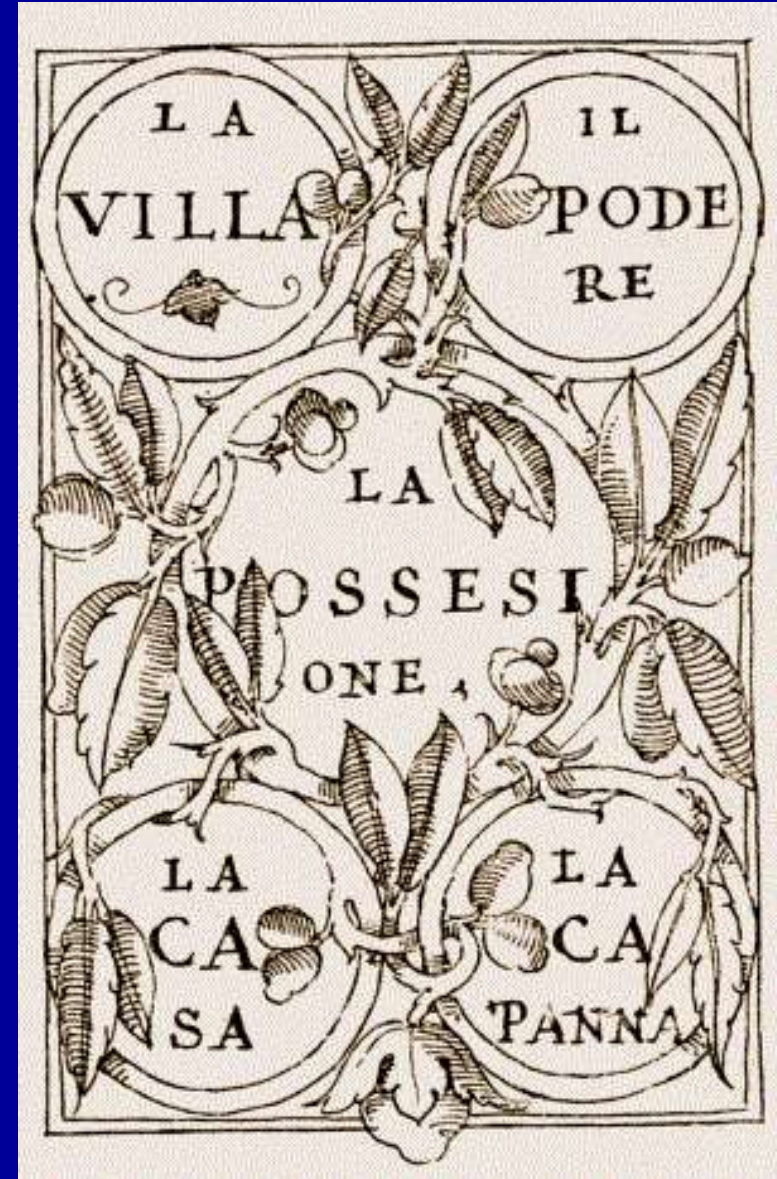

3) Sensualizace krajiny a místa

Antonio Francesco Doni,
Villa del Attavante 1557

- Villa – casa di signore: panská vila
- Podere: sídlo hospodářského statku
- Possessione di ricriatione: lovecký letohrádek
- Capanna: chýše
- Barco: opevněná vila, tvrz

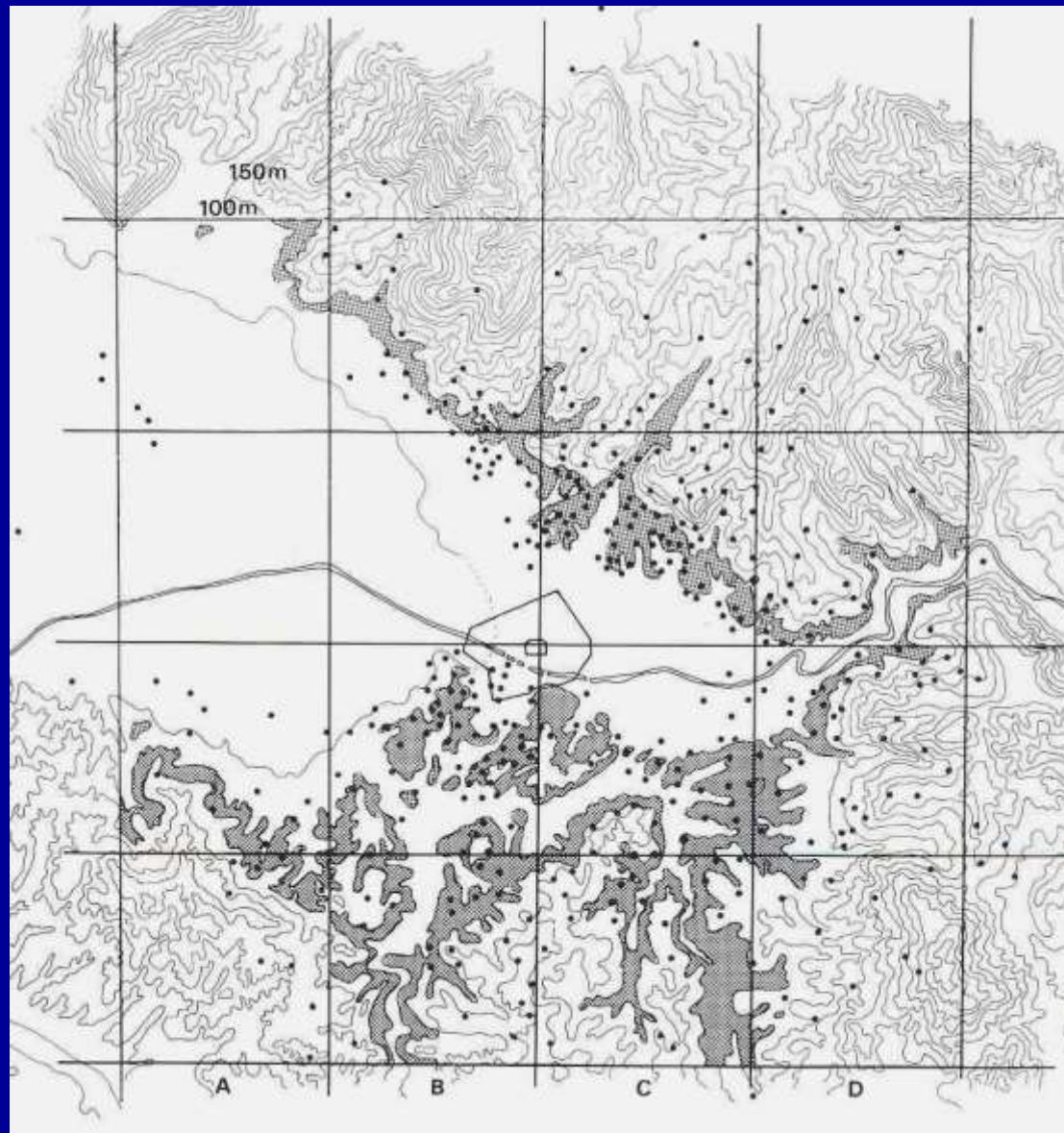
- a) ***Toskánsko*** – vila se zahradou je zapojená do toskánské krajiny, je budována v blízkosti Florencie a rozšiřuje tak městský urbanismus do přírodního okolí.

- b) ***Řím*** – vila zde znamená přírodní park ve městě; v něm je umístěno kasino, palazzo (je tedy určitým protipólem toskánské vily).

- c) ***Veneto*** – vila je především centrem zemědělského podniku, má své hospodářské zázemí a vedle toho slouží i k občasnému pobytu majitele.

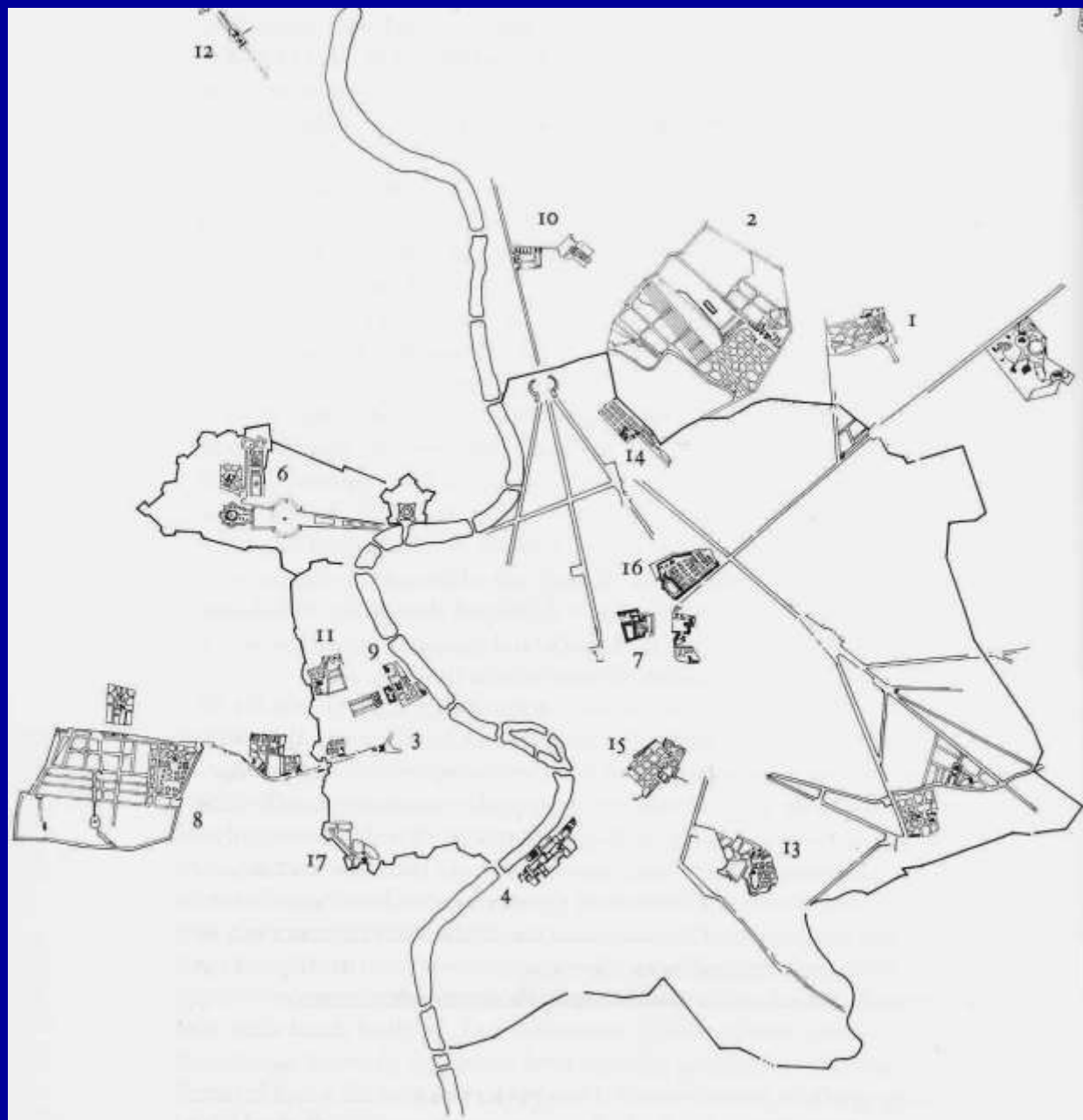
Toskánsko

palazzetto suburbano:
příměstský palác se zahradou

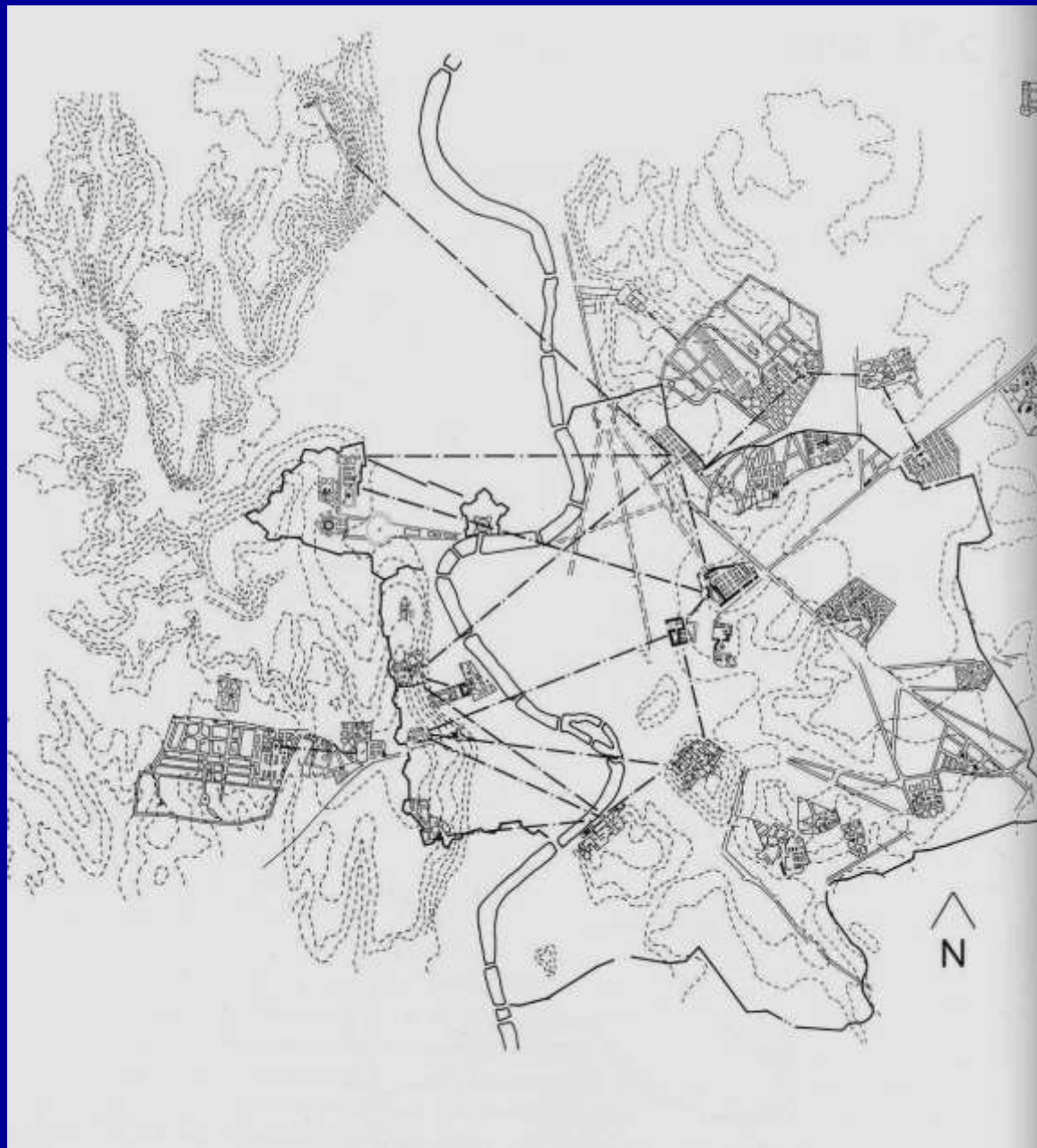

Řím

Villa = park

Raffael na poč. 16. století - integrace starověké krajiny do města

Benátsko / Veneto

Villa rustica:
centrum hospodářství

Palladio, Villa Pisani, Bagnolo, 1542

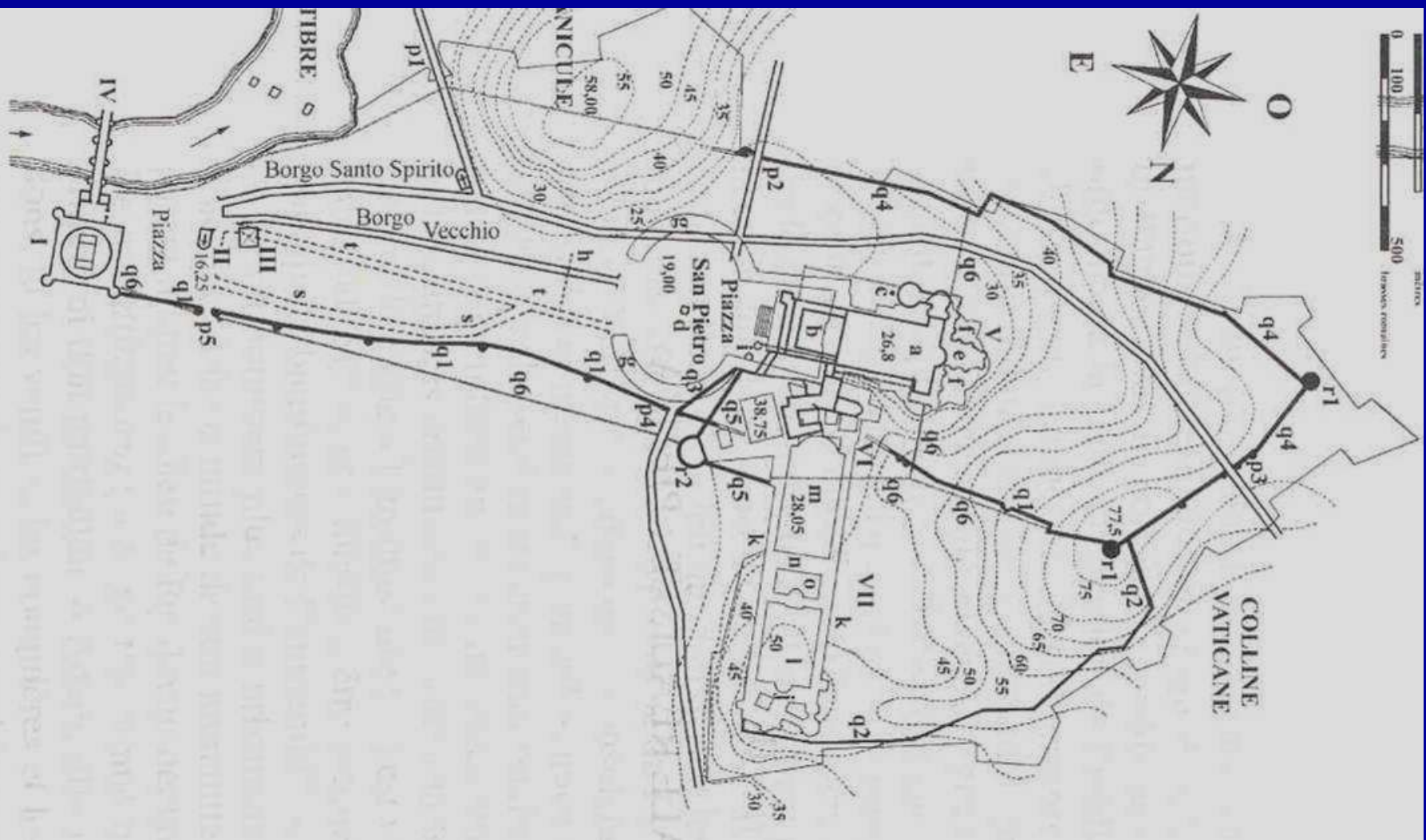

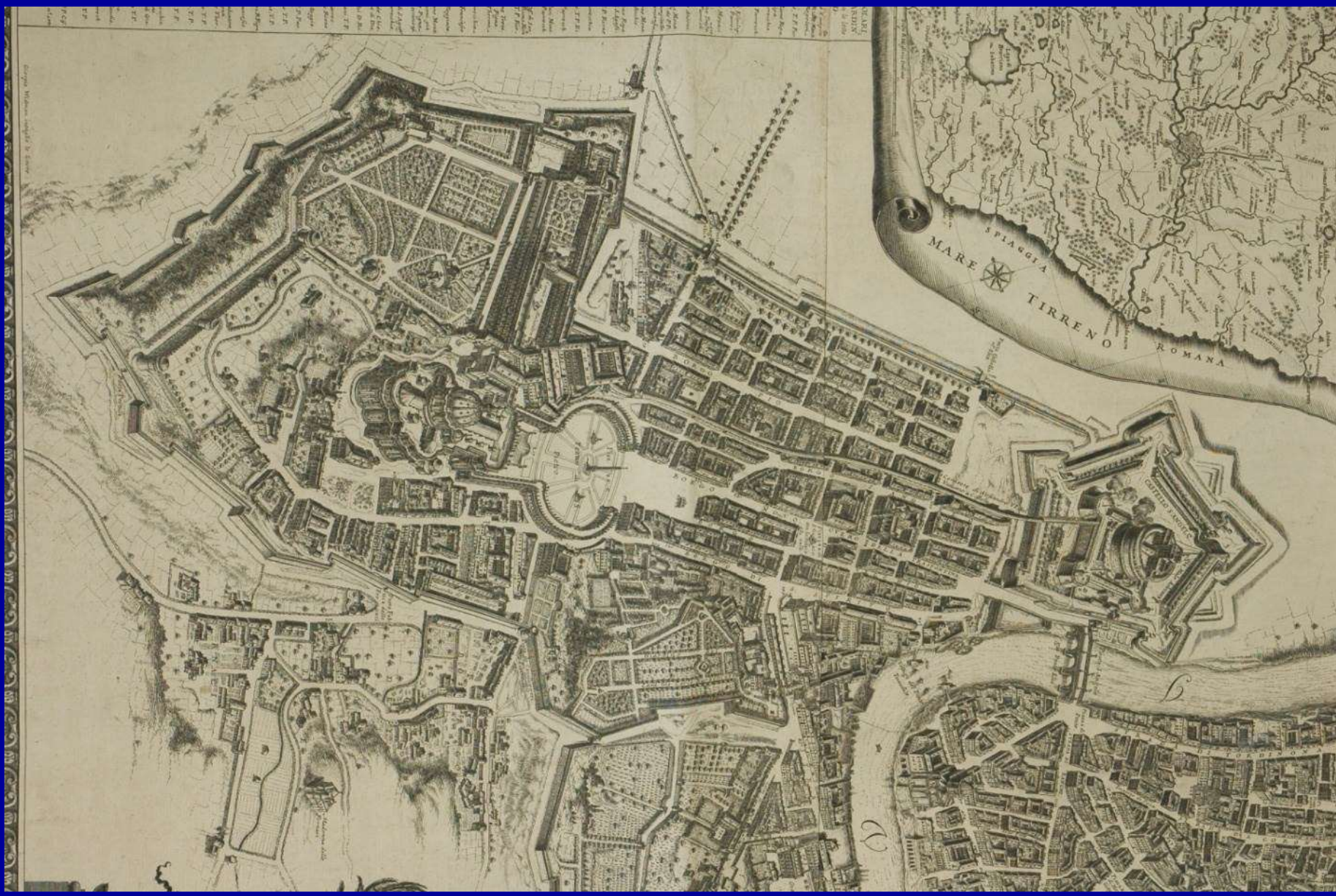
Palladio, Villa Badoer, Fratta Polesine, 1556

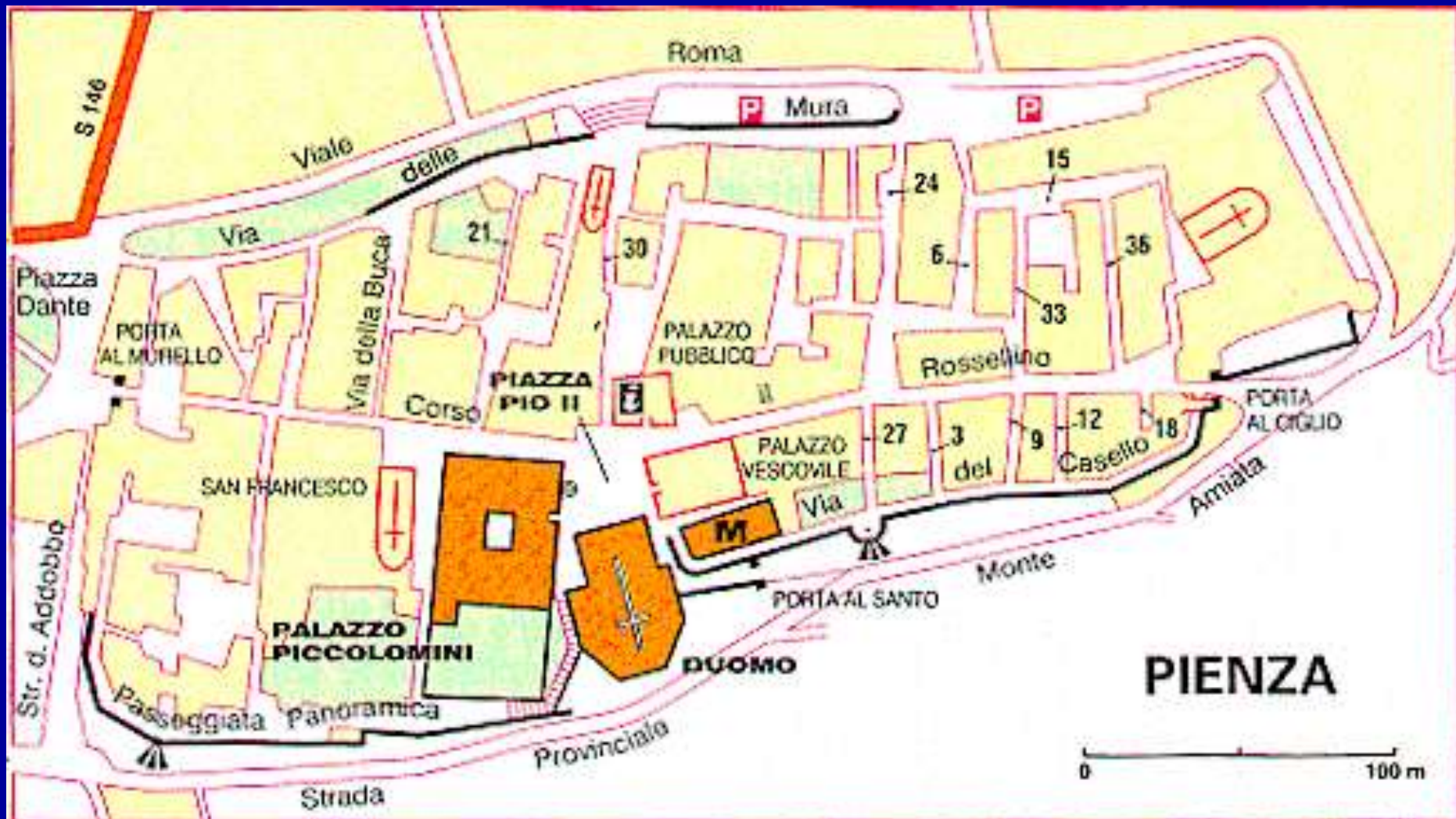

4. První evropští urbanisté

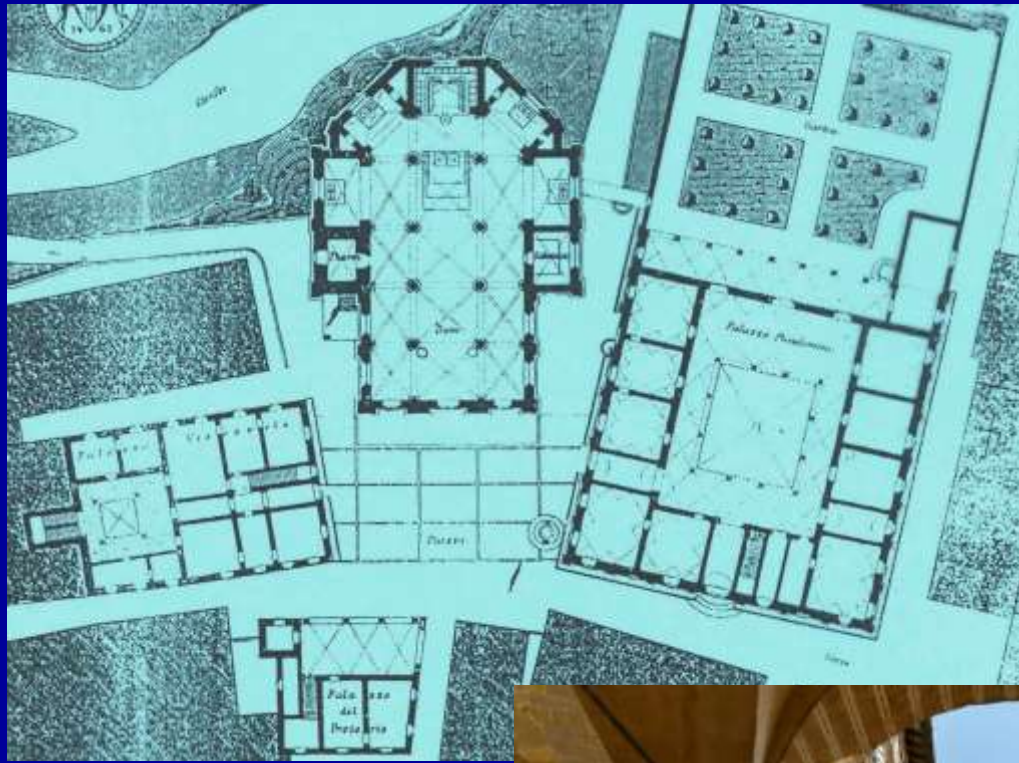
- Leon Battista Alberti
 - 1404-1472, humanista a právník
- Bernardo Rossellino
 - 1409 Settignano - 1464
- Biagio Rossetti
 - kol. 1447-1516, architekt ve Ferrare od 1467

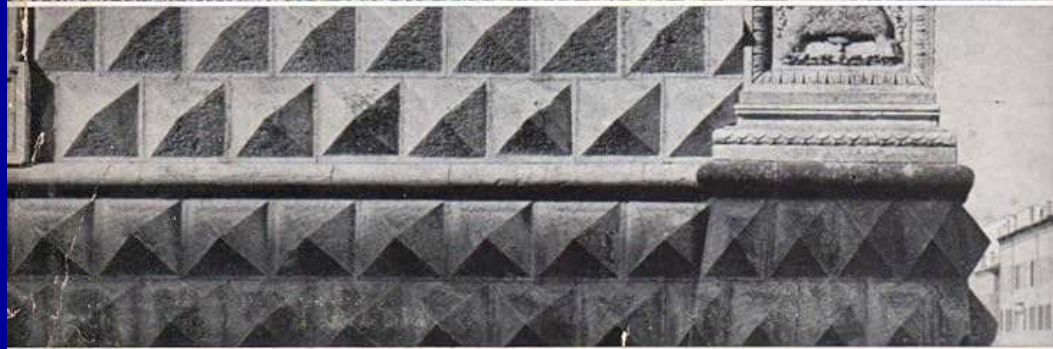

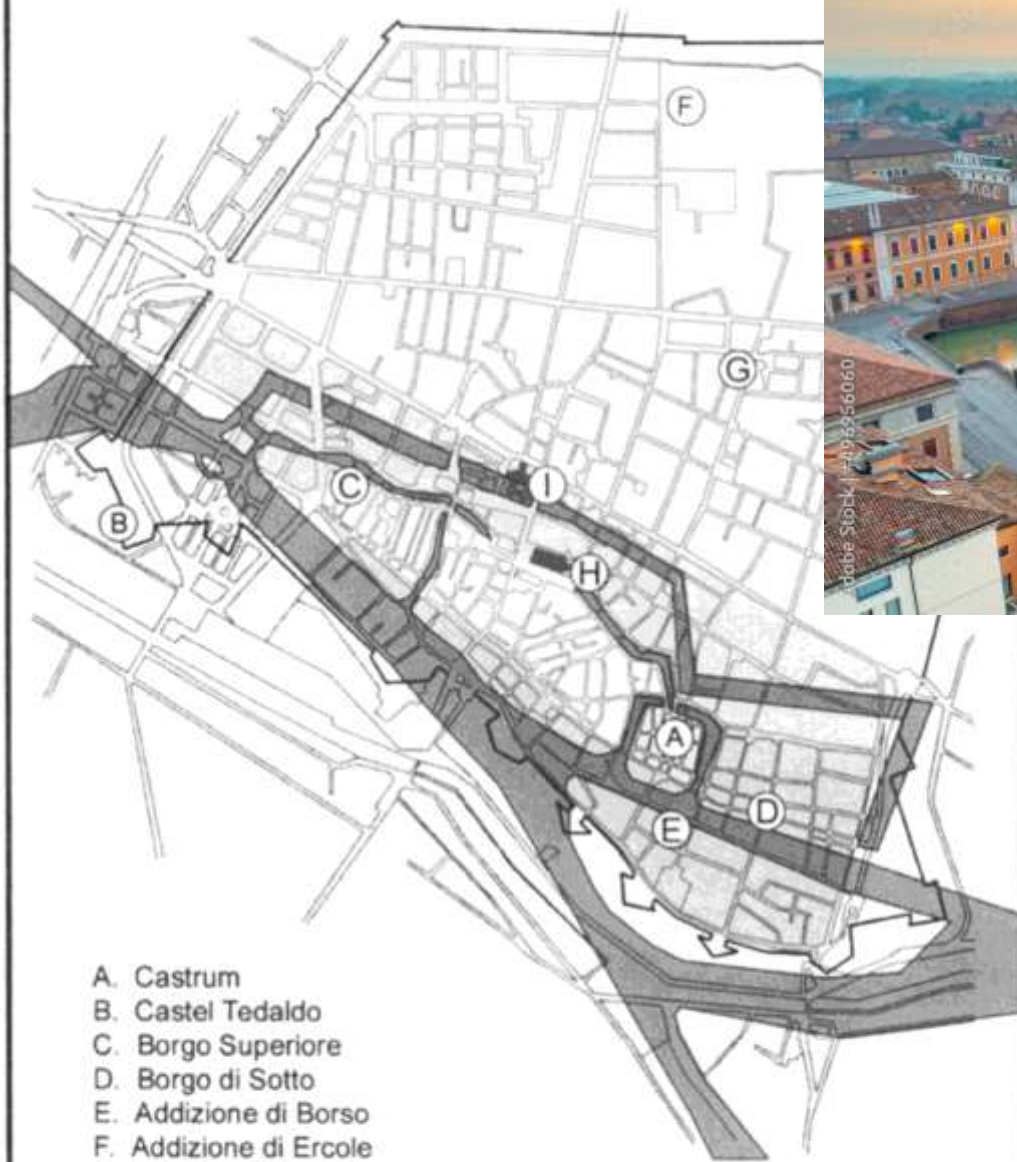
Luigi Zevi

BIAGIO ROSSETTI

architetto ferrarese il primo urbanista moderno europeo

Einaudi

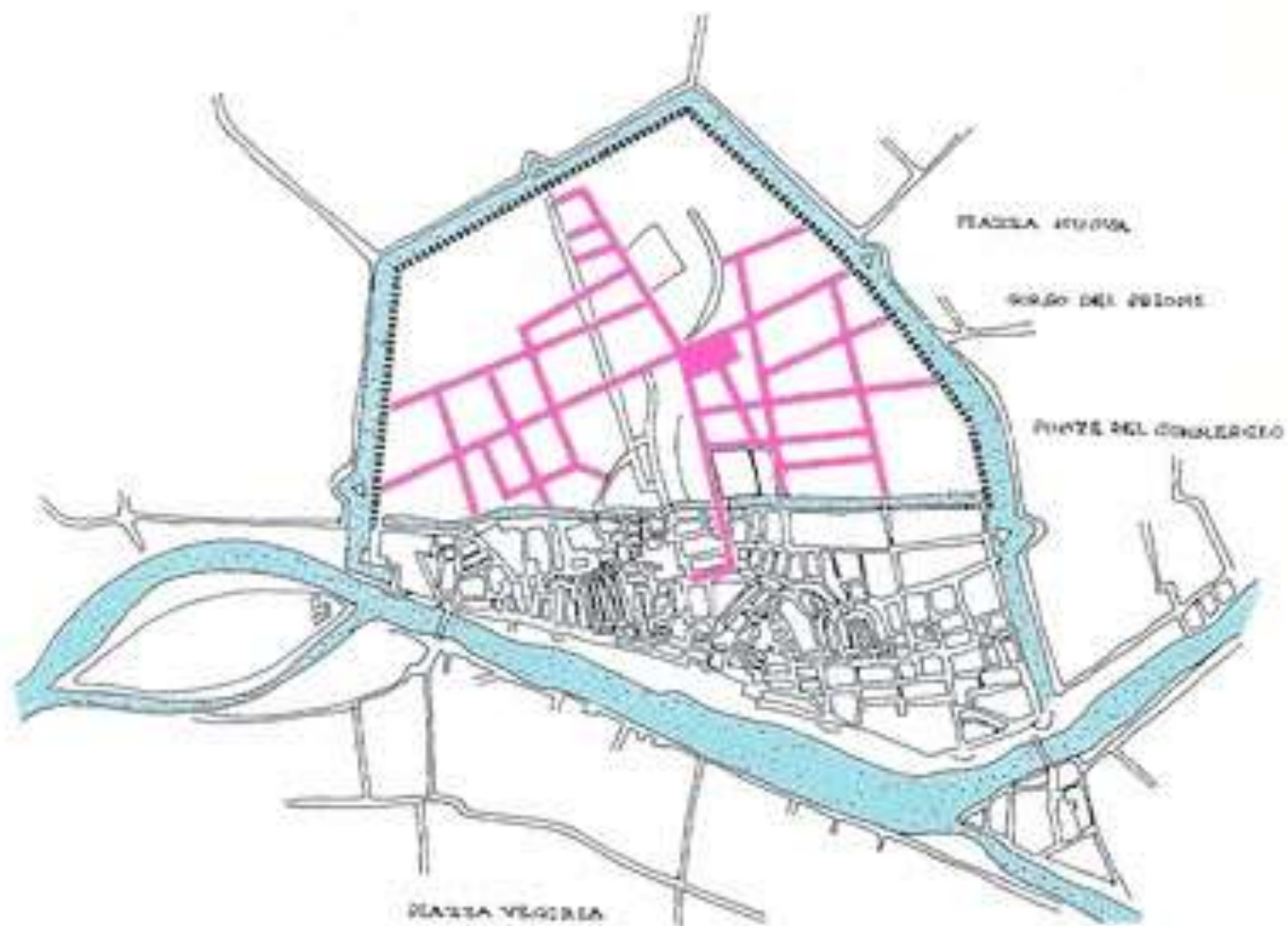

- A. Castrum
- B. Castel Tedaldo
- C. Borgo Superiore
- D. Borgo di Sotto
- E. Addizione di Borso
- F. Addizione di Ercole
- G. Le Convertite
- H. Cathedral S. Giorgio
- I. Castello

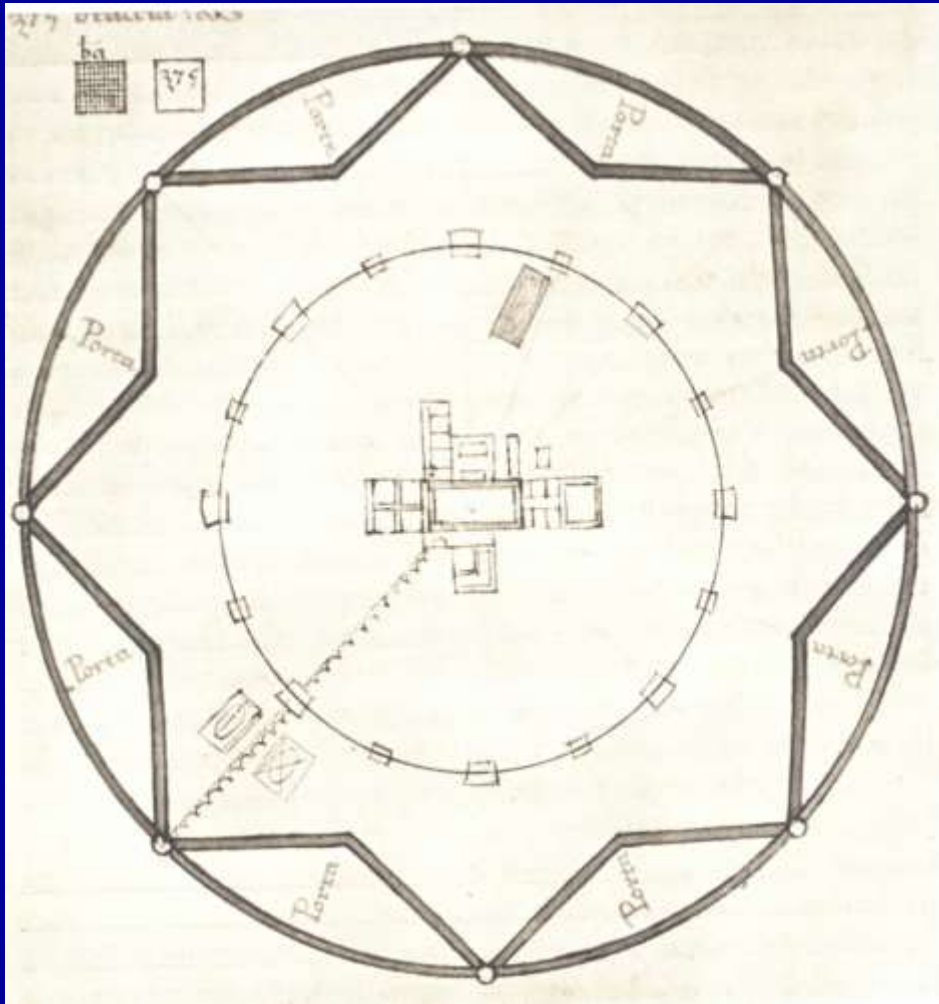
Adobe Stock | 1793556060

TERZA ADDIZIONE 1492

5) Realizace měst na geometrickém půdorysu

Antonio Averlino – Filarete, Sforzinda

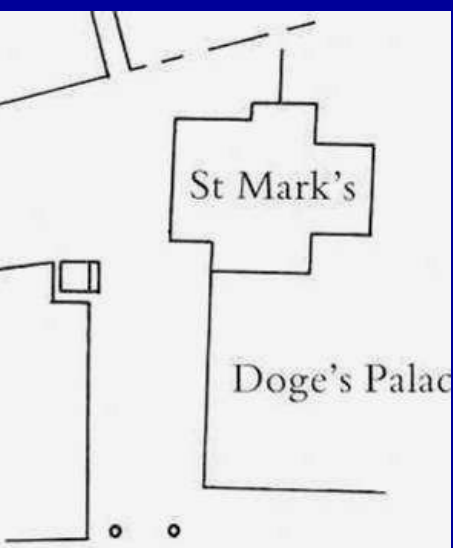
Benátky a jejich centrum (zleva: Bibliotheca Marciana – loggia – Procuratie nuove – (napoleonská dostavba) – Procuratie vecchie

San Geminiano

St Mark's

Doge's Palace

Sabbioneta, 1554-1591 (Vespasiano I. Gonzaga)

Palmanova, 1593 (Benátská republika, Vincenzo Scamozzi)

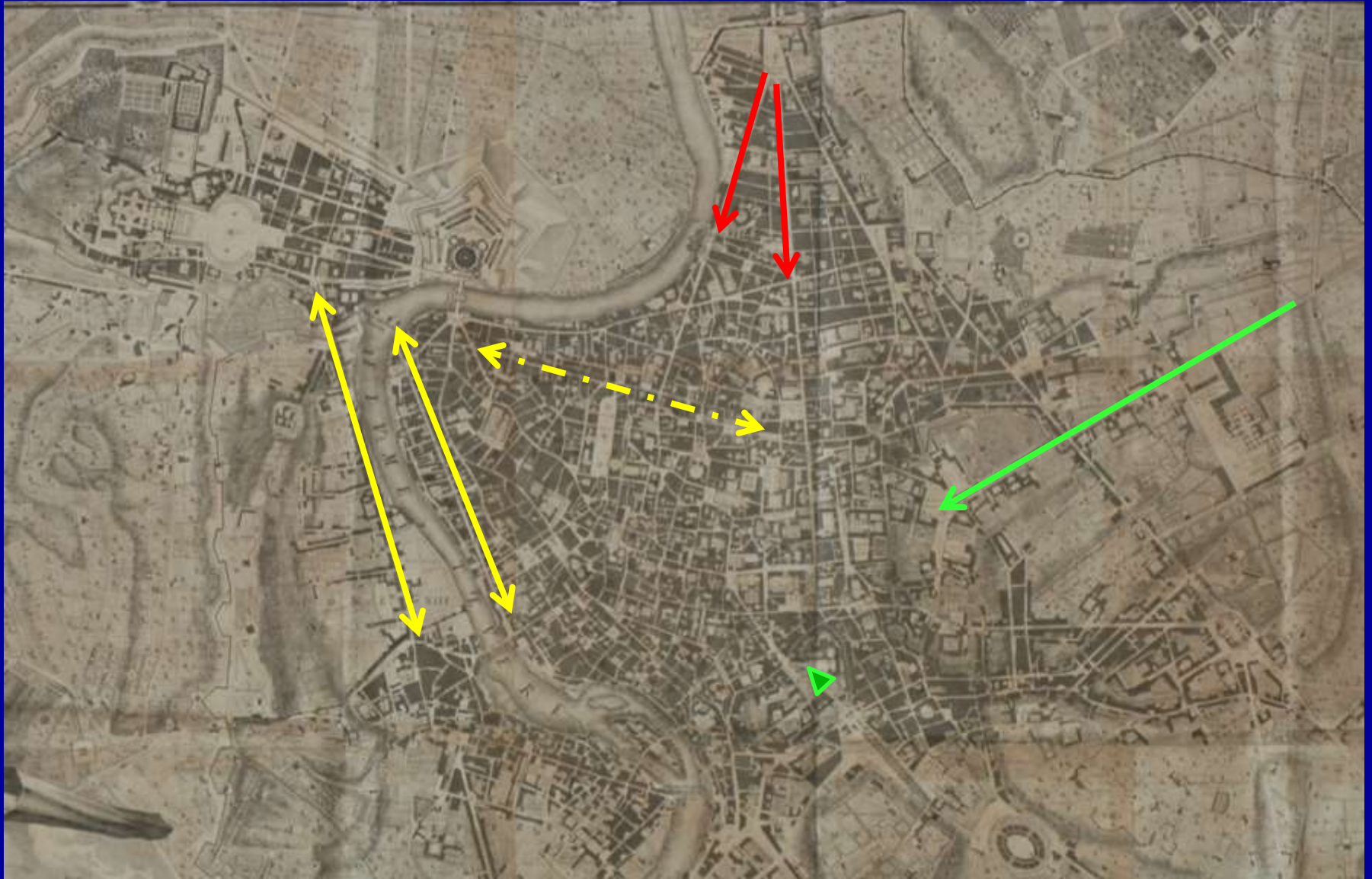

Salzburg,
Centrum se třemi náměstími

6. Koncepce urbanismu v renesanci a baroku

Řím v 16. stol. (od Raffaella k Michelangelovi)

„Il primo ritratto“, kol. 1480 (Francesco Roselli) – kopie 1538, dnes v Mantově

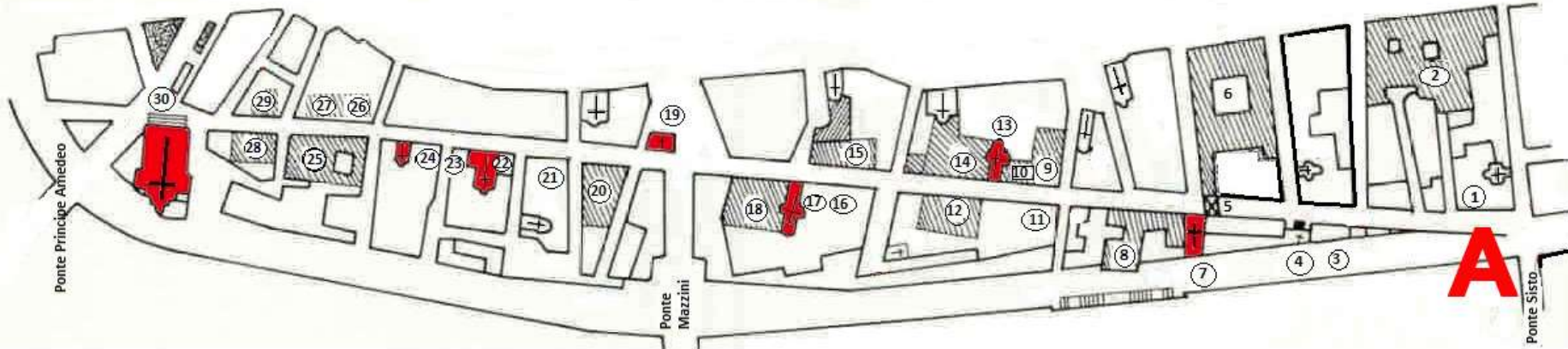

1557

Francesco
Pacciotti

Bramante (+ Antonio da Sangallo ml.), Vila Giulia

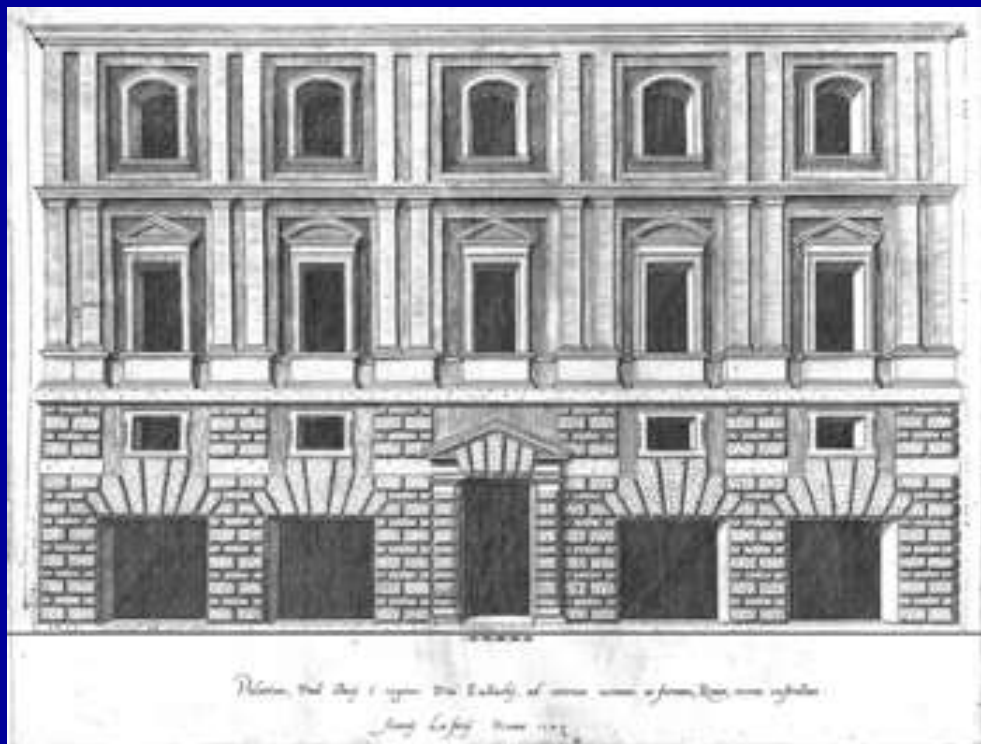

1 - Arciconfraternita dei Pallottini	11 - Palazzo Lecca di Guevara	21 - Carcere Minorile
2 - Palazzo Spada	12 - Palazzo Varese	22 - St. Maria del Suffragio
3 - Palazzetto Pateras	13 - St. Caterina da Siena	23 - i Sofà di via Giulia
4 - Mascherone di via Giulia	14 - Stabilimenti Spagnoli	24 - St. Biagio della Pagnotta
5 - Arco Farnese	15 - Palazzo Ricci	25 - Palazzo Sacchetti
6 - Palazzo Farnese	16 - Liceo Virgilio	26 - Palazzo Ricci-Donarelli
7 - St. Maria dell'Orazione e Morte	17 - St. Spirito dei Napoletani	27 - Palazzetto di Paolo III
8 - Palazzo Falconieri	18 - Palazzo Ghisleri	28 - Palazzo Medici-Ciarelli
9 - Palazzo Baldoia-Muccioli	19 - St. Filippo Neri	29 - Casa di Raffaello
10 - Palazzo Cisterna	20 - Carceri Nuove	30 - St. Giovanni dei Fiorentini

Rafael, Via dei Coronari

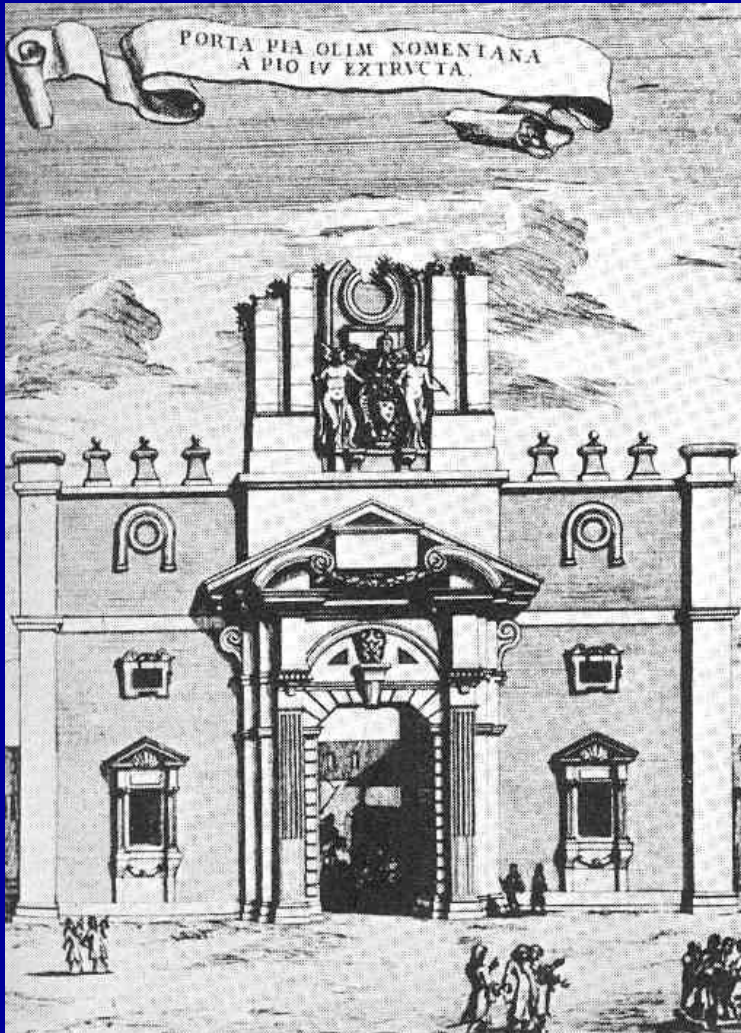

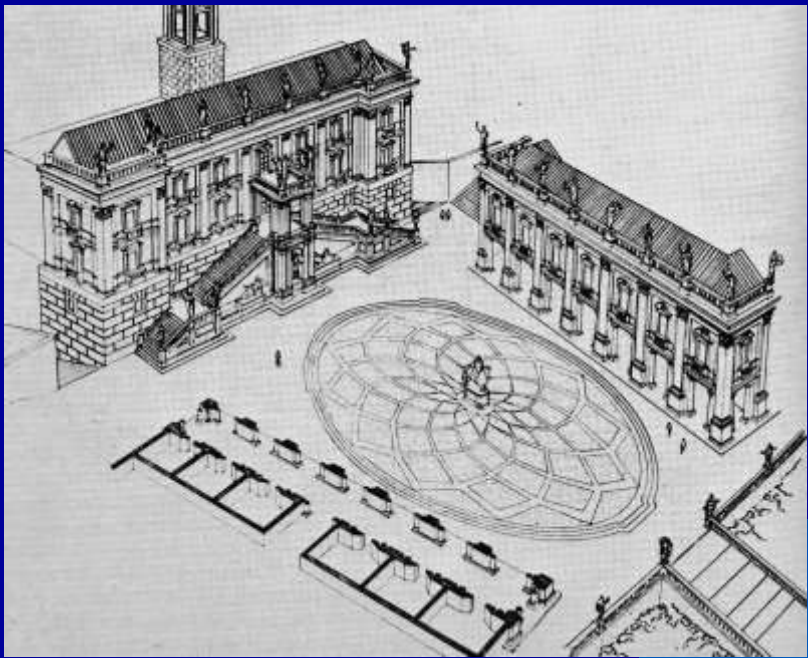

Rafael, Palazzo Alberini
(na začátku Via dei Coronari)

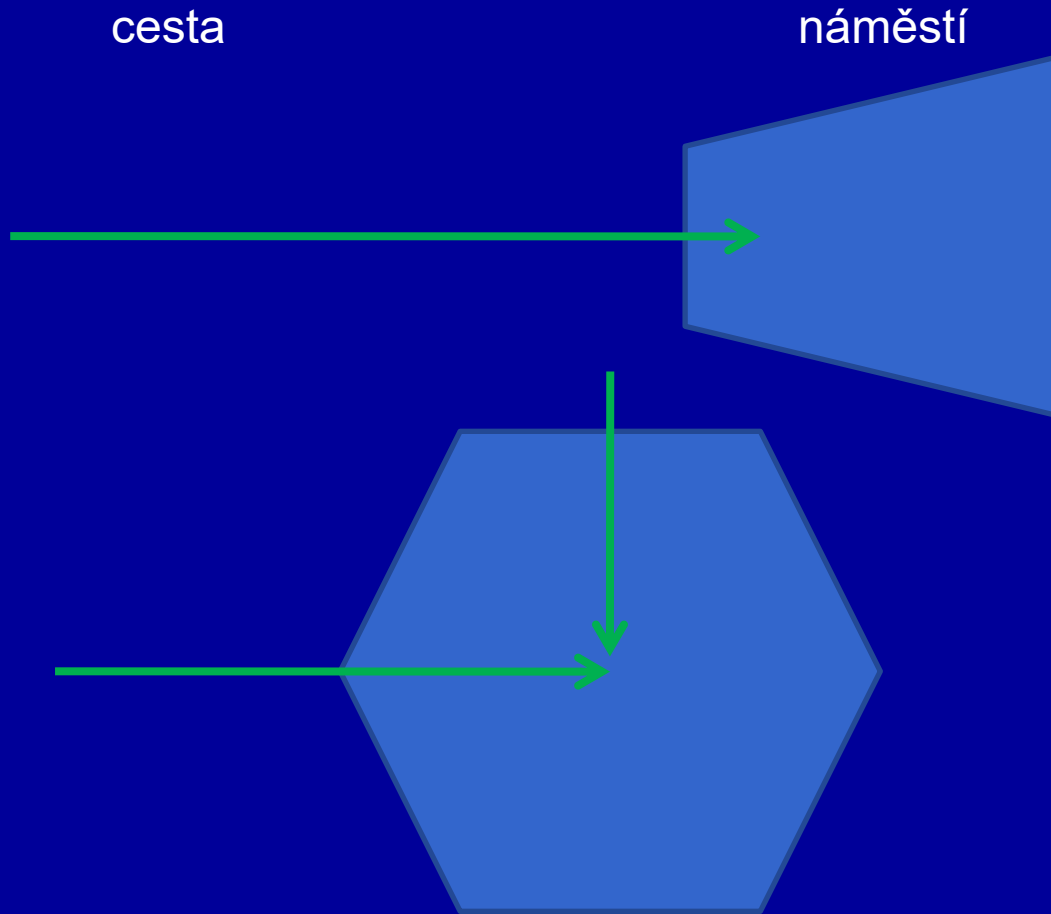

Michelangelo,
Porta Pia – Strada Pia, 1561-1564

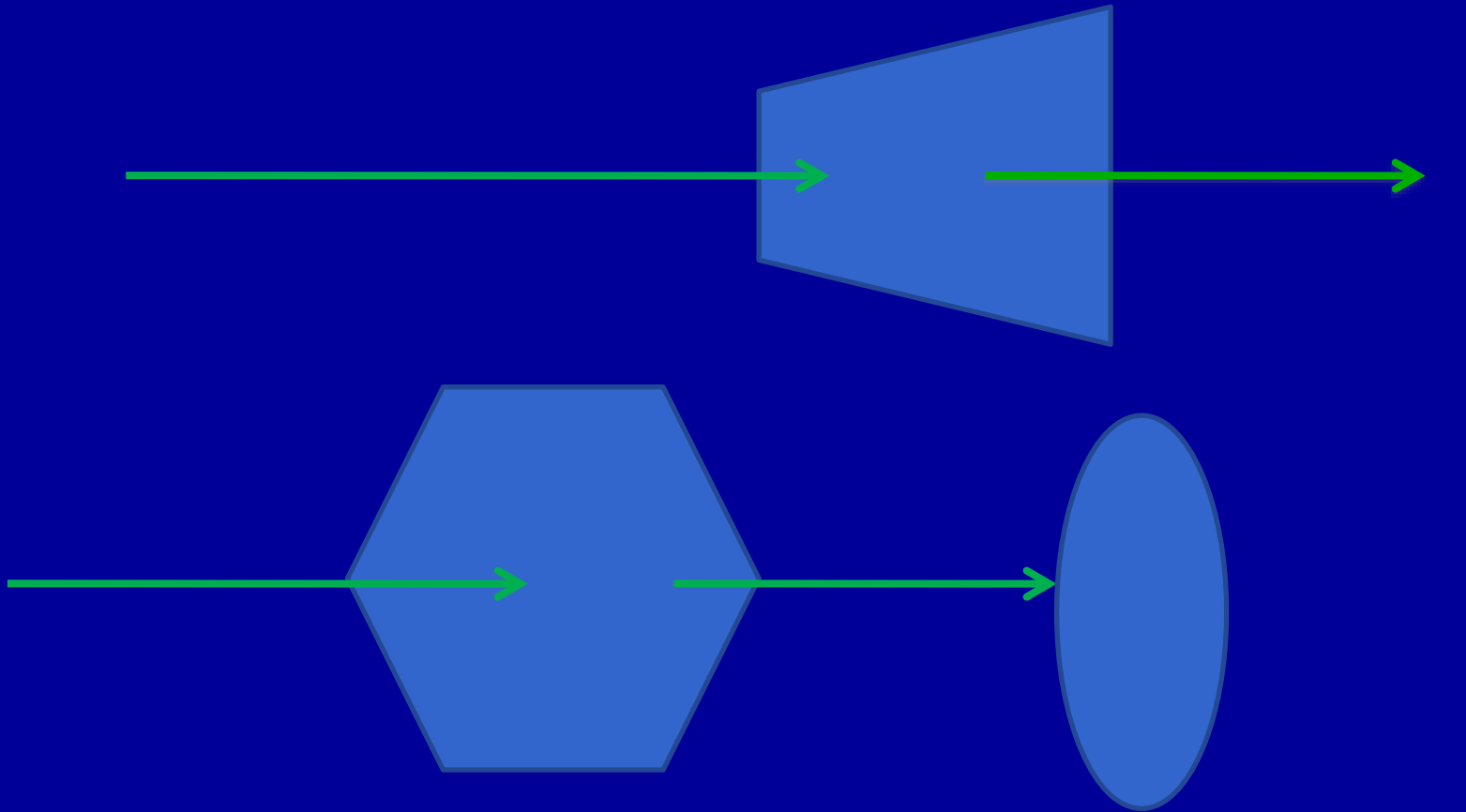
Představa renesančního prostoru (uzavřený, perspektivou vymezený)

Představa manýristická (postupně se otevírající, k určitému ohnisku)

cesta

náměstí

Představa barokního prostoru

cesta

ohnisko

směrování

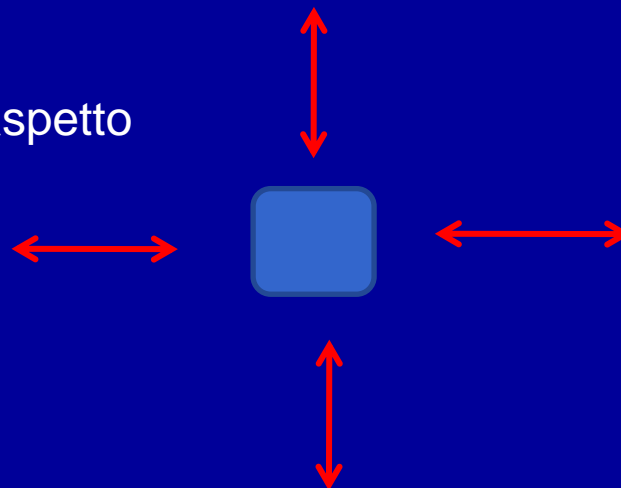

Renesance (klasická)

prospetto

aspetto

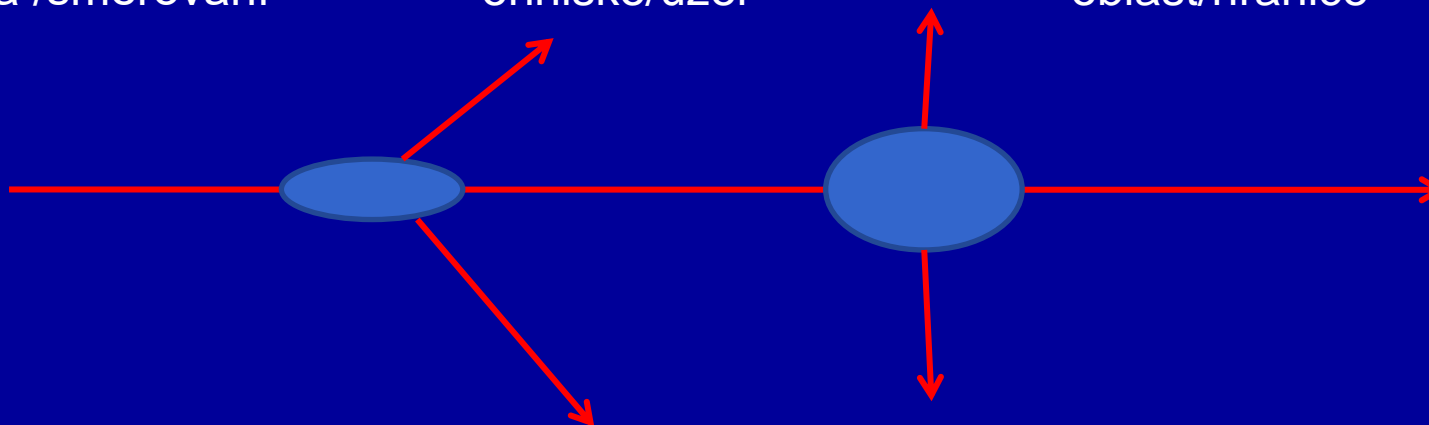

Barok

cesta /směrování

ohnisko/uzel

oblast/hranice

a) Klasický městský barokní urbanismus: Řím

Sixtus V. (Felice Peretti) – od roku 1585 k jubilejnímu roku 1600

- 1585 – Via Felice (dnes Via Sistina): Trinita dei Monti/ S. Maria M.
- S. Maria Maggiore – nový střed rozšíření města
- Architekt Domenico Fontana

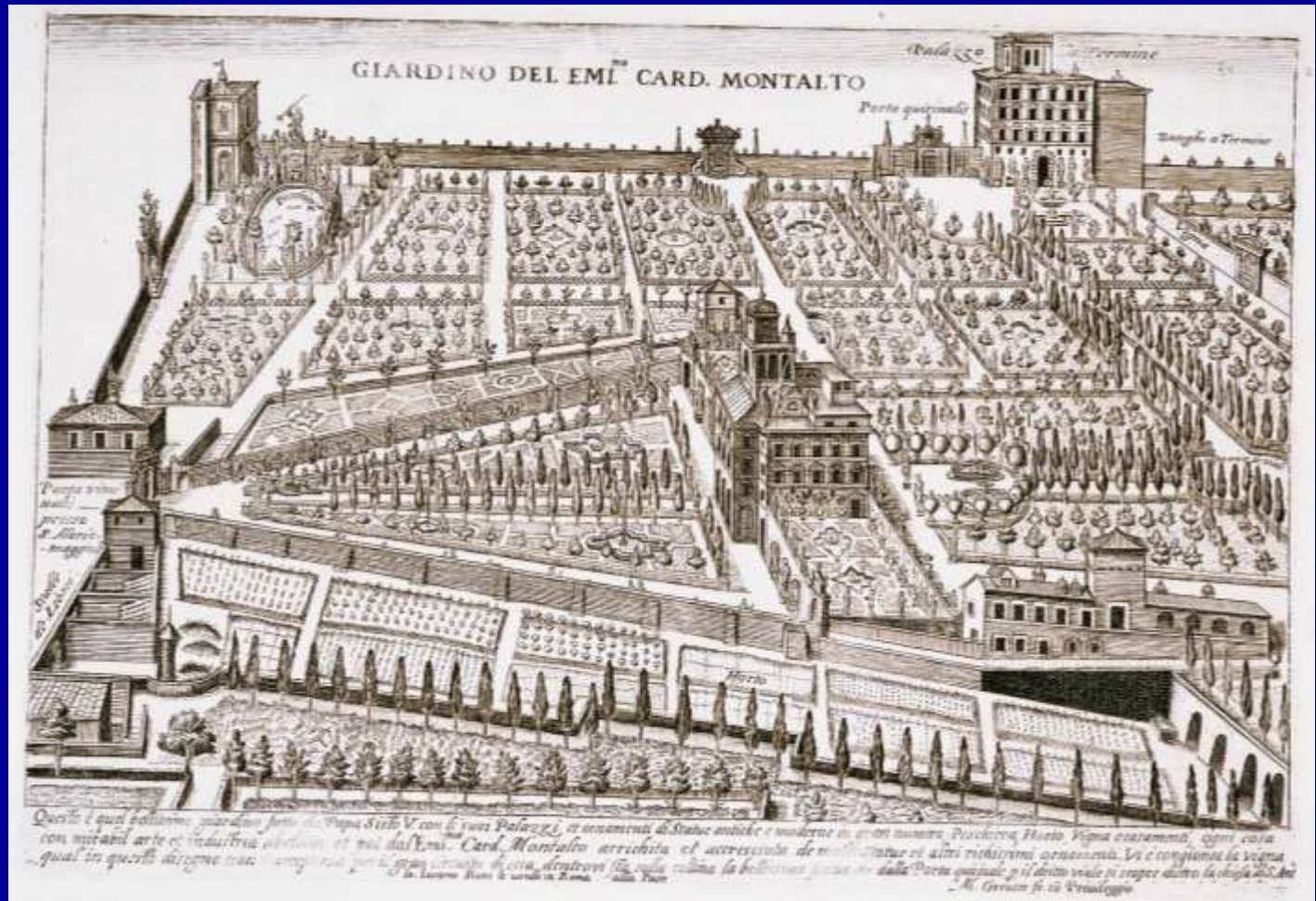

Sixtus V. Felice Peretti da Montalto (1585-1590)

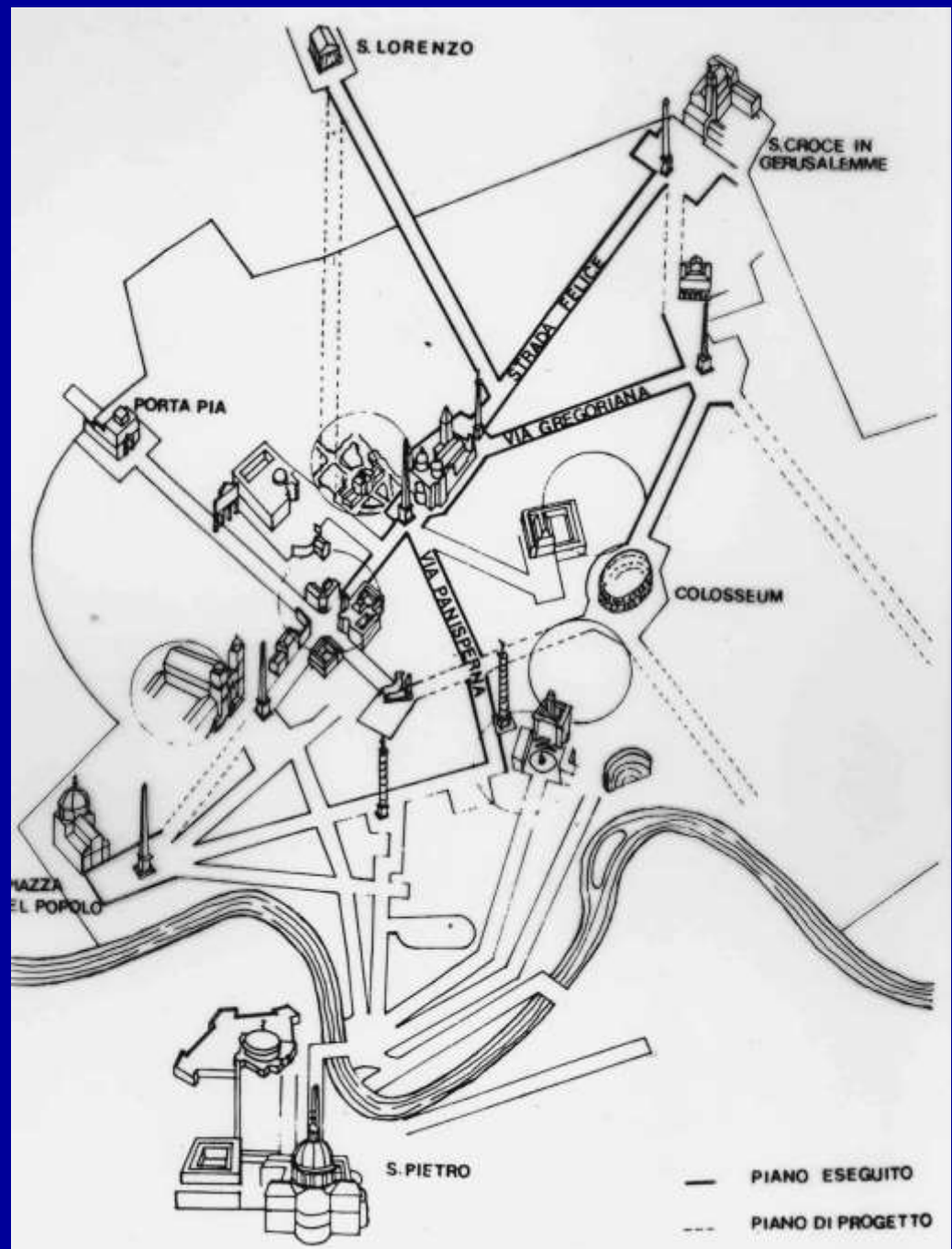
Villa Montalto, Domenico Fontana, od 1574

Aqua Felice s Mojžíšovou fontánou

Rione Monti

1585 – Via Felice (dnes Via Sistina):
Trinita dei Monti/ S. Maria M.
S. Maria Maggiore – nový střed
Domenico Fontana (1543-1607)

b) Klasický městský barokní urbanismus: Paříž

Jindřich IV. (1553-1610, první král z větve Bourbonů)

Pont Neuf (1578 – započal již Jindřich III., dokončil 1605 - Jindřich IV.)

architekt: Louis Métezeau:

Place Royale (des Vosges), 1605

východní část Velké galerie Louvru

diplomat, dvořan a stavební podnikatel Achille de Harley:

Place Dauphin, 1607

Ludvík XIV.: (1638-1715)

architekt Jules Hardouin-Mansart:

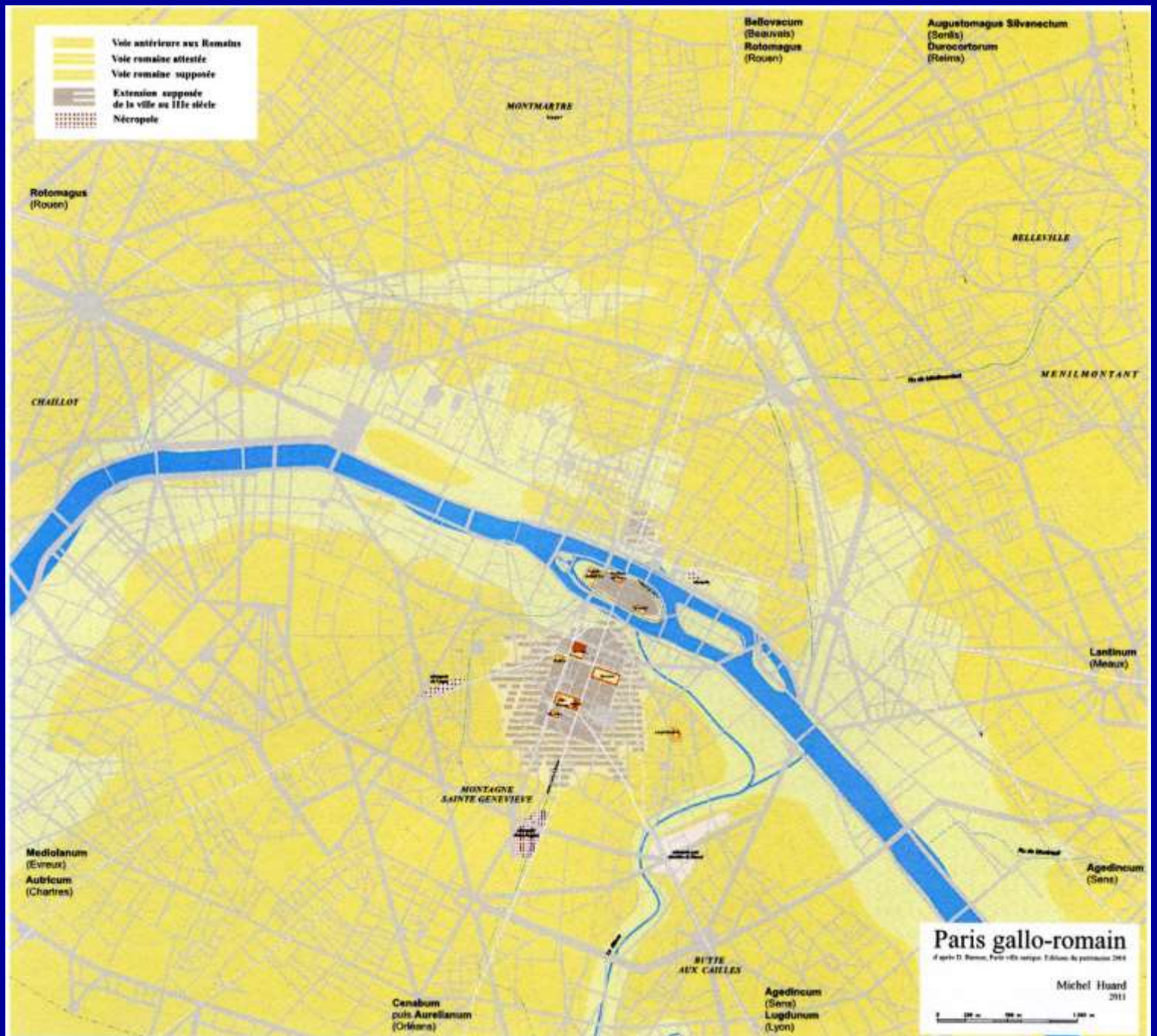
Place des Victoires, 1685

Place Vendôme, 1699

Lutetia (Parisiorum)

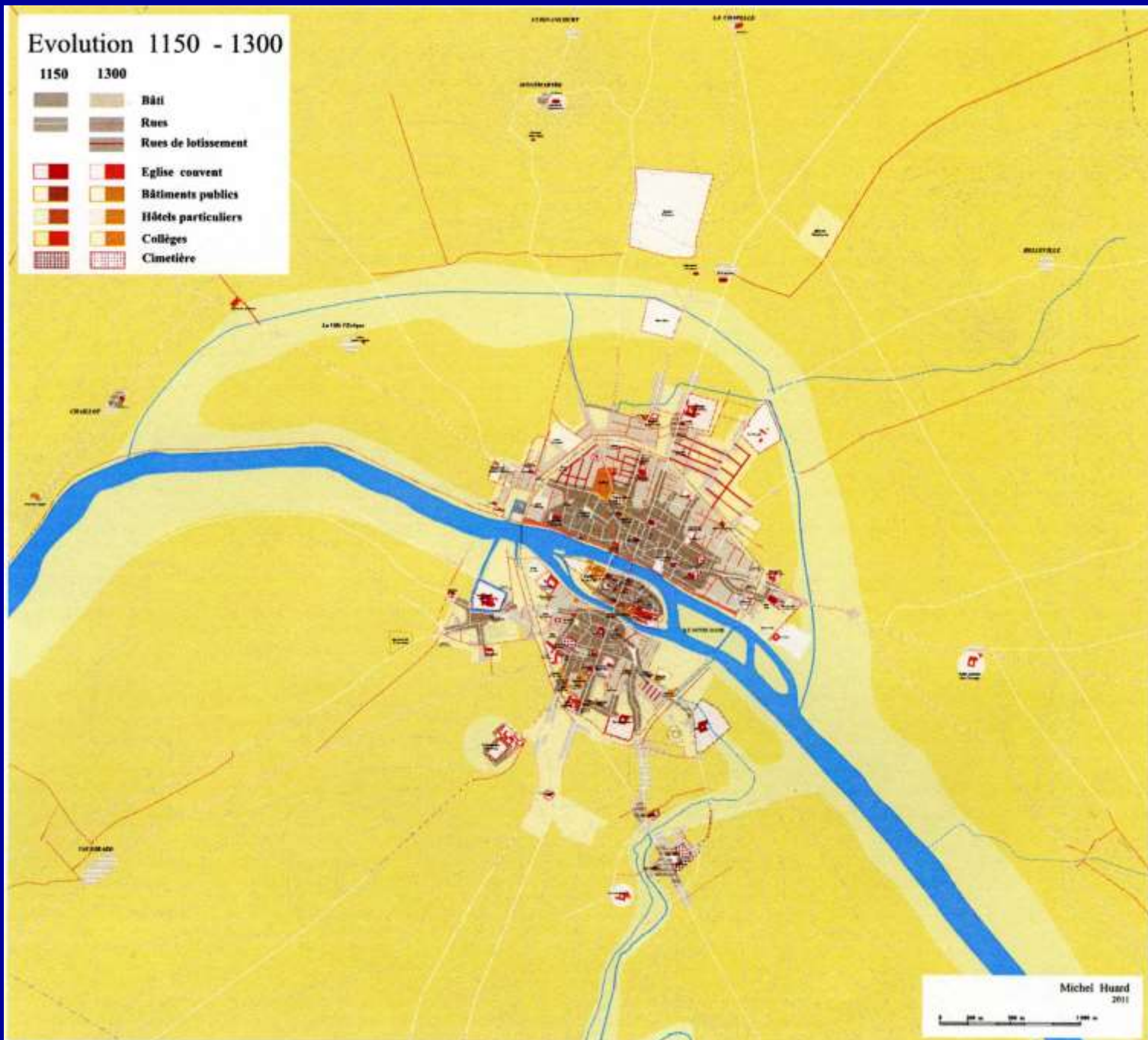
Keltské sídliště
+ římská kolonie
levý břeh (jih)

52 př. Kr.

Evolution 1150 - 1300

1150	1300	
		Bâti
		Rues
		Rues de lotissement
		Eglise couvent
		Bâiments publics
		Hôtels particuliers
		Collèges
		Cimetière

Středověké město
na severním břehu

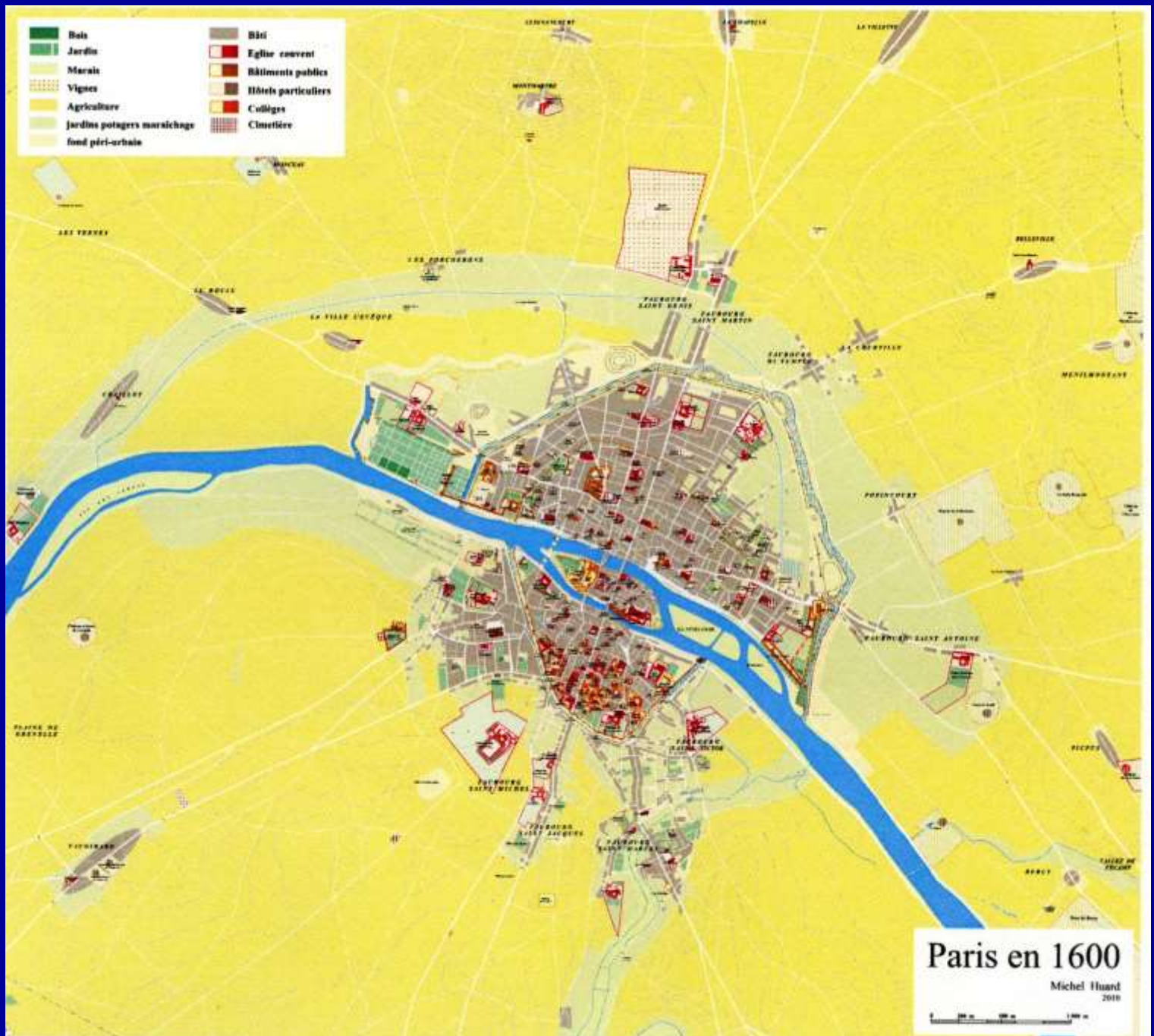
západ – opevněný
Louvre

jih – univerzitní
Sorbonna

Filip II. August

1190 valy sever
1210 valy jih

1594:
Jindřich IV.

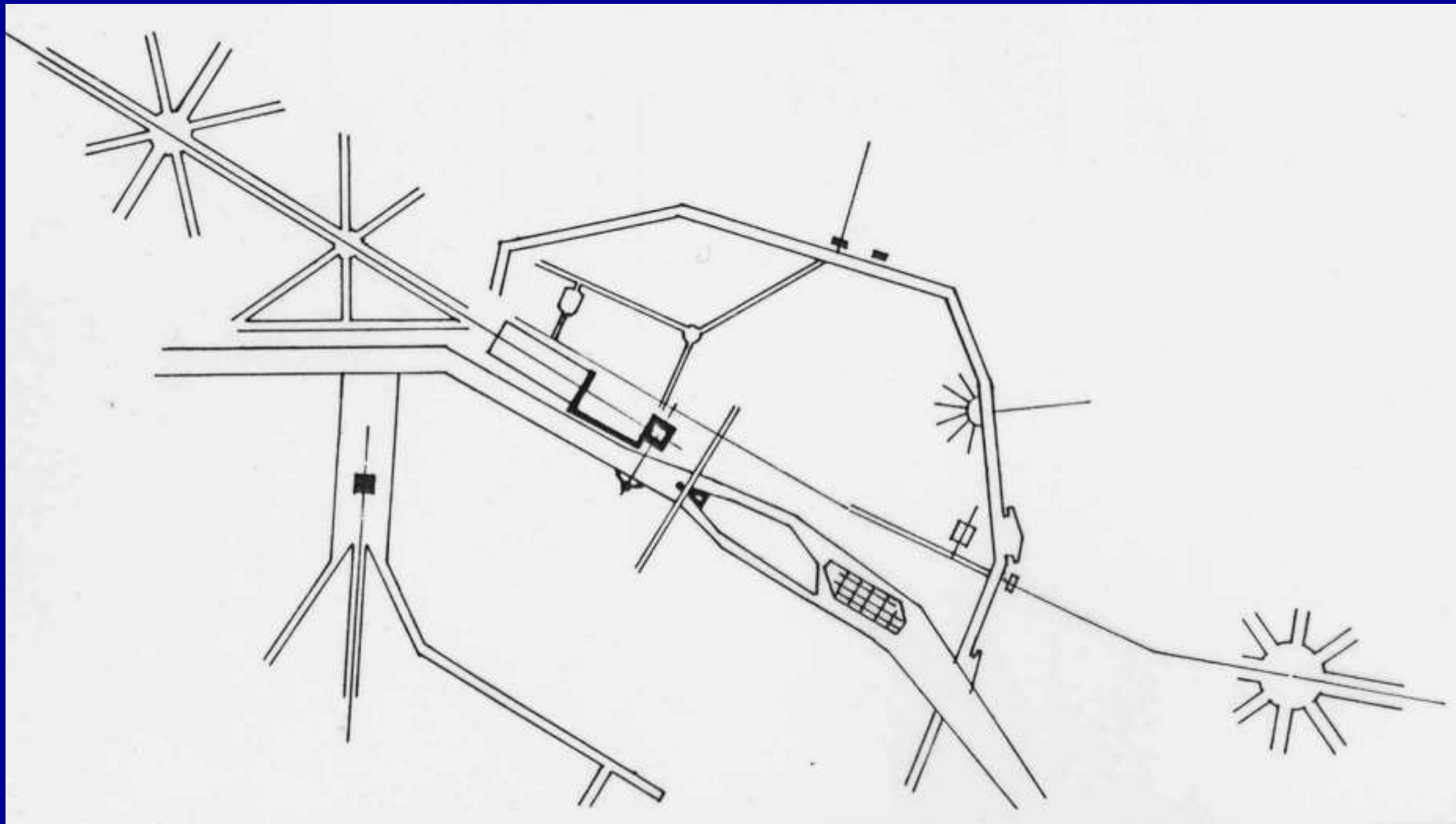

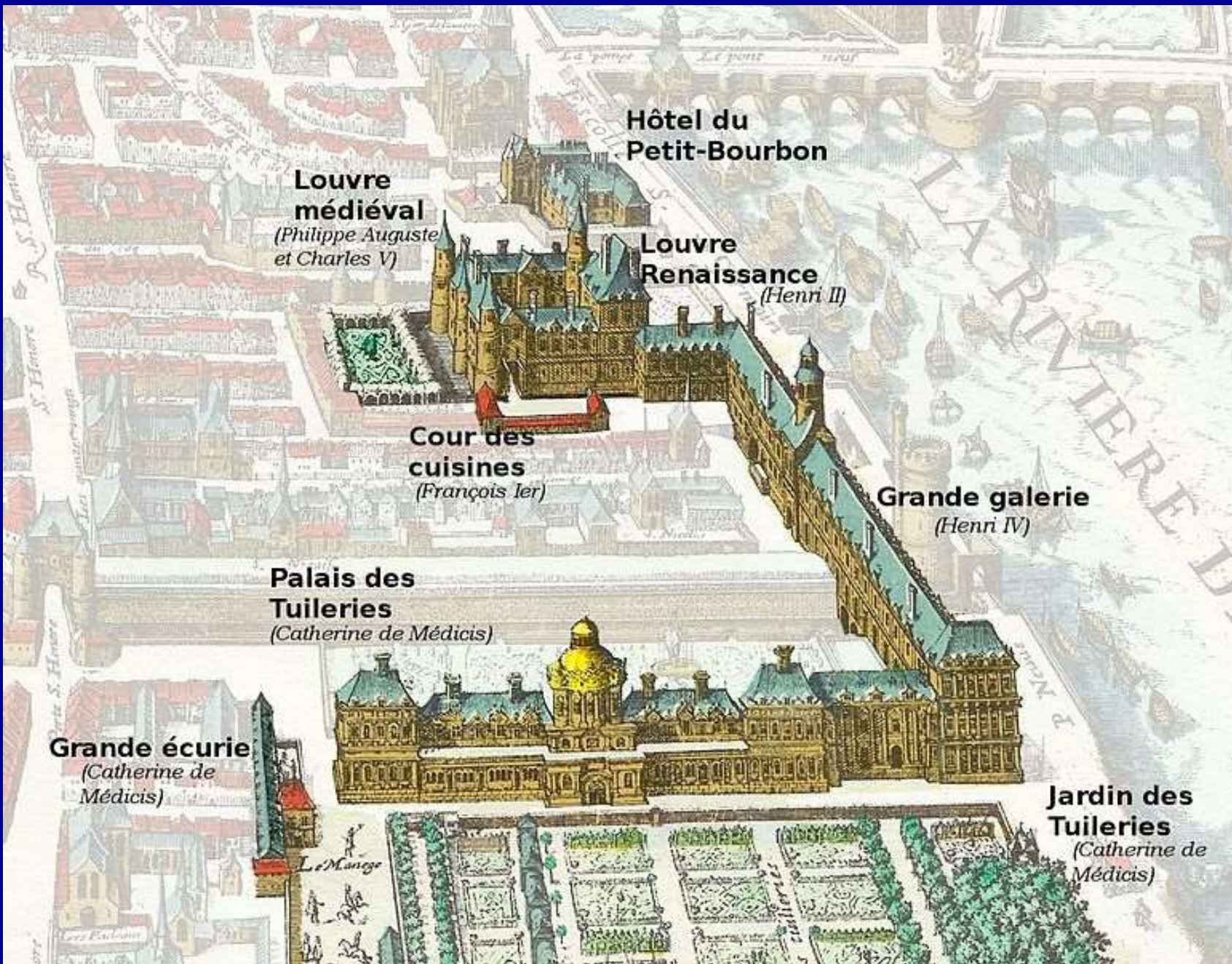
L'ADMIRABLE DESSEIN DE LA PORTE ET PLACE DE FRANCE AVEC SES PVES COMMENCEE A CONSTRVIRE ES MAREIX DV TEMPLE A PARIS DVREANT
LE REGNE DE HENRY LE GRAND 4ME DV NOM ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE LAN DE GRACE MIL SIX CENS ET DIX PAR CLAVDE CHASTILLON CHAALONROI

**Hôtel du
Petit-Bourbon**

**Louvre
médiéval**
*(Philippe Auguste
et Charles V)*

**Louvre
Renaissance**
(Henri II)

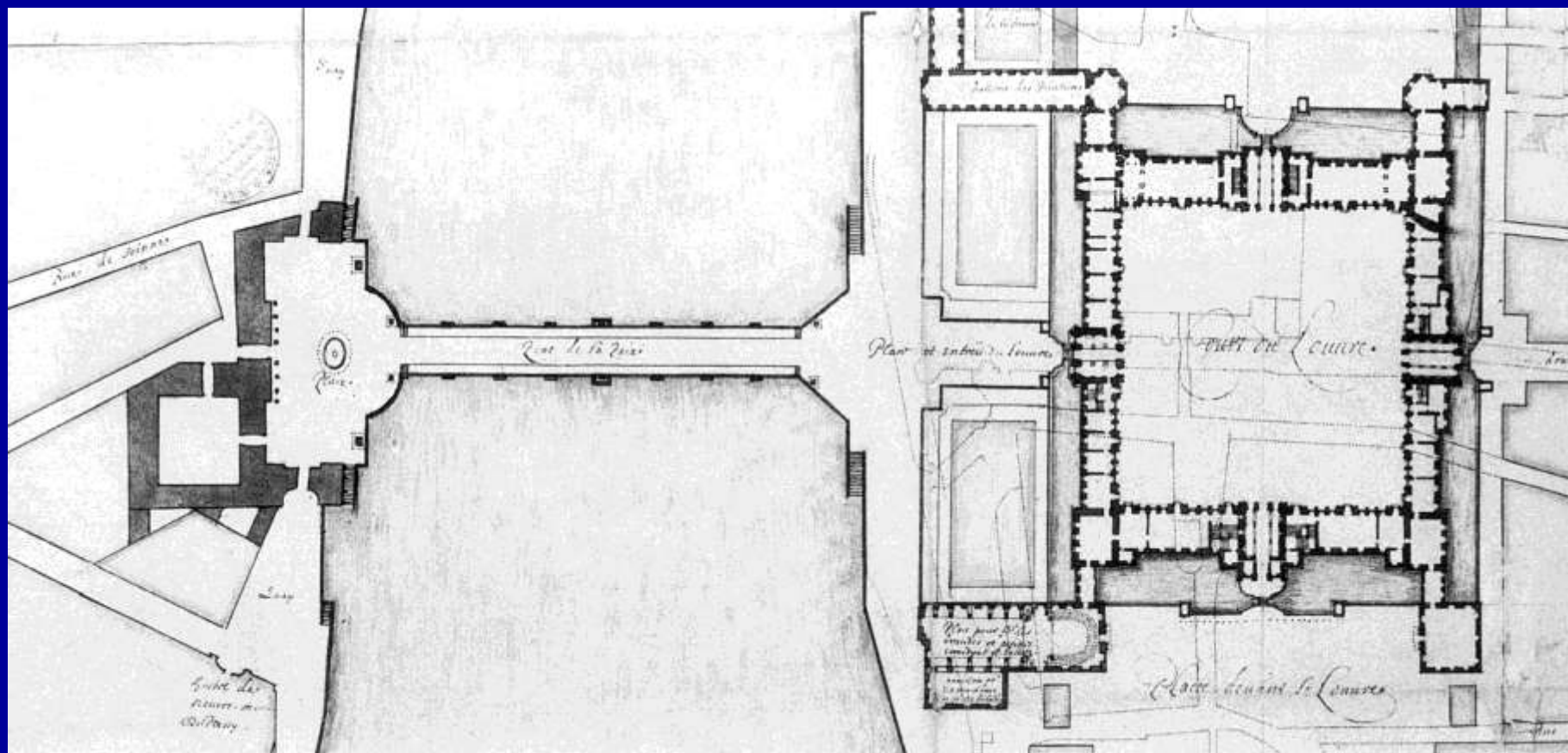
**Cour des
cuisines**
(François Ier)

Grande galerie
(Henri IV)

**Palais des
Tuileries**
(Catherine de Médicis)

Grande écurie
*(Catherine de
Médicis)*

**Jardin des
Tuileries**
*(Catherine de
Médicis)*

1754, Ostrov sv. Ludvíka (Louis Le Vau)

Michel-Étienne Turgot, marquis de Sousmont

plán Paříže: 1734-1739

Královská náměstí Ludvíka XV.

Jacques Gabriel V., Bordeaux

Place de la Bourse (Place Royale) (1730) 1742-1749

Rennes,

nám. Ludvíka XIV.

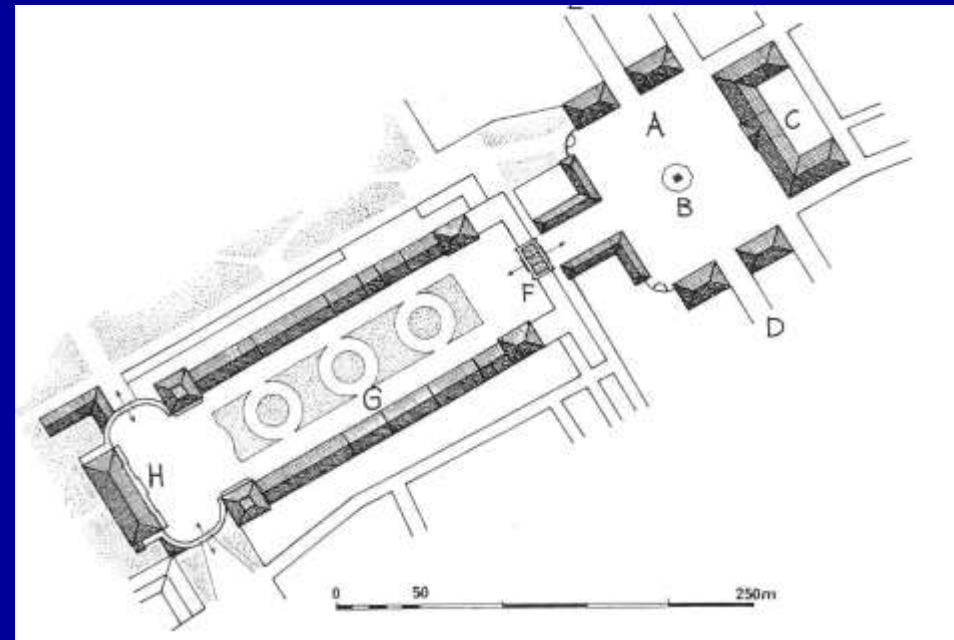
nám. Ludvíka XV.

Emmanuel Heré de Corny:

Nancy – nám. Ludvíka XV.
(dnes náměstí Stanislava Leszcinského)

Londýn

1666 – požár

Christopher Wren: několik plánů pro přestavbu

- Burza v centru, chrámy
- 1675: katedrála sv. Pavla

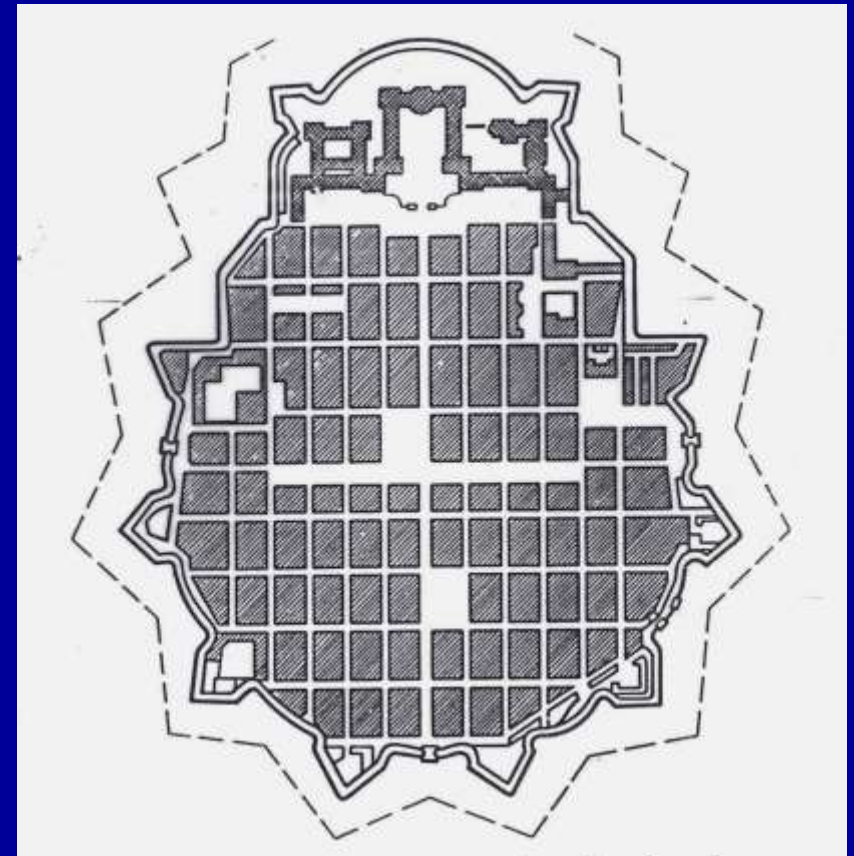
c) Barokní pevnosti a citadela: Mannheim

1606: kurfiřt Friedrich IV.: citadela + město

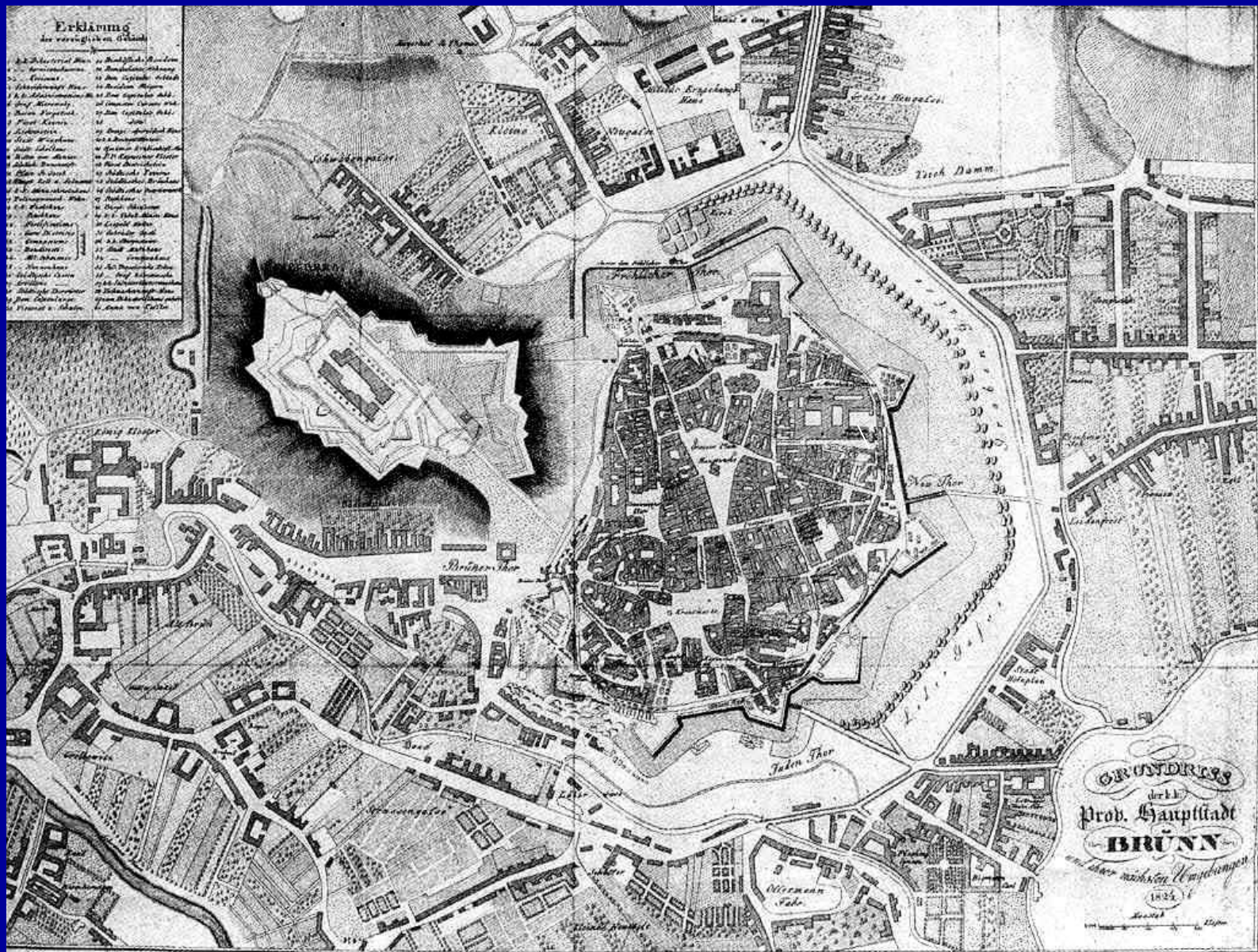
1622: zničeno císařskými vojsky a znovu vystavěno

1689: opět město zničeno francouzským vojskem

- 1698: postaveno a obě části byly propojeny

Brno: město a citadela

Edinburgh, „Nové město“, od 1766 (James Craig)

7) Roma Alessandrina

Alexandr VII. (Chigi)

NOVA PIANITA ET ALZATA DELLA CITIA DI ROMA CON IVTTE LE STRADE PIAZZE ET EDIFICII DE TEMPII
PILAZZI GIARDINI ET ALTRE FABBRICHE ANTICHE E MODERNE COME SI TROVANO AL PRESENTE NEL PONTIFICATO DI NOSTRO PAPA INNOCENTIO X. CON LE LORO DICHIARATIONI NOMI ET INDICE COPPIO
DIGNO INGEGNERE ET ARCHITETTO DA SAN RAFFAELLO

„teatri“:

celkem 36 projektů
přes 5000 stromů

PIAZZA DELLA ROTONDA AMPIATA DA N-S PAPA ALESSANDRO VII.
Portico e Tempio di Giove Ultore, detto Pantheon fatto da Marco Agrippa, dedicato adesso a Santa Maria della Rotonda
Per Gio: Antonio Ruffi in Roma alla Pace nel 1704 del 3 P. G. B. Piranesi del. G. P.

Giovanni Battista Falda, 1676:
(ed. Giovanni Giacomo De Rossi), Nova Pianta Et Alzata Della Citta Di Roma

„Hippodromus Chigi“ – Corso

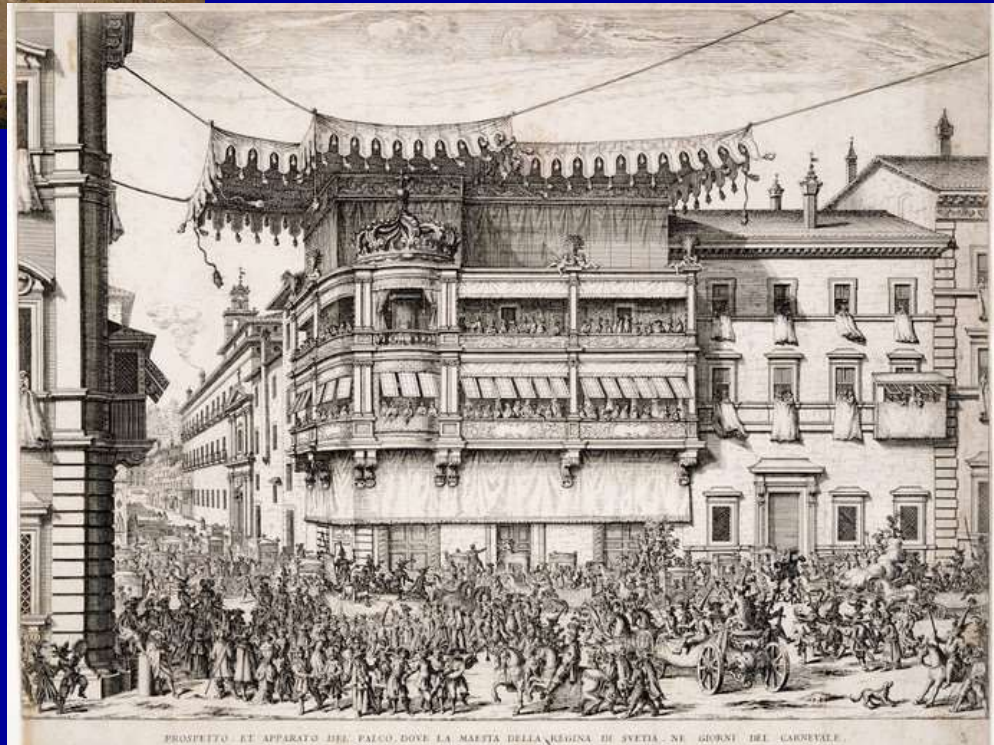

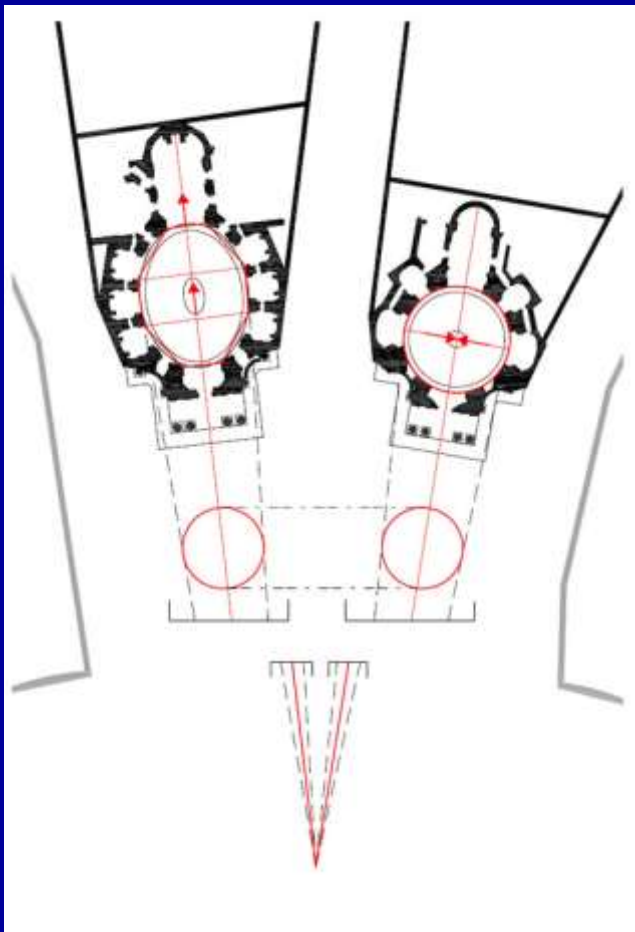

Hendrik Frans van Lint, 1750

Piazza Venezia,
karnevalová tribuna švédské královny

S. Maria di Montesanto, 1662-1667; 1673-1679

S. Maria dei Miracoli, 1661; 1675-1679

1 Obelisco di Augusto.

2 Chiesa di Santa Maria di Miracoli fatta da N. Sig. Papa Alessandro Settimo.

ALTRA VEDUTA DELLA PIAZZA DEL' POPOLO ENTRANDOSI NELLA CITTA.

Per Gio: Giacomo Baffi in Roma alla Pace al Pri. del S. Pen. Gio: Batta Falda del. f.

3 Chiesa di S. Maria di Miracoli fatta da N. Sig.

4 Strada del Babuino. 5 Strada del Corso

6 Strada che va à Ripetta.

Santa Maria in Via Lata, 1658-1660

1 Chiesa e Portico di Santa Maria in via lata. CHIESA DI SANTA MARIA IN VIA LATA S'V LA VIA DEL CORSO. 4 Palazzo de Sig. Naffi.
2 Palazzo del Ecc.^{mo} Sig. Pamphilij. 5 Palazzo e Piazza di S. Marco.
3 Palazzo de Sig. Vitelleschi. 6 Fontana del Fiacchino.

FATTA DA N. S. PAPA ALESSANDRO VII.

Per Gio: Jacomo Rossi in Roma alla Pace il 1658. Gio: Battista Falda del. sc.

San Andrea al Quirinale, 1658-1661 (1670)

1. Chiesa di S. Andrea Apost. e Noviziato del PP. Ossuti, 2. Monast. delle Monache Cappuccine, 3. Monast. delle Monache Domenicane, 4. Piazza di M. Cirilli.

S. Maria in Campitelli,

S. Maria in Portico

1656-1667

*Chiesa di S. Maria in Campitelli
1. Casa de' Chierici Regolari della Madre di Dio, a. Palazzo del Sig.^o Serbelli, Palazzo, Paulucci, e Caponecchi 2. Strada verso Piazza Montanara.*

Santa Maria sopra Minerva

Chiesa di S. Maria della Minerva. PIAZZA DI SANTA MARIA DELLA MINERVA. Antico Obelisco del Tempio d'Iside inal-
zato da N. S. PP. ALESSANDRO VII.
Ove Battista Poldo del. Per Gio: Jacomo Regli in Roma alla Pace di Pisa del S. Pons.

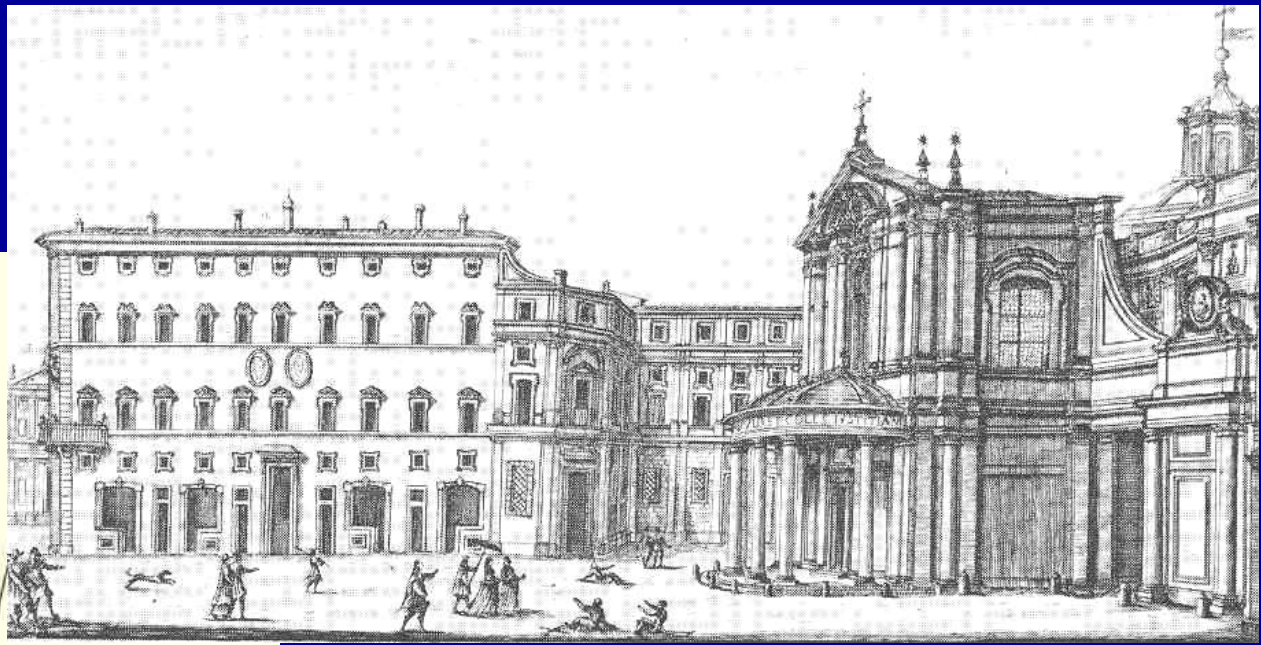
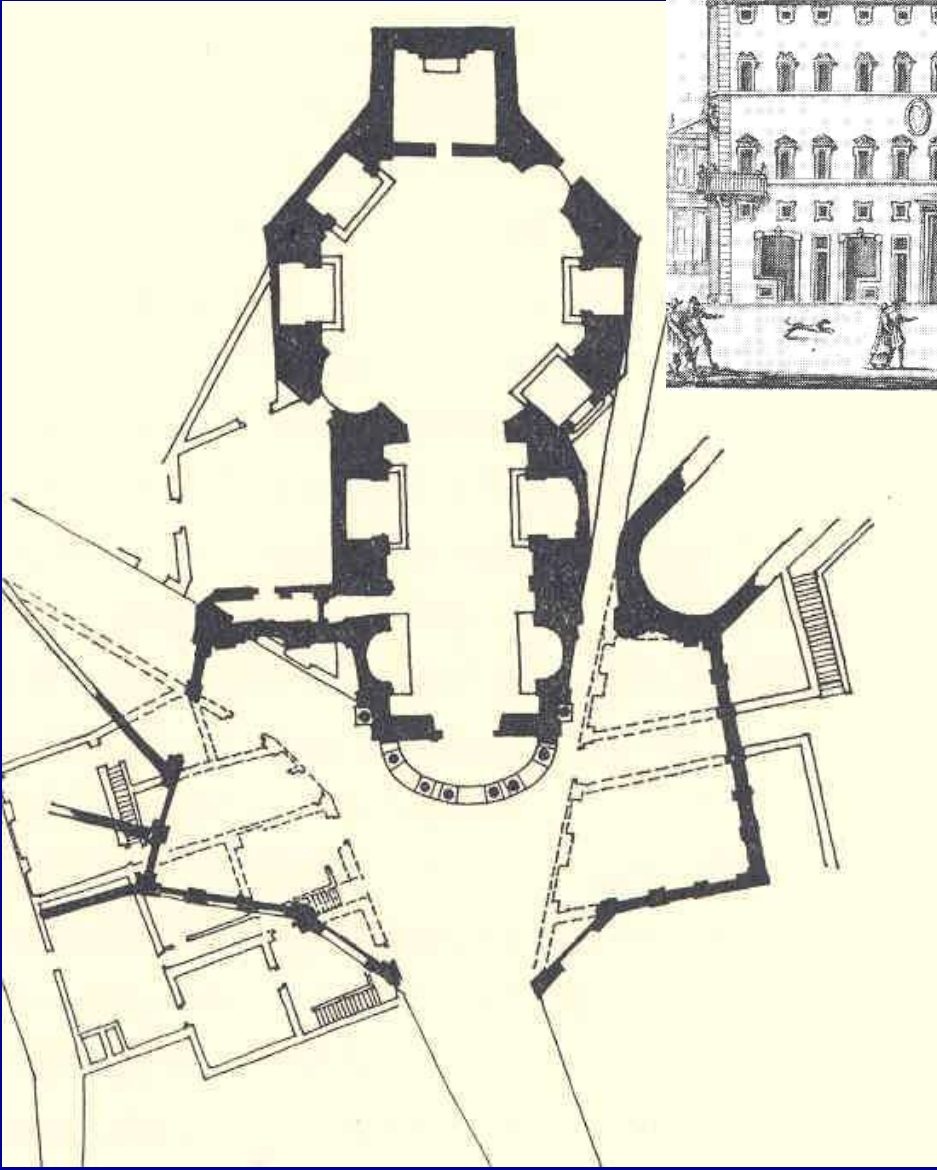
SAPIENTIA AEGYPTI
INSEPTAS OBELISCO FIGURAS
AB ELEPHANTO
BELLVARVM FORTISSIMA
GESTARI QVIS QVIS HIC VIDES
DOCUMENTVM INTELLIGE
ROBUSTAE MENTIS ESSE
SOLIDAM SAPIENTIAM SVTINERE

Starý obelisk zasvětil Alexandr VII. roku 1667 Božské Moudrosti

Egyptské moudré výroky, zapsané na obelisku, jsou nesený slonem,
nejsilnějším tvorem.

To značí, že pouze robustní mysl unese velkou moudrost.

Nejdůležitější „teatro“: Berniniho kolonáda před sv. Petrem

1 Basilica di S. Pietro.
2 Portici fatti da N. Sig.
3 Palazzo Apostolico.

PIAZZA E PORTICI DELLA BASILICA VATICANA FATTI DA N. S. PAPA

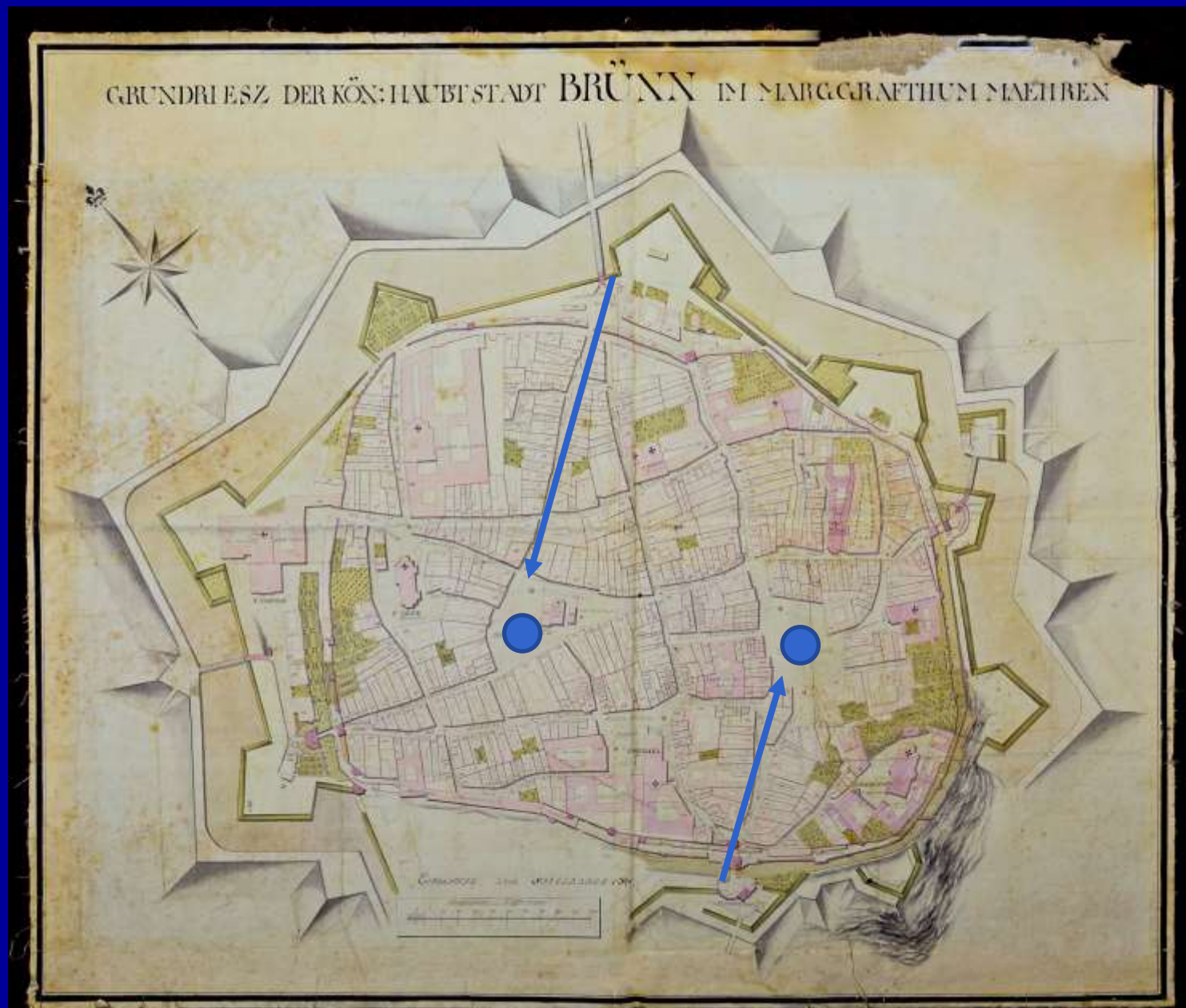
ALESSANDRO SETTIMO.

Per Gio. Sargone R. aff. in Roma alla Pace co. P. del S. P.

Gio. Batt. Falda del. f.

4 Obelisco del' Circo di Caio, e
Nerone.
5 Palazzo del' Sant' Ufficio.

Brno: cesty a ohniska (Mariánský sloup – Parnas)

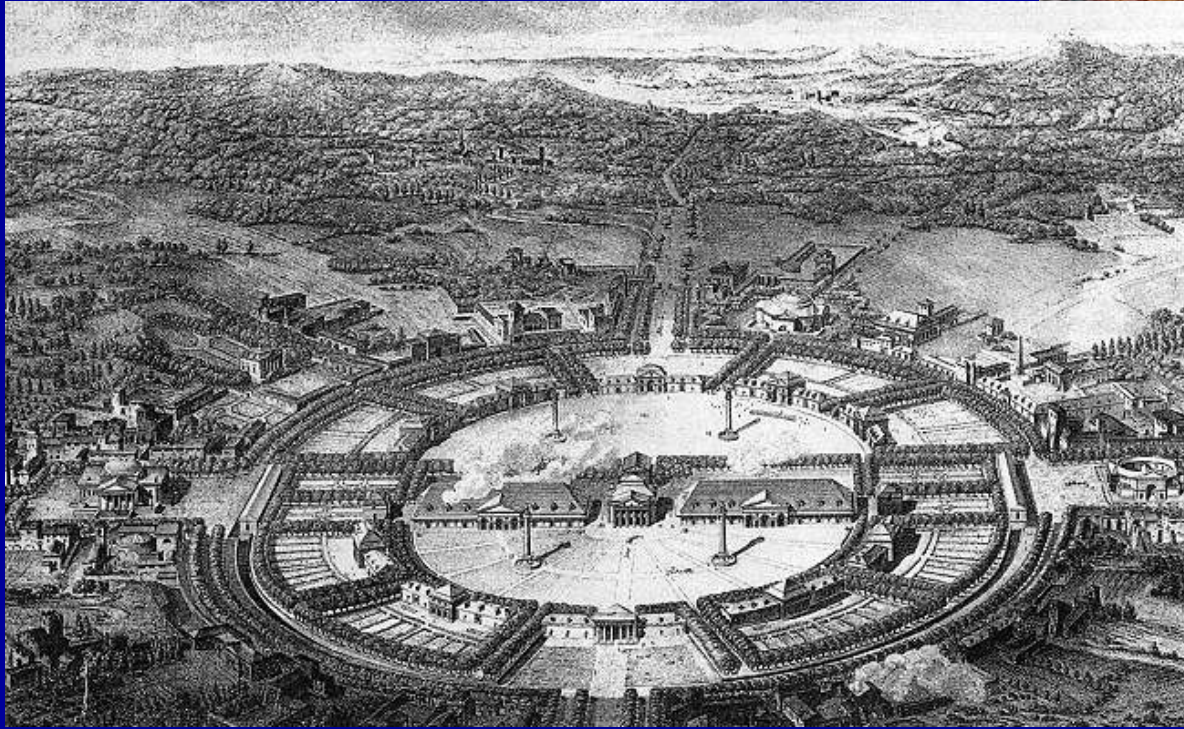
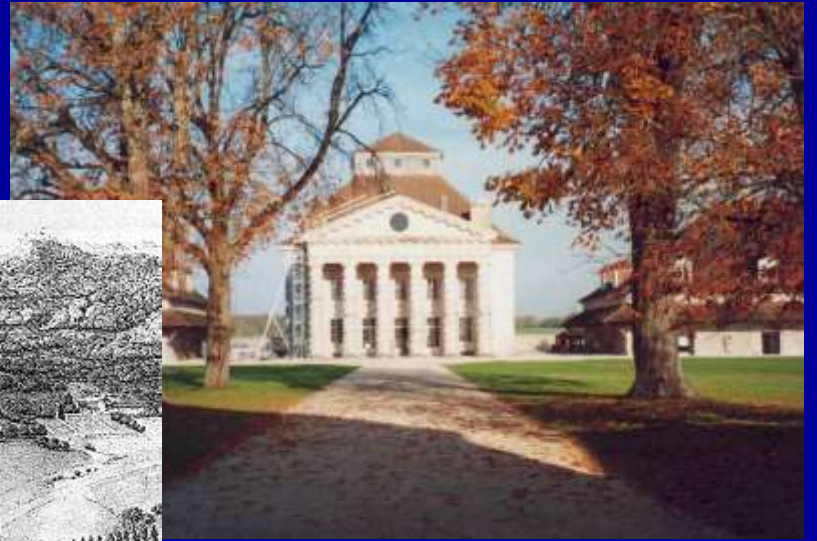
8) Osvícenství: „sentimentální“ utopie v přírodě

Parky: Ermenonville – Méreville - Monceau

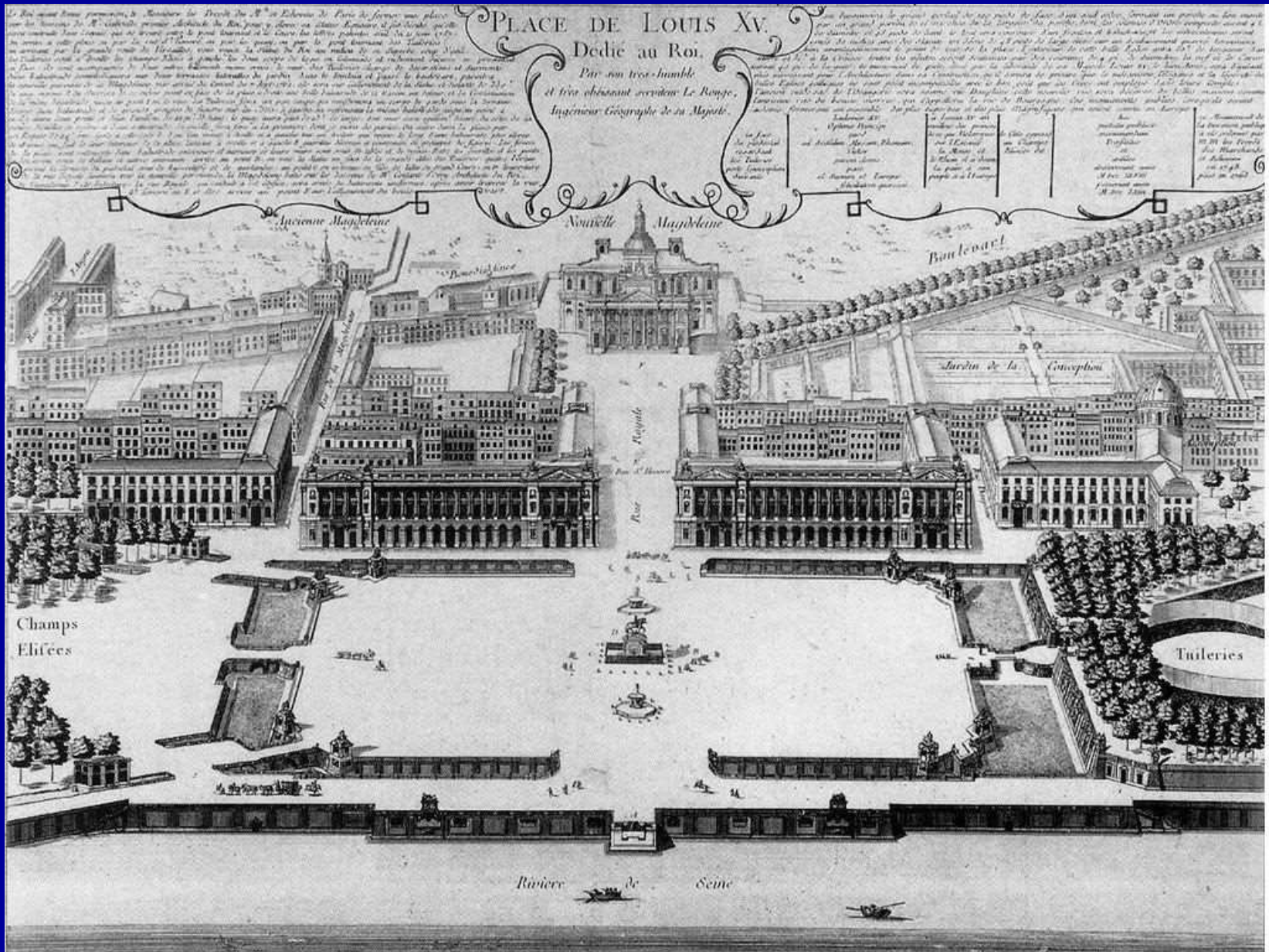

Claude Nicolas Ledoux

Arc – Senans (Chaux)

Ange-Jacques Gabriel, Place Concorde (původně nám. Ludvíka XV.), 1756-1772

9) Rozšiřování měst v první polovině 19. století

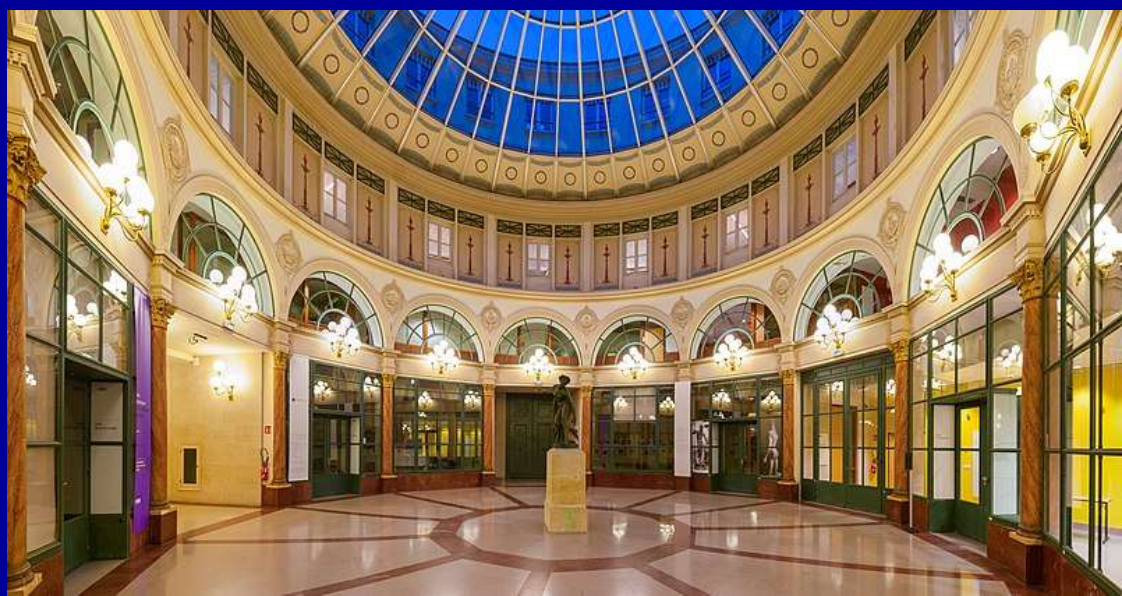
Berlín, třída Unter den Linden (od zámku přes Braniborskou bránu do parku Thiergarten)

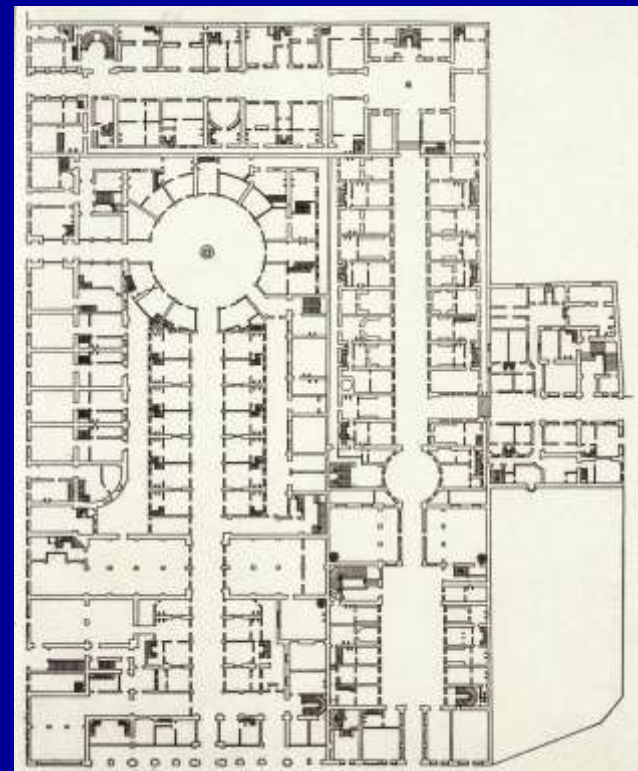
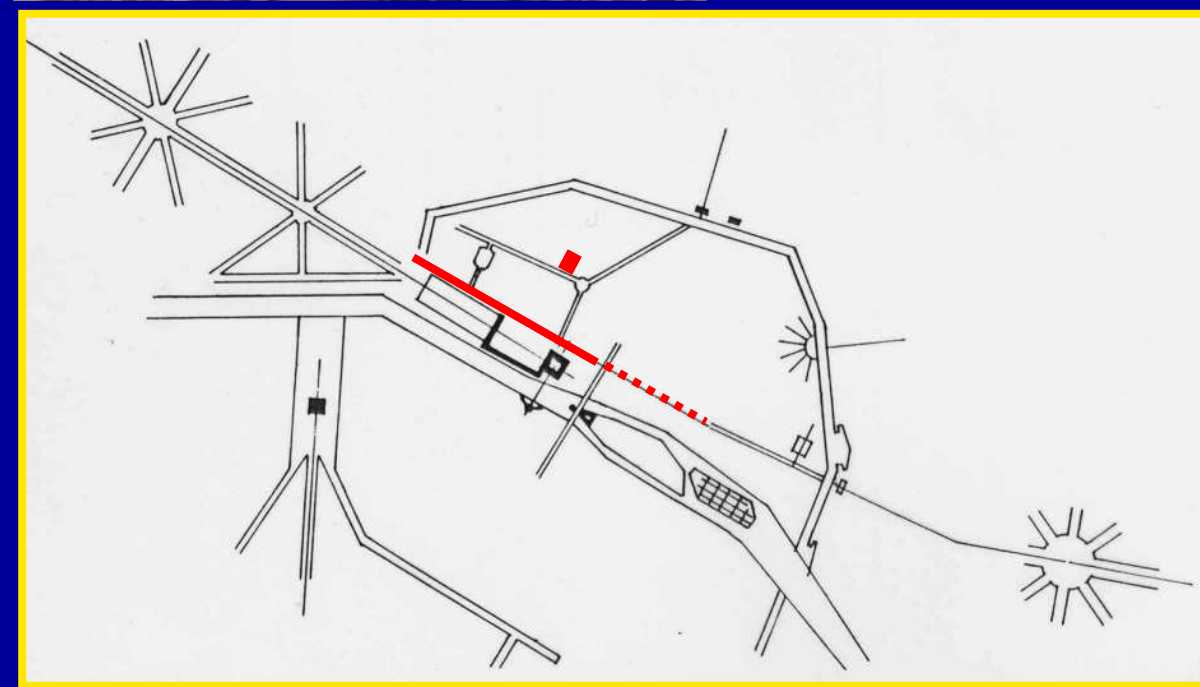

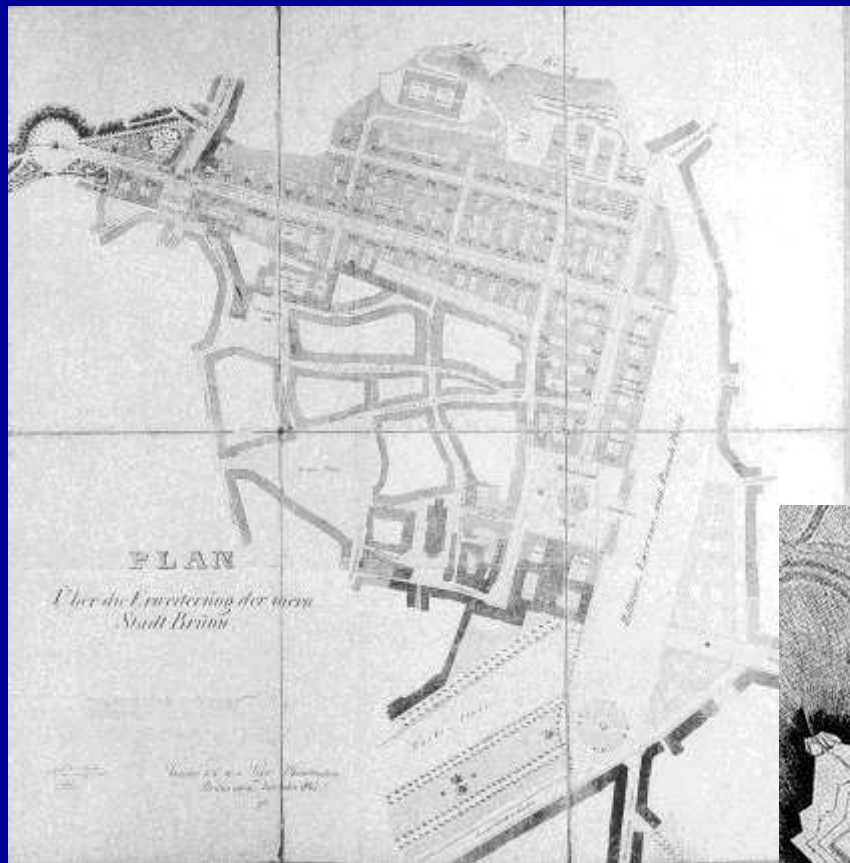
Paříž: ústřední osa

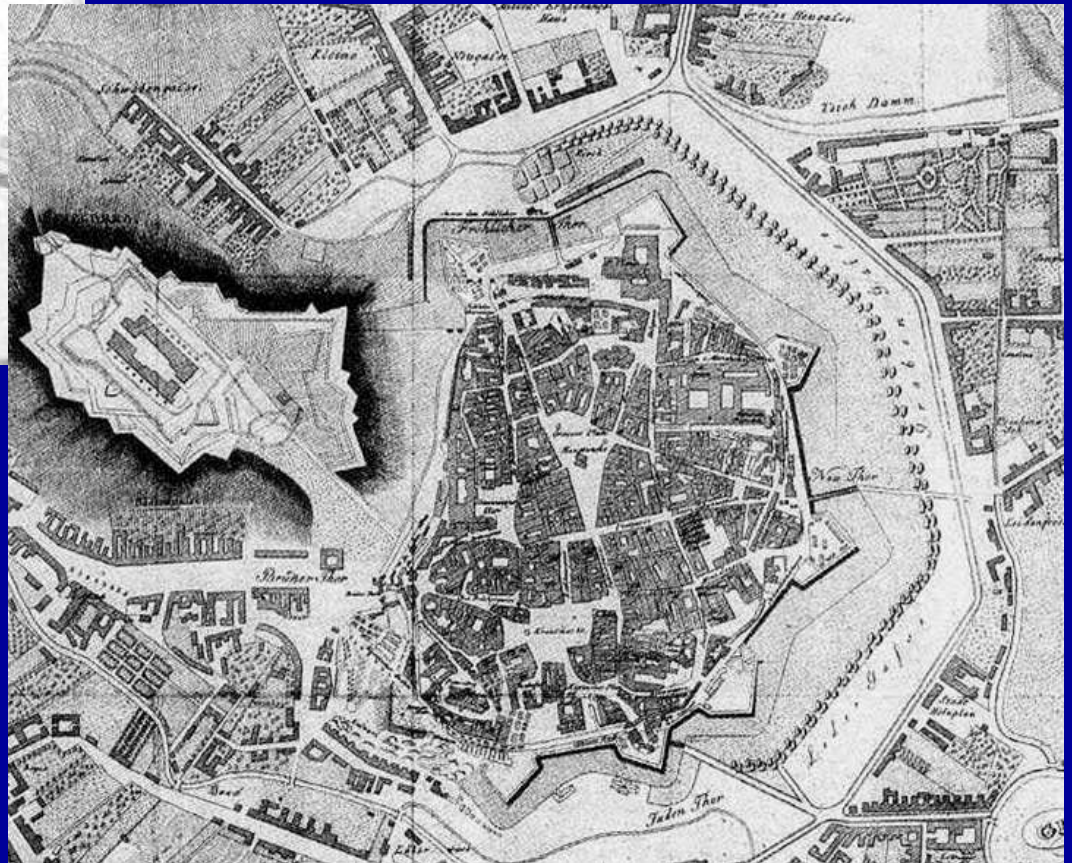
Paříž, Rue de Rivoli

Brno v 1. polovině 19. století:

- a) Nová třída (dnešní Husova)
- b) Alej v kolišti pod hradbami

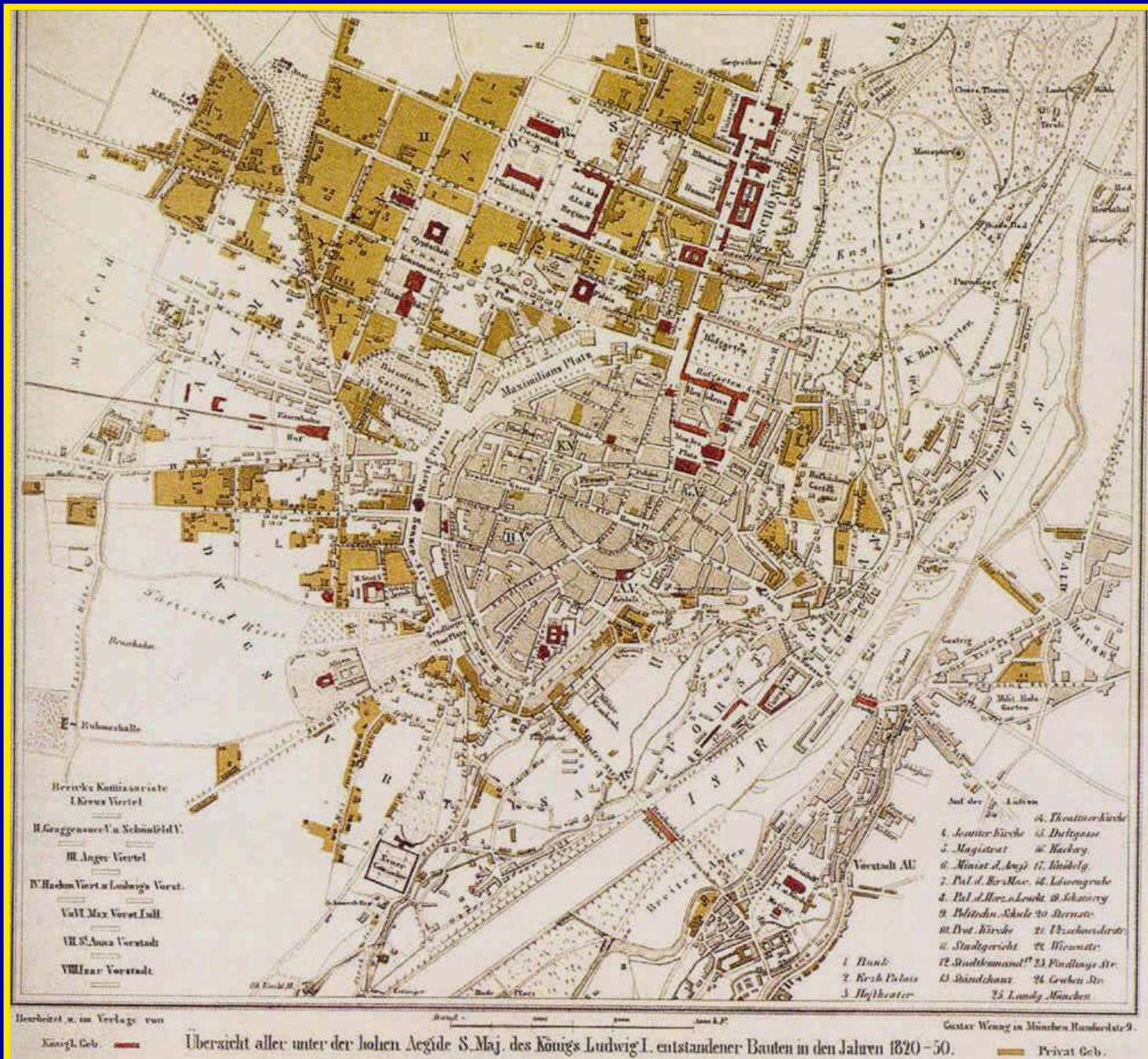

Münster, zelené promenády na rozebraných hradbách

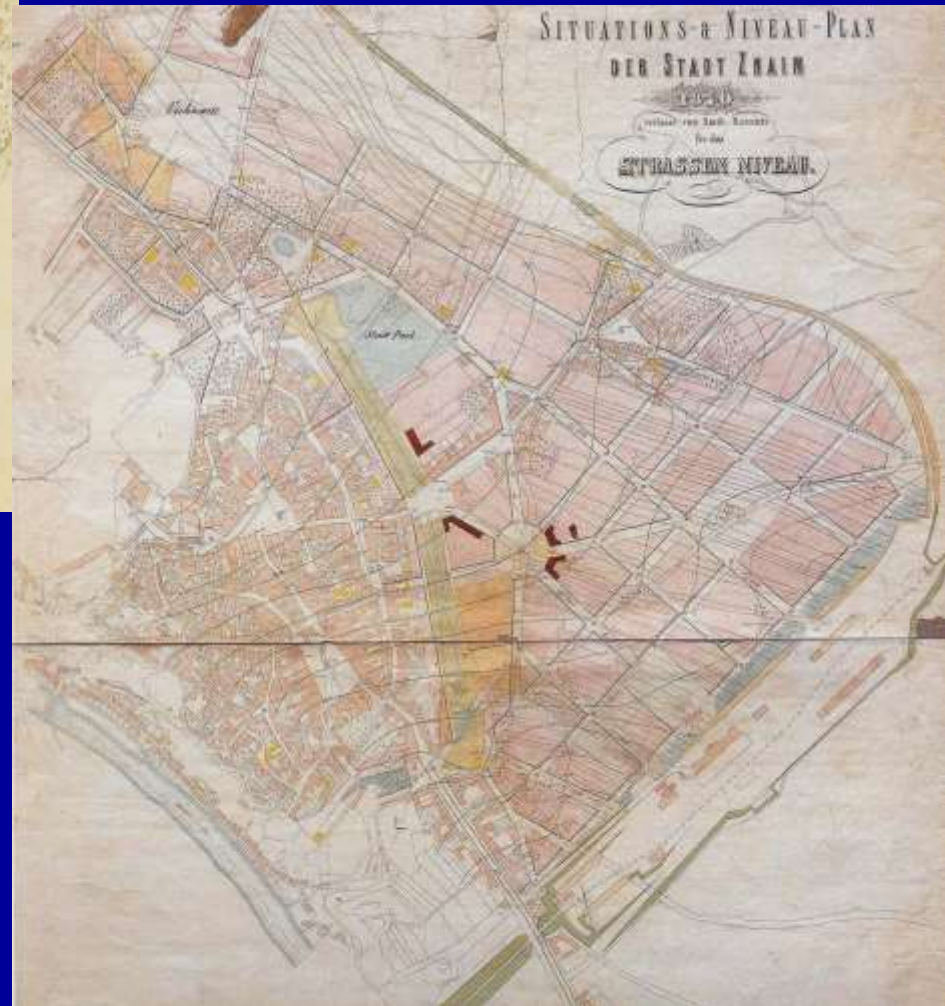

Mnichov,

1820-1850
(žlutě)

Opava - Znojmo

10) Haussmannova Paříž

Louis Bonaparte – Napoleon III.

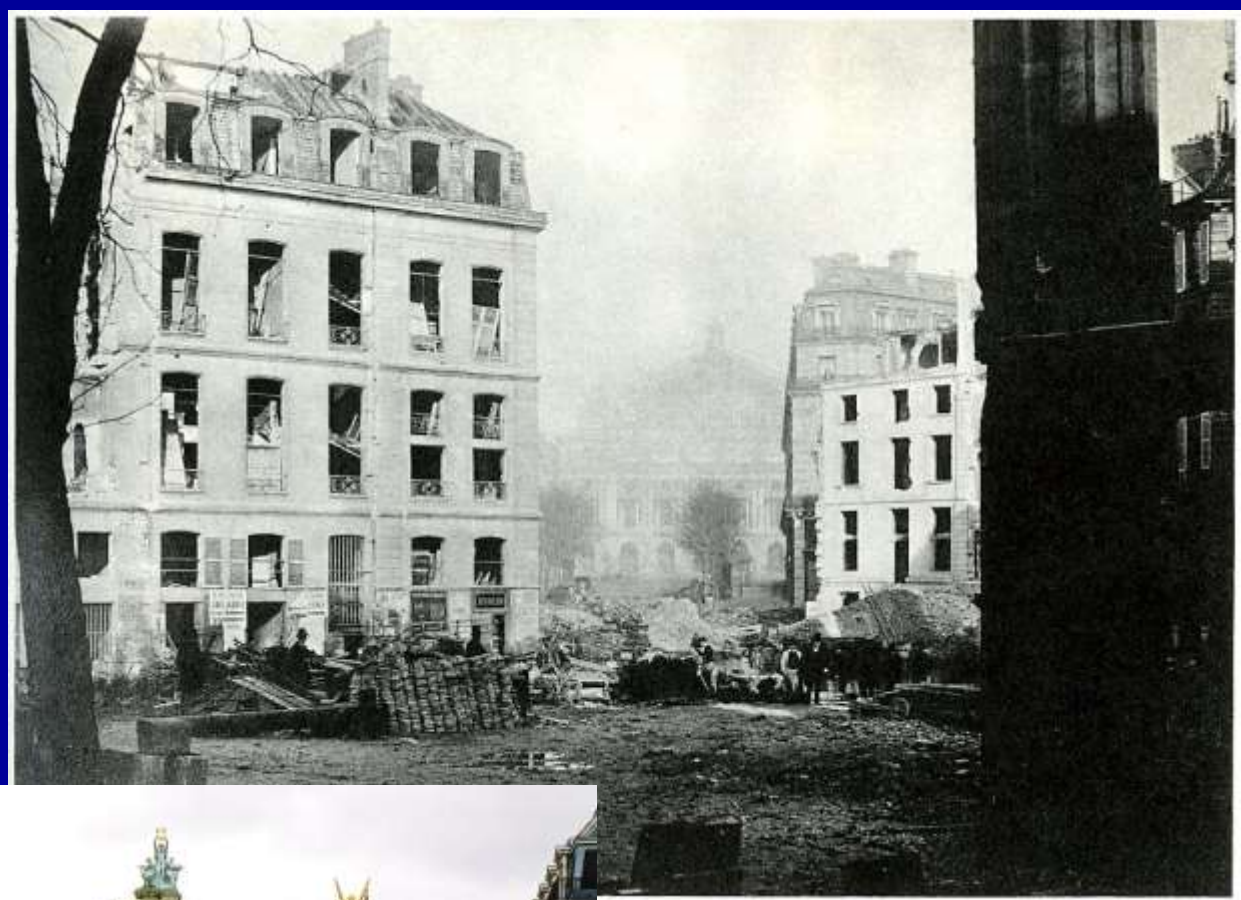
- 1848 prezident, 1851 převrat
- 1852/1870 druhé císařství

Georges-Eugène Haussmann

- od 1831 ve veřejných službách na prefekturách departementů
- 1853 prefekt departementu Seine (tj. Paříž s okolím)

1851: počátek přestavby

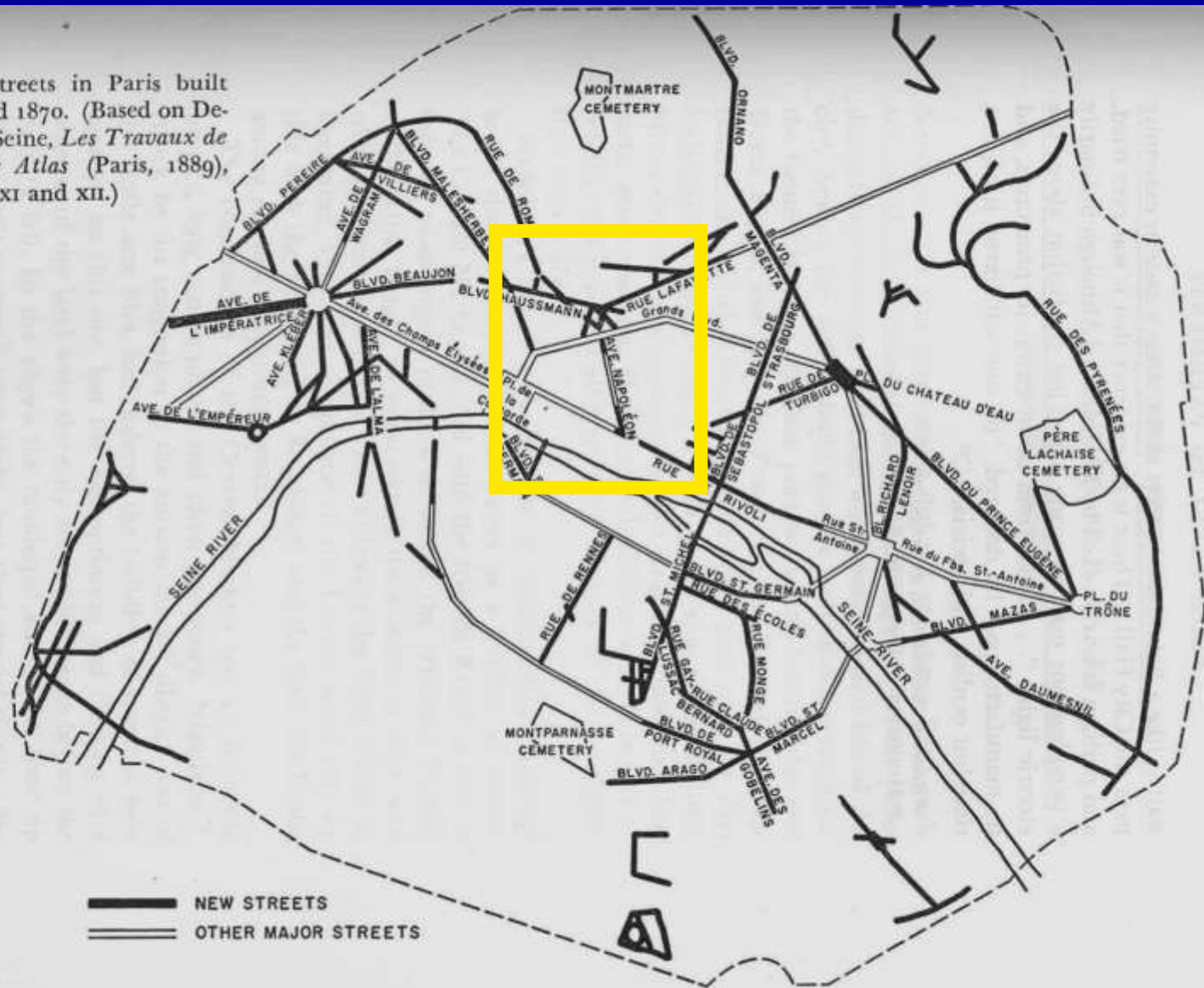

Avenue Napoleon a Opera

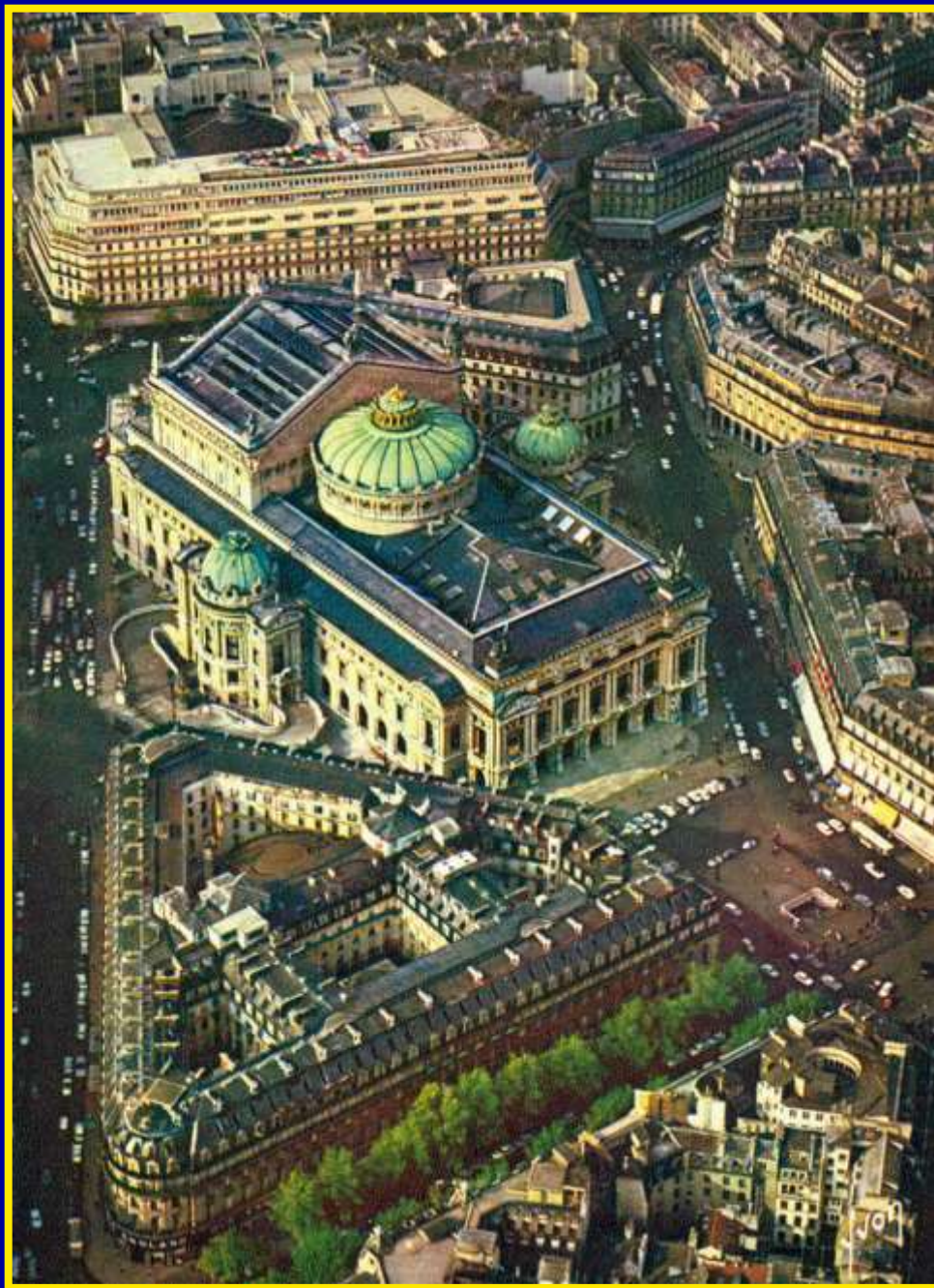
Charles Garnier, 1860

Principal new streets in Paris built between 1850 and 1870. (Based on *Departement de la Seine, Les Travaux de Paris, 1789-1889; Atlas* (Paris, 1889), Plates xi and xii.)

Grands boulevards – Velké bulváry

Ústřední křiž:
Boulevard Sébastopol (sever)
Boulevard St-Michel (jih)

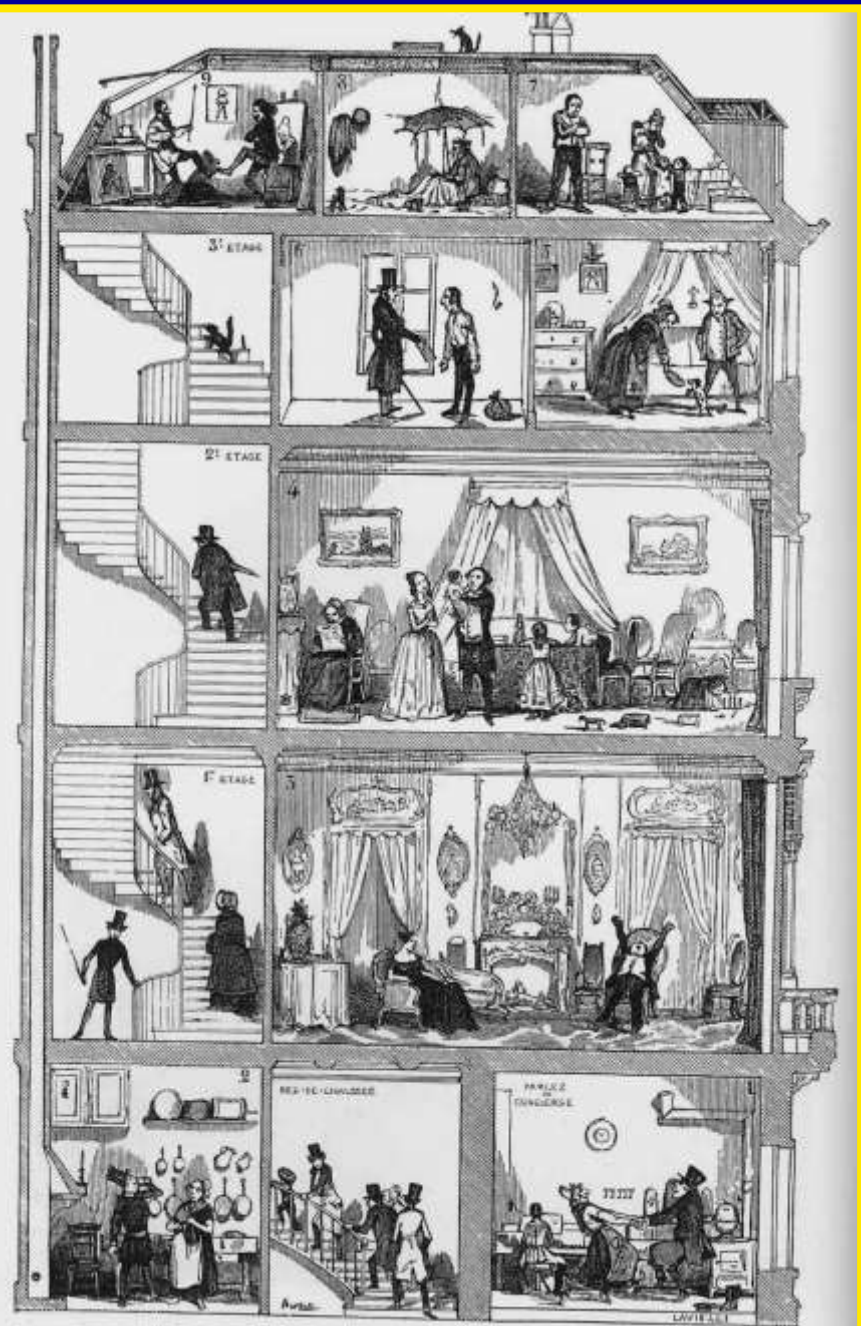
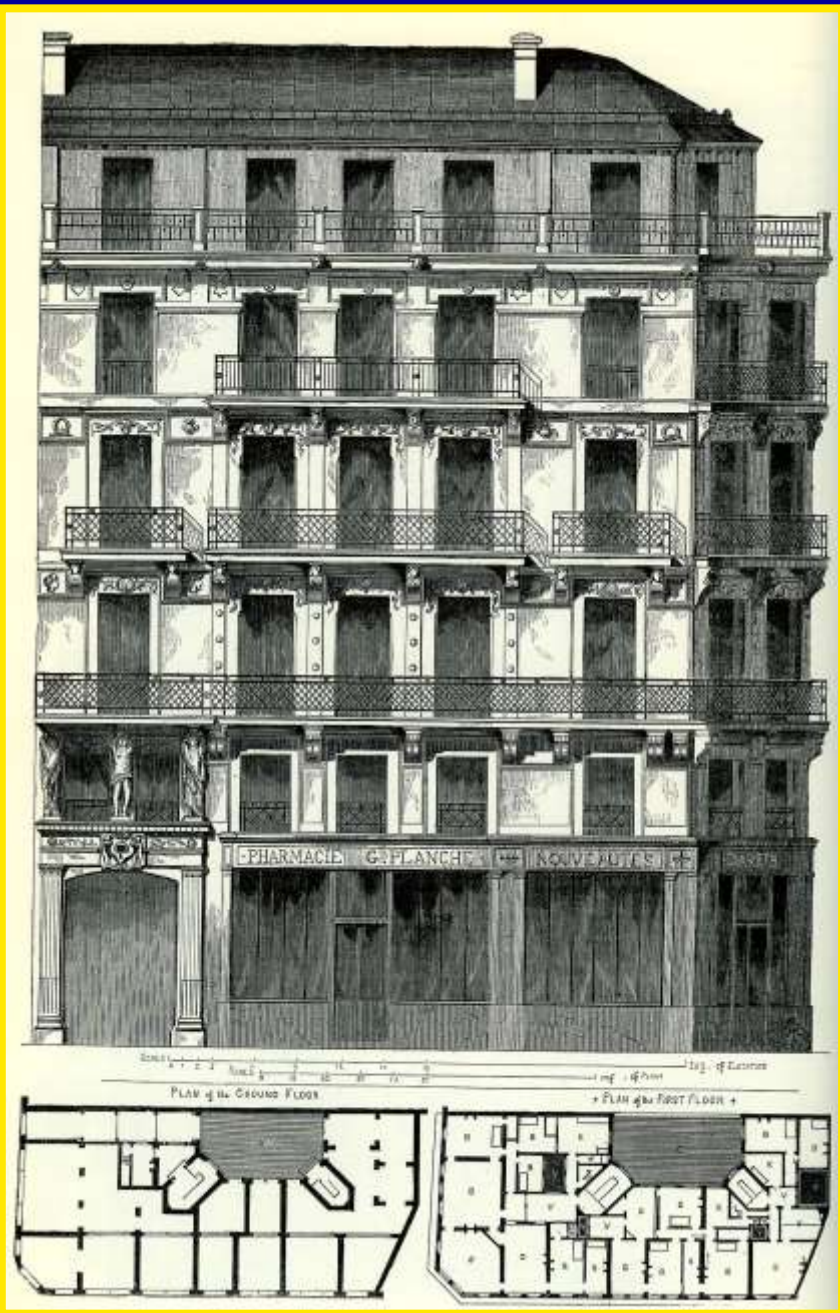

Klášter Saint-Germain-des-Prés
a
Boulevard Saint Germain

Typizovaný pařížský dům

8. Cross section of a Parisian apartment building.

Adolphe Alphand, Parc Buttes-Chaumont

11) Vídeňská Ringstrasse

Rudolf Eitelberger von Edelberg

DIE
PREISGEKRÖNTEN ENTWÜRFE

DER
ERWEITERUNG DER INNEREN STADT WIEN.

VON SEINER EXCELLENZ DER K. K. HOCHLEHRWÜRDIGEN UNIVERSITÄT WIRTSCHAFTS UNIVERSITÄT WIEN

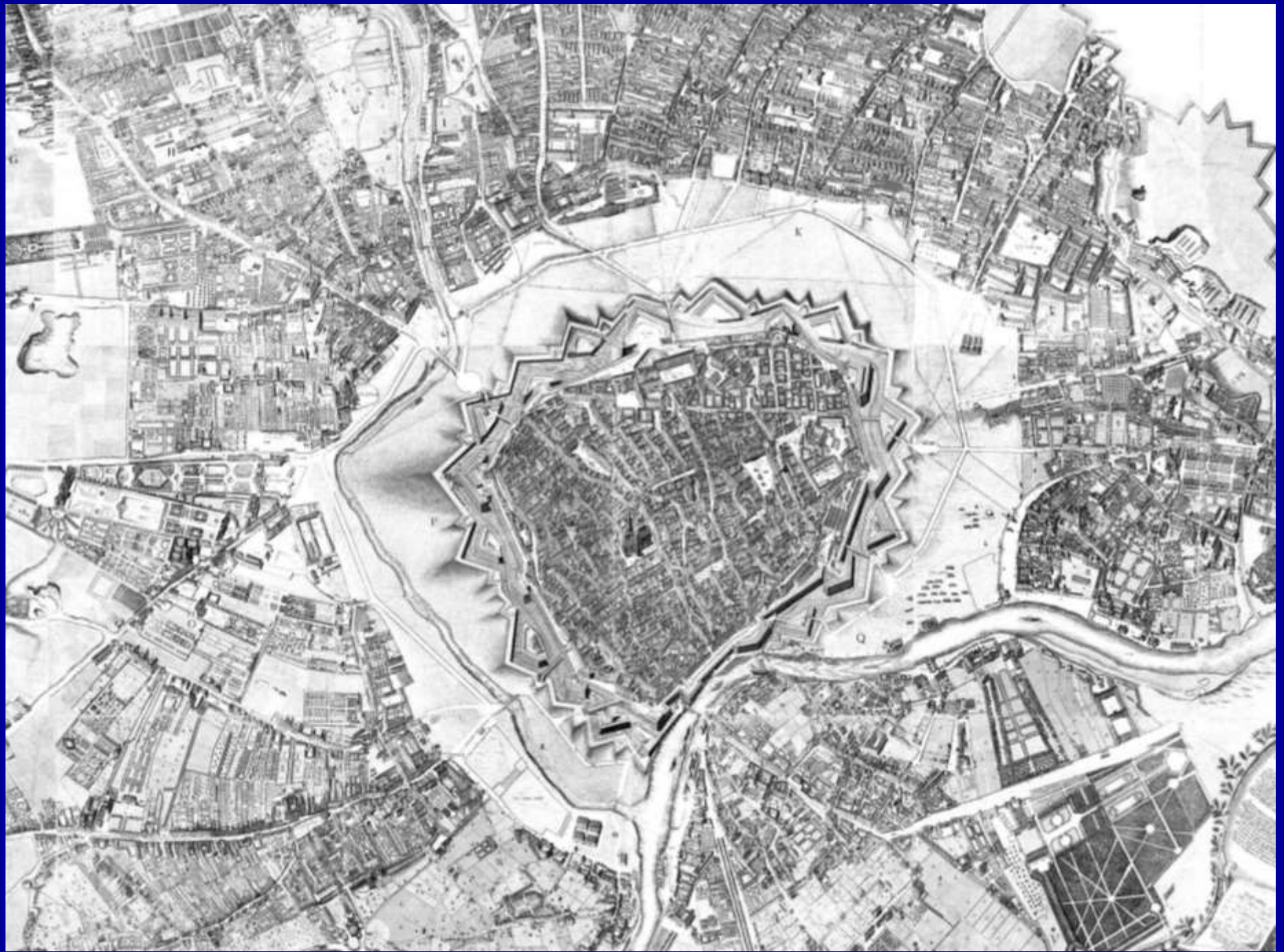
UND SEINER ERLEUCHTENDEN TRAKTE

VON
PROF. DR. R. V. E.

WIEN.

BEI DER K. K. HOCHLEHRWÜRDIGEN UNIVERSITÄT WIRTSCHAFTS UNIVERSITÄT WIEN

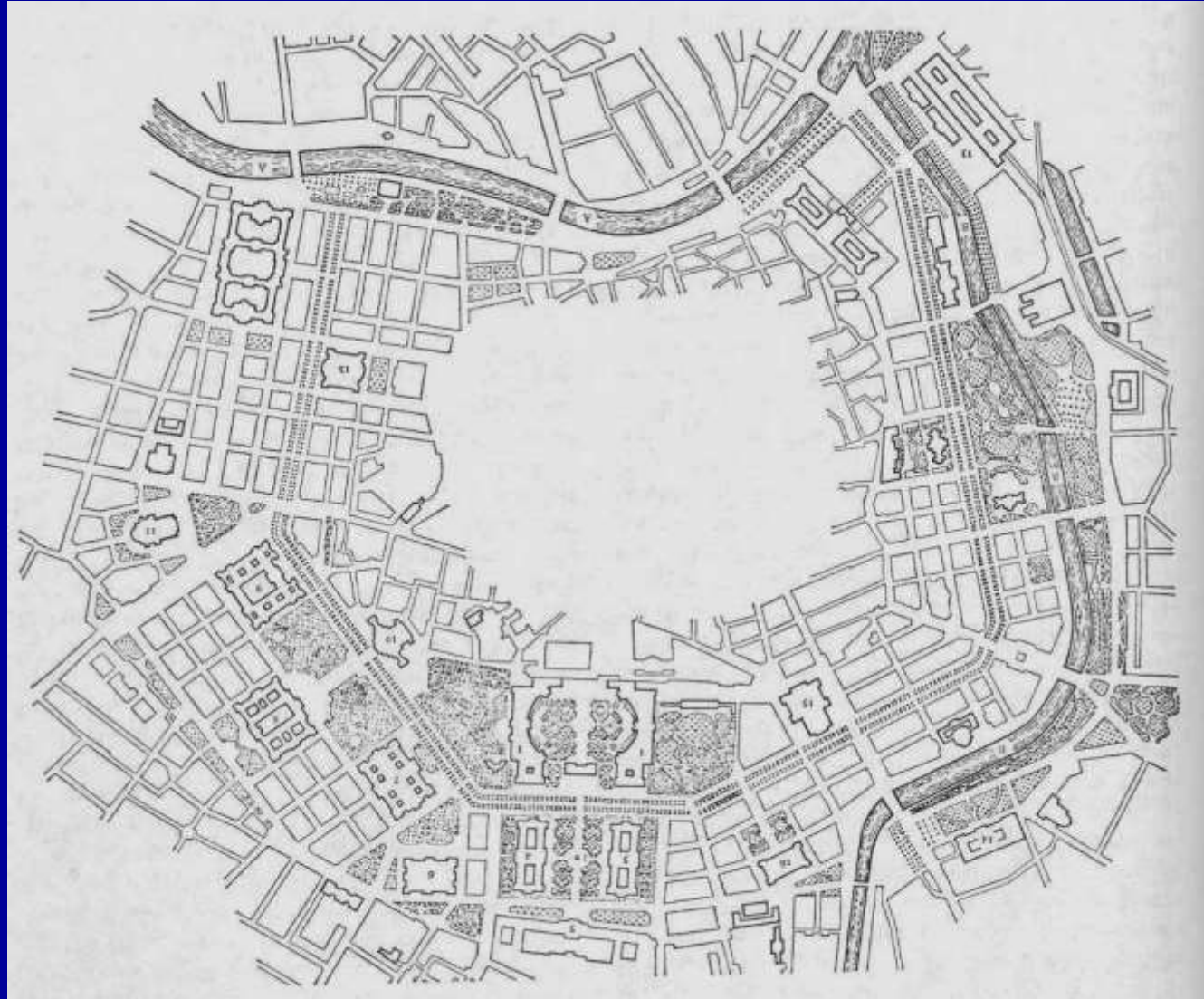
1870.

1857, původní zadání spojené především s ideou císařského absolutismu:

Budovy:

rozšíření Hofburgu za hradní branou, dvorská muzea, dvorní opera, dvorní divadlo, dvorní knihovna, říšský archiv, generální velitelství armády, opevněná kasárna a velké vojenské cvičiště, dvě budovy strážnic, nový městský dům (pro slavnosti a veřejné produkce)

Tři vítězné ceny „ex aequo“:

Eduard van der Nüll (1812-1868) – August Sicard von Sicardsburg (1813-1868)

Ludwig von Förster (1797-1863)

Friedrich August von Stache (1814-1895)

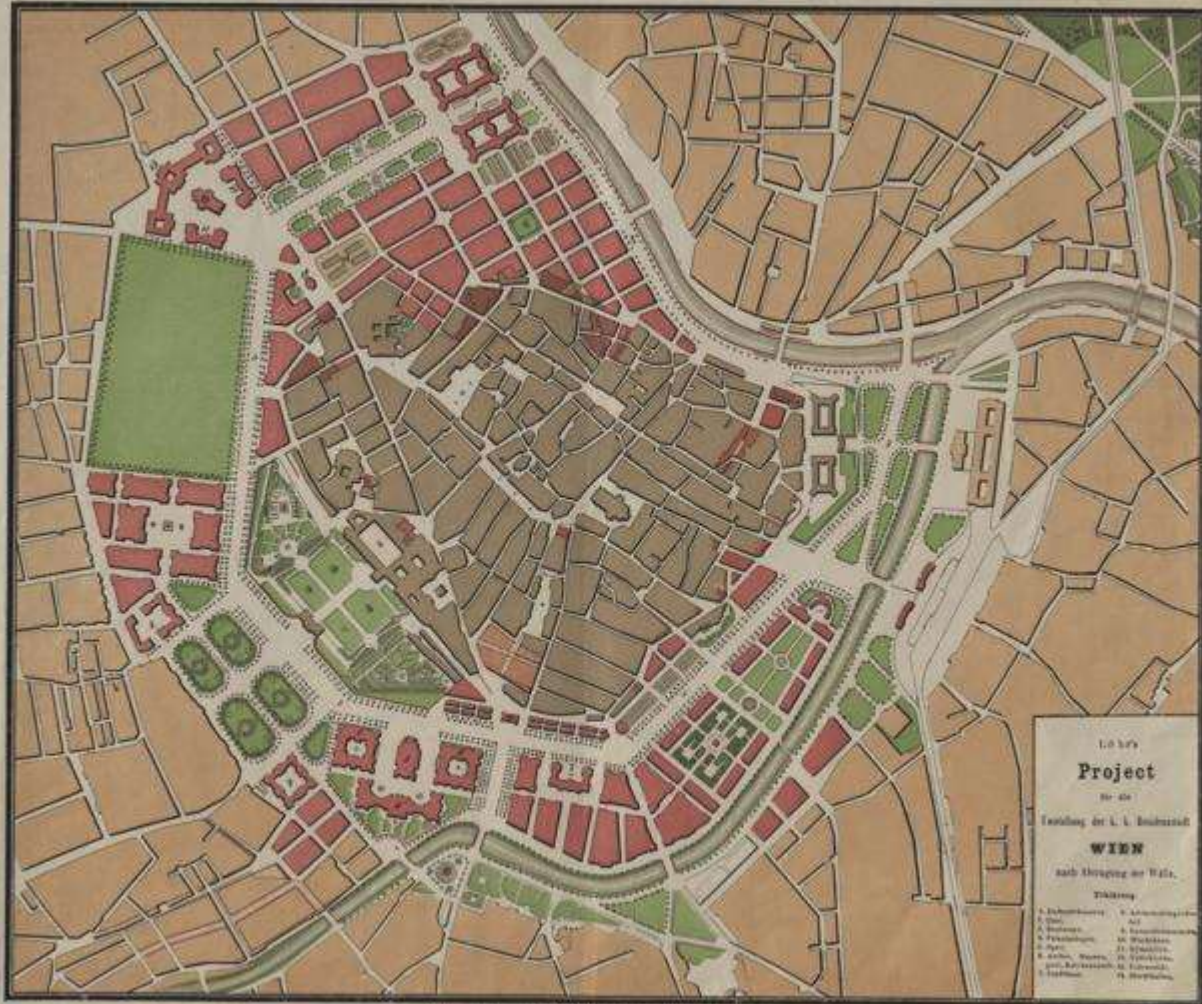

Další ocenění:

Peter Joseph Lenné (1789-1866)

Moritz von Loehr (1810-1874)

Verlagsgesellschaft für Baukunst und Architektur in Wien, 1874

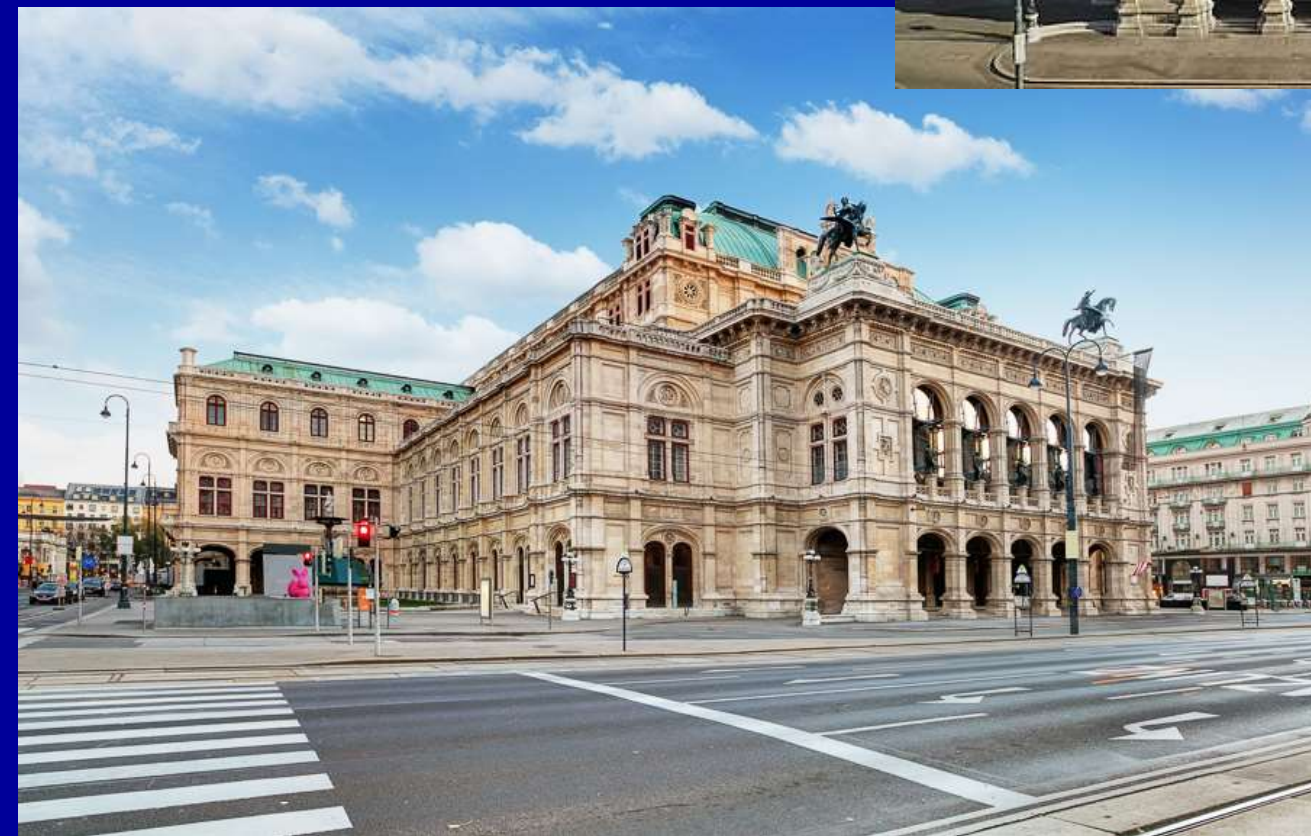
Ludwig Zettl, inženýr u ministerstva vnitra (1821-1891)

1859-1860: definitivní plán (spojení tří vítězných plánů)

1861-1869:
Siccard von Siccardsburg – van der Nüll: Dvorní opera

Theofil von Hansen: Heinrichhof - Palais Epstein

1858: rozšíření Hofburgu (Siccard von Siccardsburg – van der Nüll)

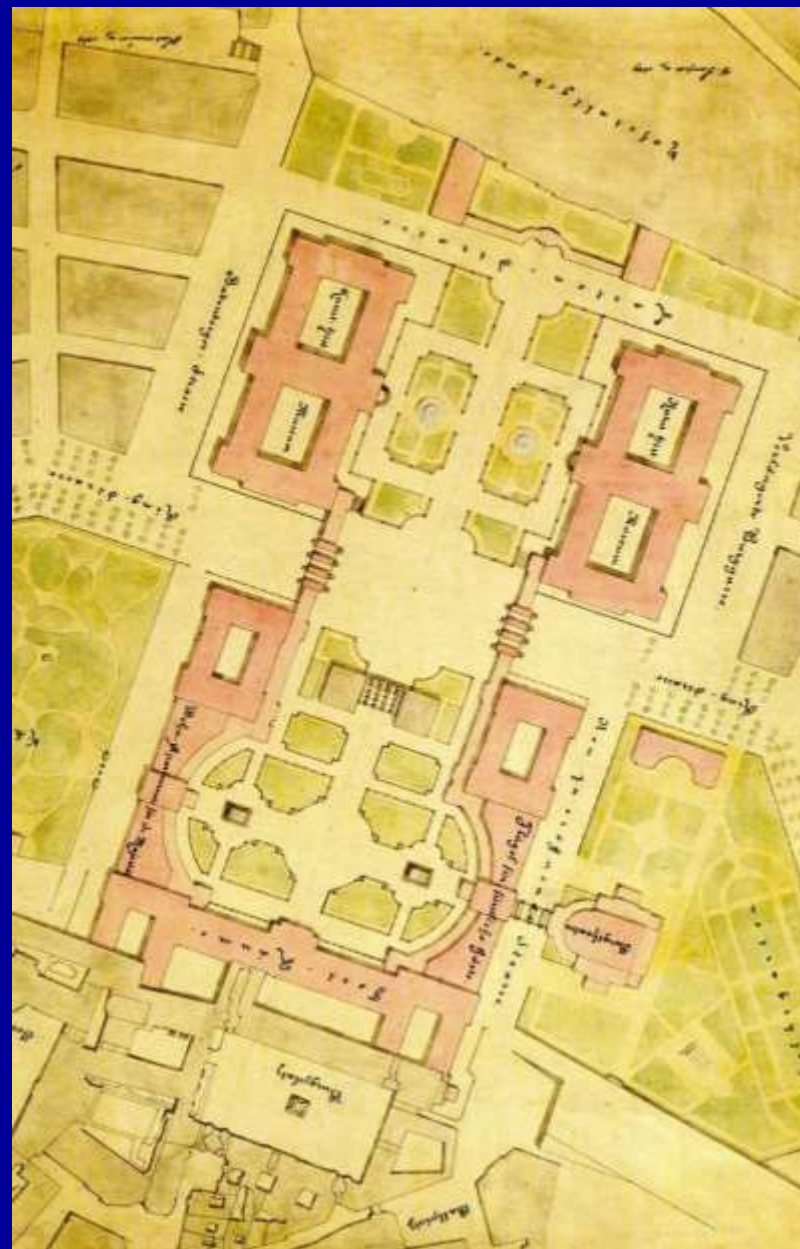
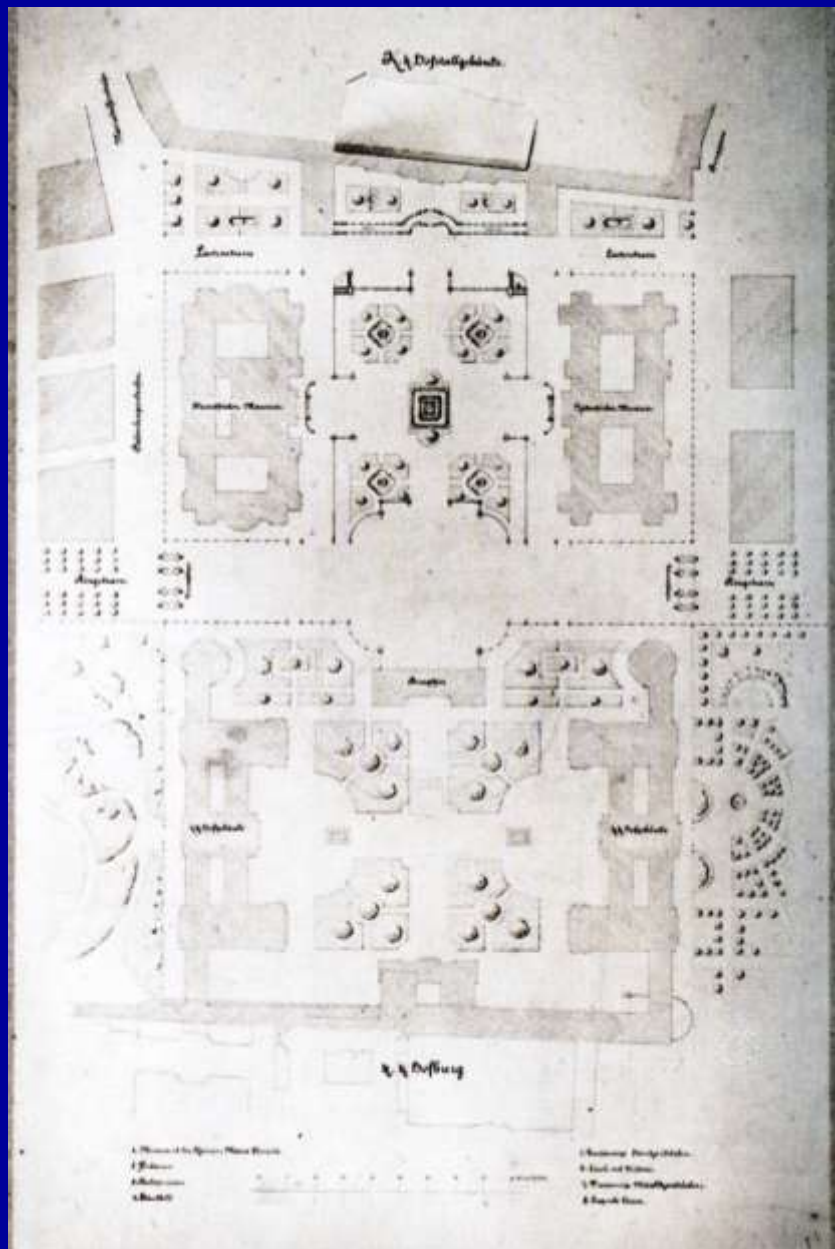
První soutěž na dvorská muzea: Heinrich von Ferstel - Theophil von Hansen

Moritz von Löhr (Loehr) – Karl Hasenauer

Karl Hasenauer (1833-1894), druhá soutěž + korekce Gottfrieda Sempera

1869: Gottfried Semper, Císařské forum

Neue Burg a Corps de Logis roku 1900

Vojenský areál a cvičiště: po roce 1867 změna funkce občanské monumentální budovy

1874-1883: Parlament (Theofil von Hansen)

Radnice (Friedrich von Schmidt)

Univerzita (Heinrich von Ferstel)

Giuseppe Poggi (1811-1901)
Piazzale Michelangelo

90-3. FIRENZE - Panorama dal Viale dei Colli

Allegato N° III

PIANTA
INDICATIVA DELL'INGRANDIMENTO
FIRENZE
Piano Regolatore Piano Prato

1:50,000

Piazza Beccaria

Piazza Donatello

Piazza della Liberta

Původní „Mercato Vecchio“

Piazza della Repubblica - Palazzo dell'Arcone (Vincenzo Micheli, 1895)

Řím, 1871

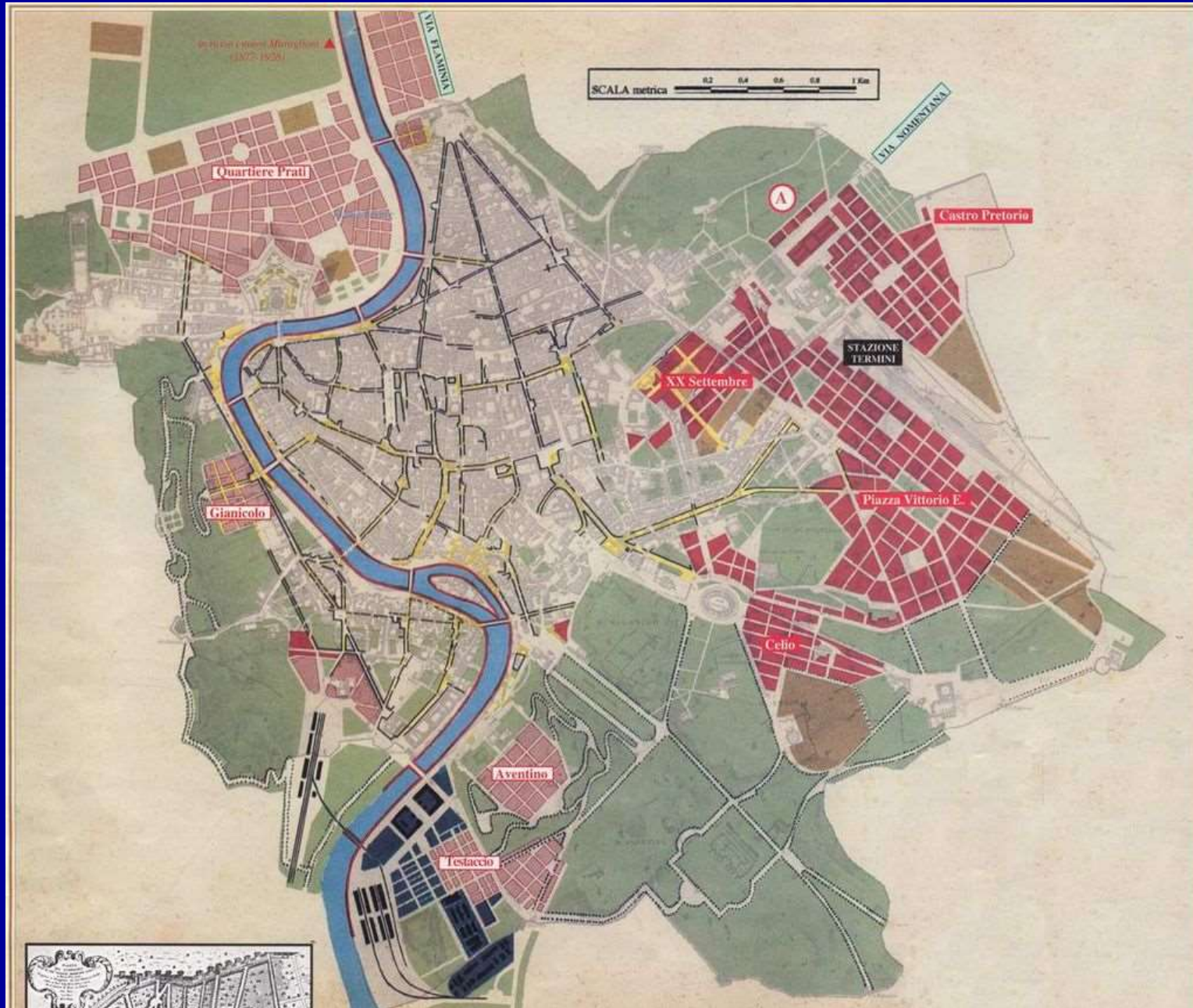
Ústřední komunikační osa:

Corso Vittorio Emanuele II – Piazza Venezia

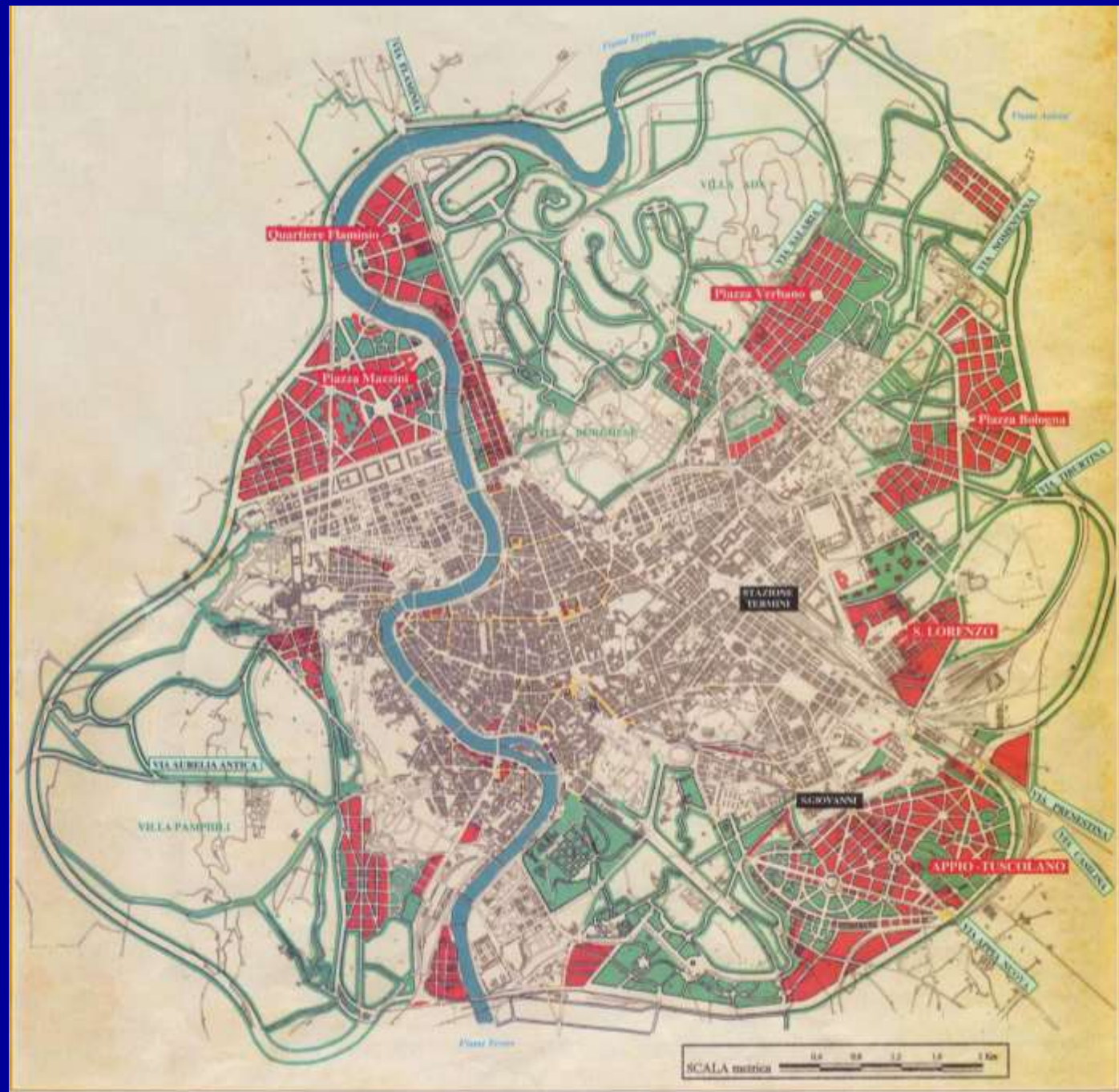
Via Nazionale – Piazza della Repubblica

Via Vittorio Veneto (na místě Vily Ludovisi)

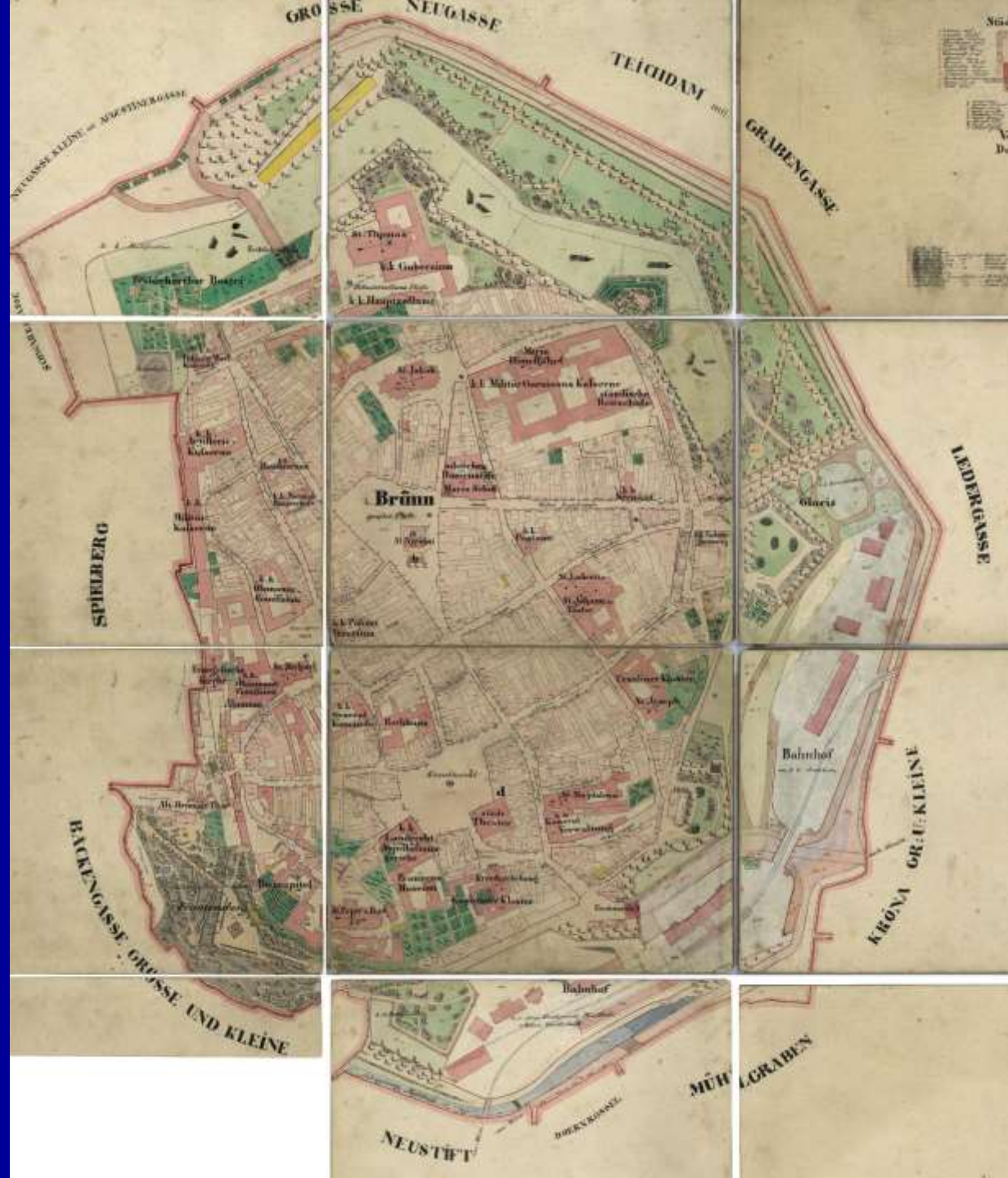
1883:
Alessandro Viviani

1909:
Edmondo Sanjust di Teleda

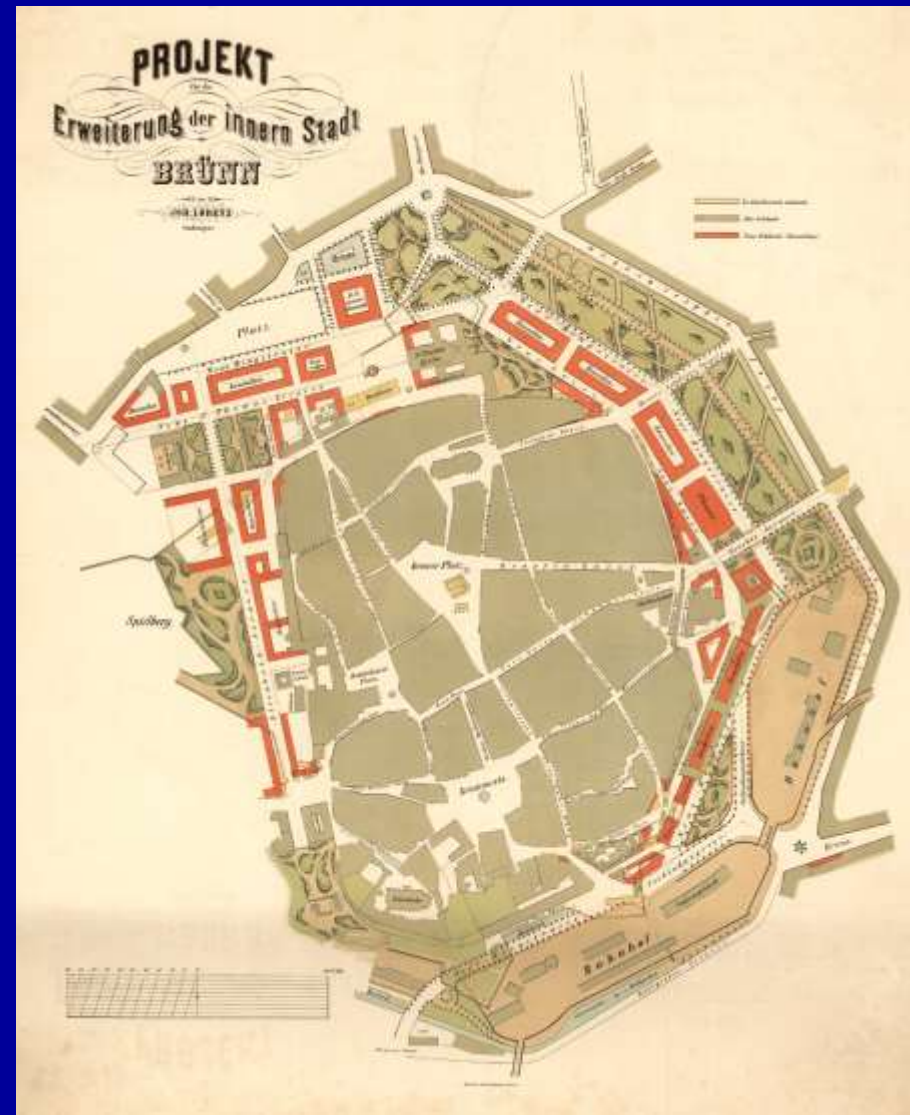
12) Brno po 1860

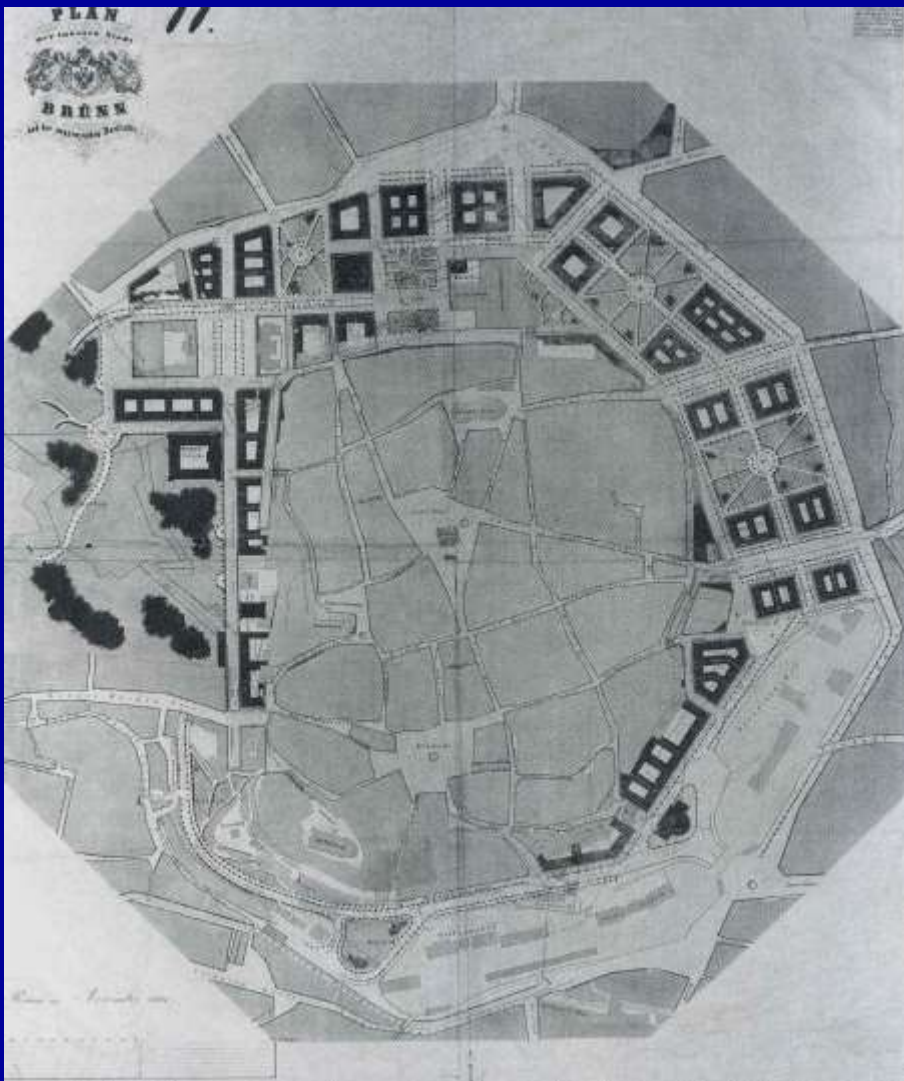

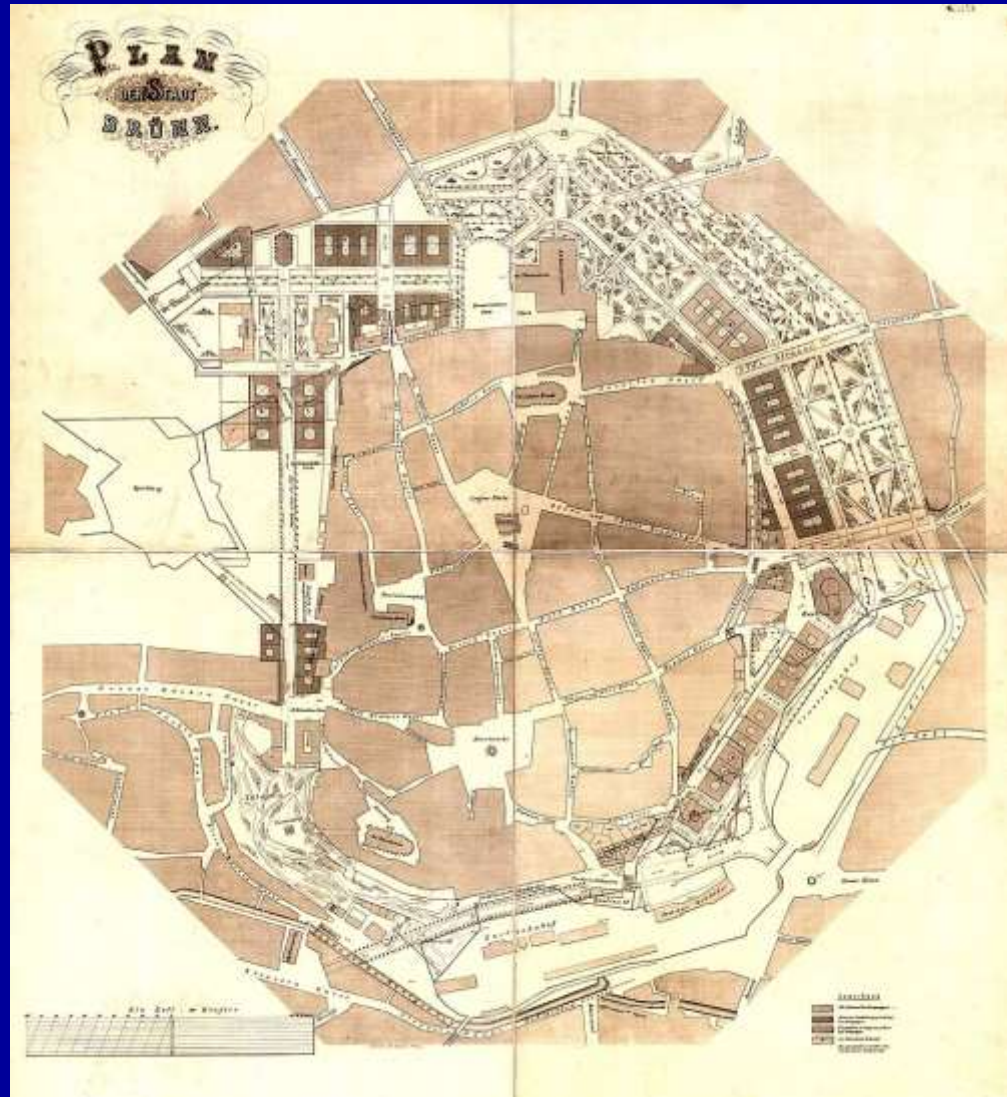
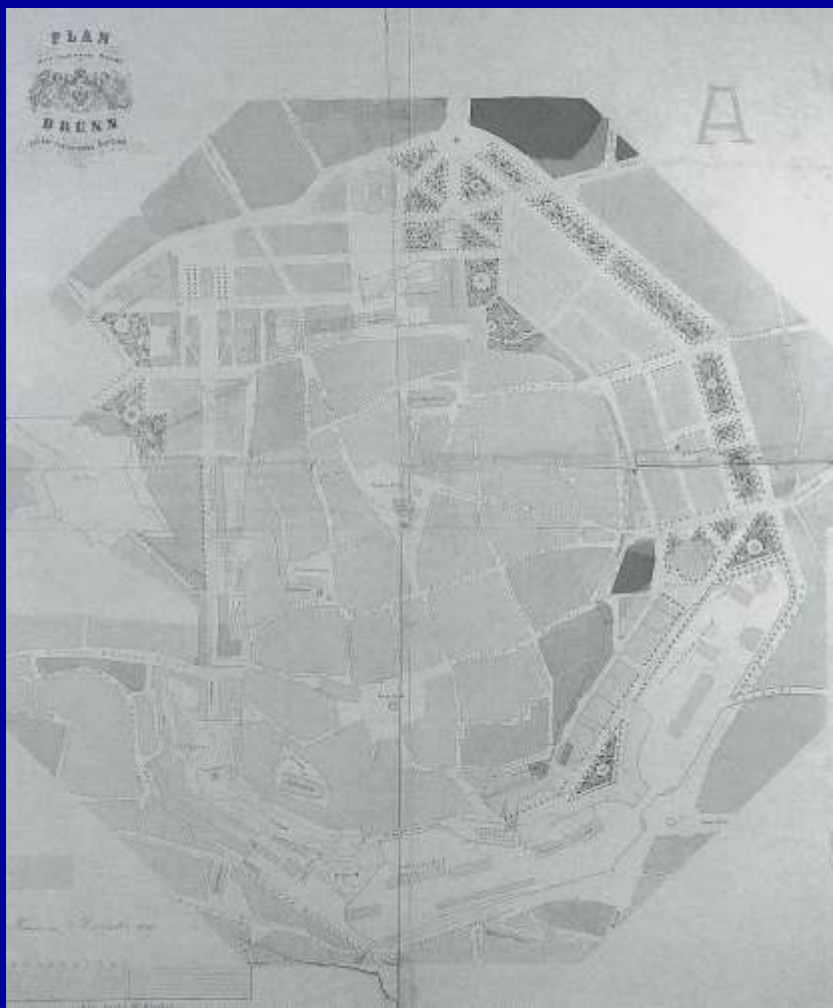
Ludwig von Förster

Johann Lorenz

13) Chicago po požáru 1871

1871 – požár

- do 1886: šestipodlažní typický dům
- zranitelnost litiny – ohnivzdorný ocelový rám

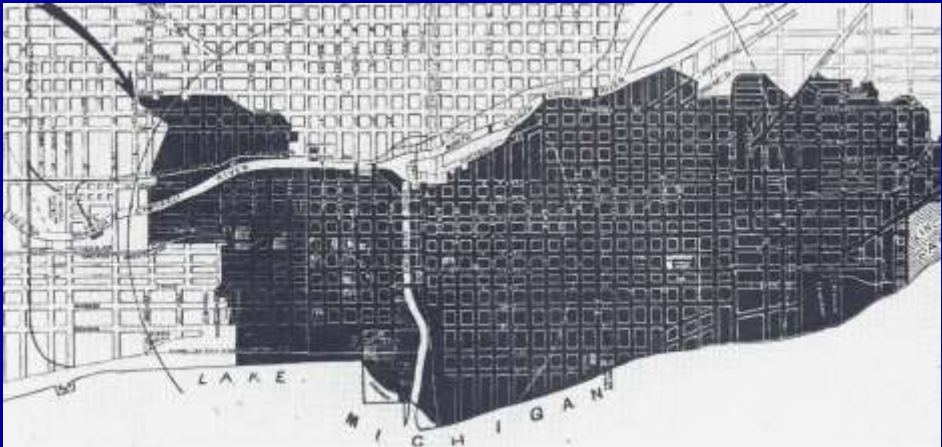
Daniel Hudson Burnham (1846-1912), autor generálního plánu

Dankmar Adler – Louis Sullivan (ocelová rámová konstrukce vysokých domů)

- Auditorium Building, 1887-1889 (hudební sál, kanceláře a hotel)
- Schlesinger and Mayer (Carson), 1899-1904

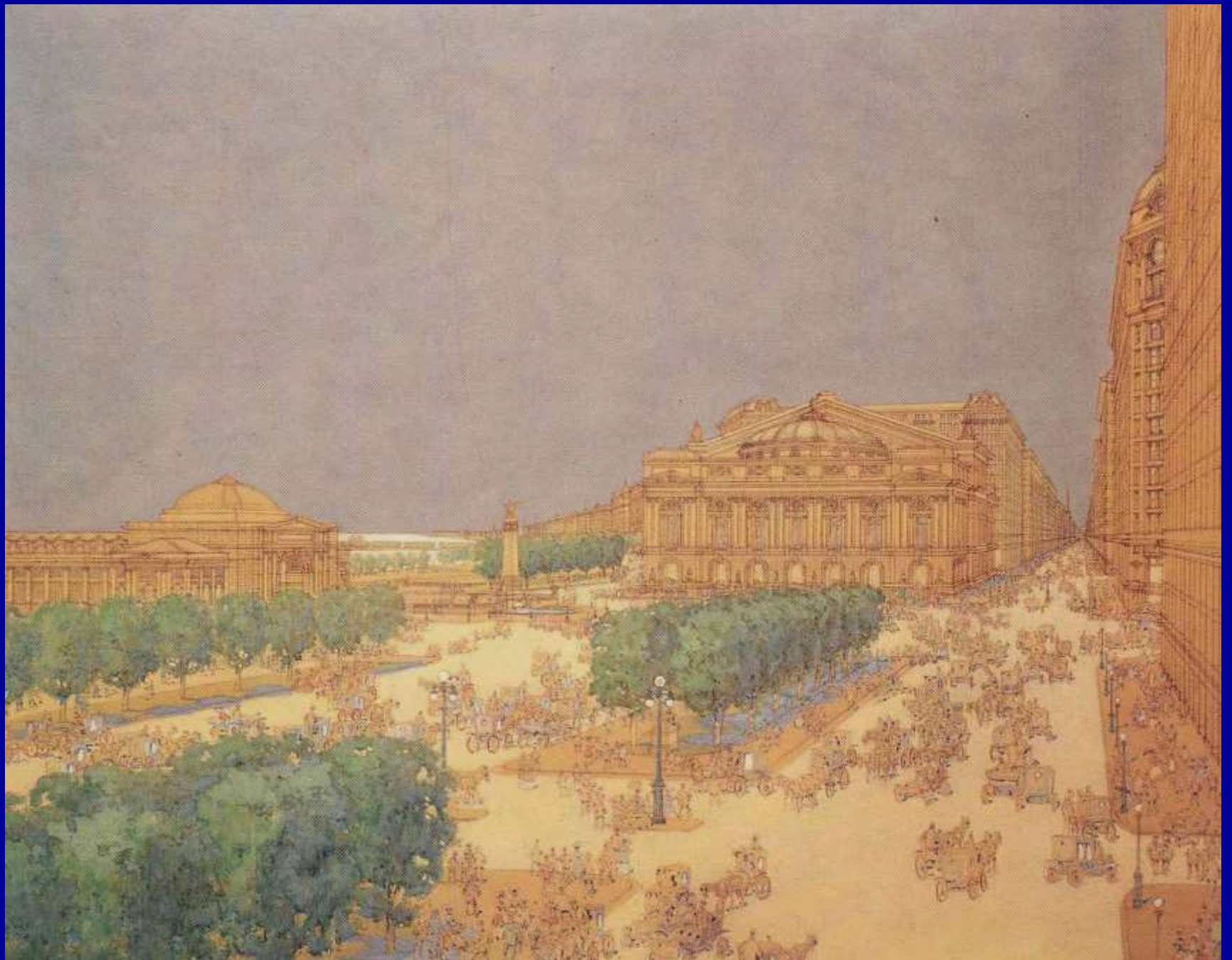

Chicago, 1857-1871

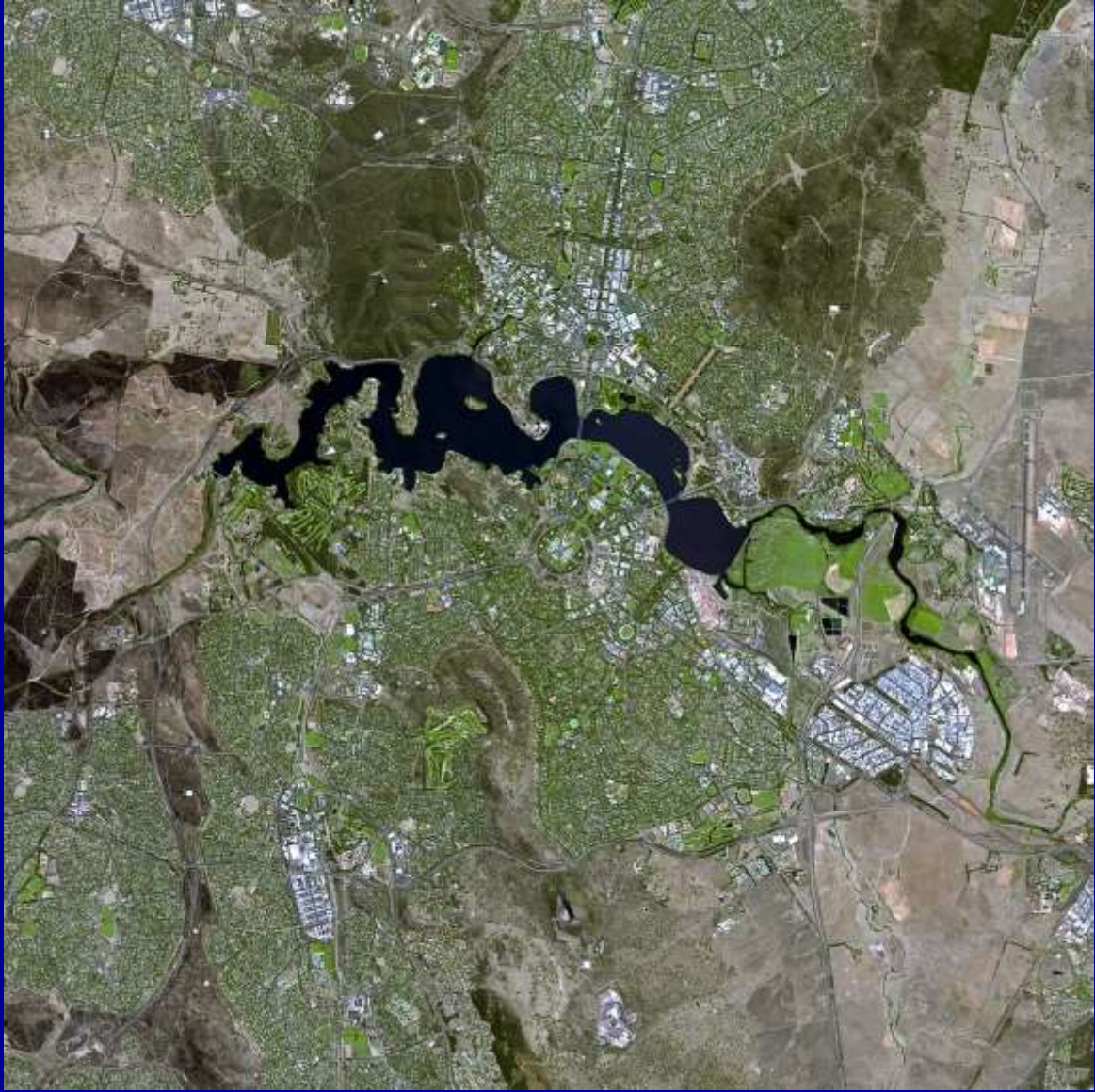
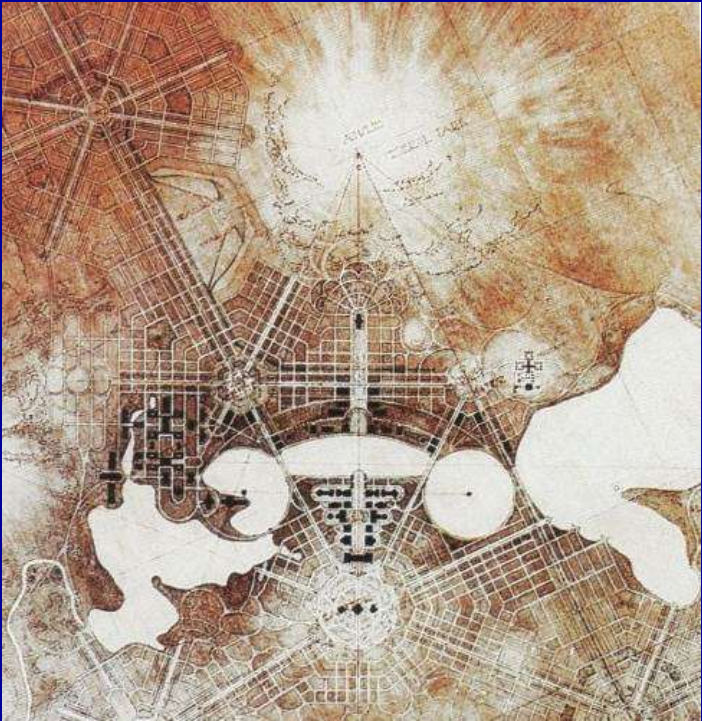

Staré a nové: litina versus ocelový rám

14) Kritický urbanismus

Camilo Sitte 1843-1903

Der Städte-Bau nach seinen künstlerischen Grundsätzen, 1889

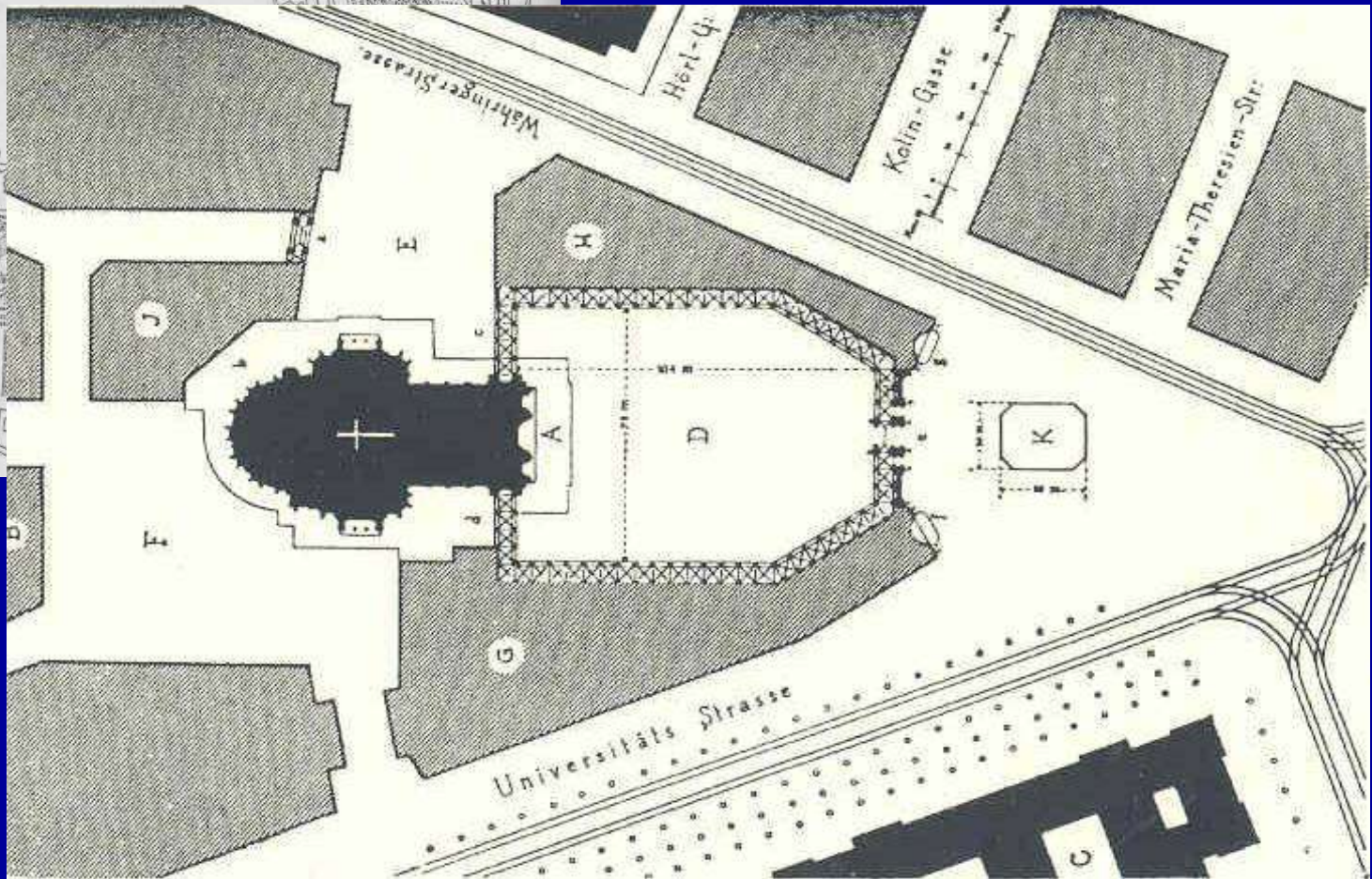
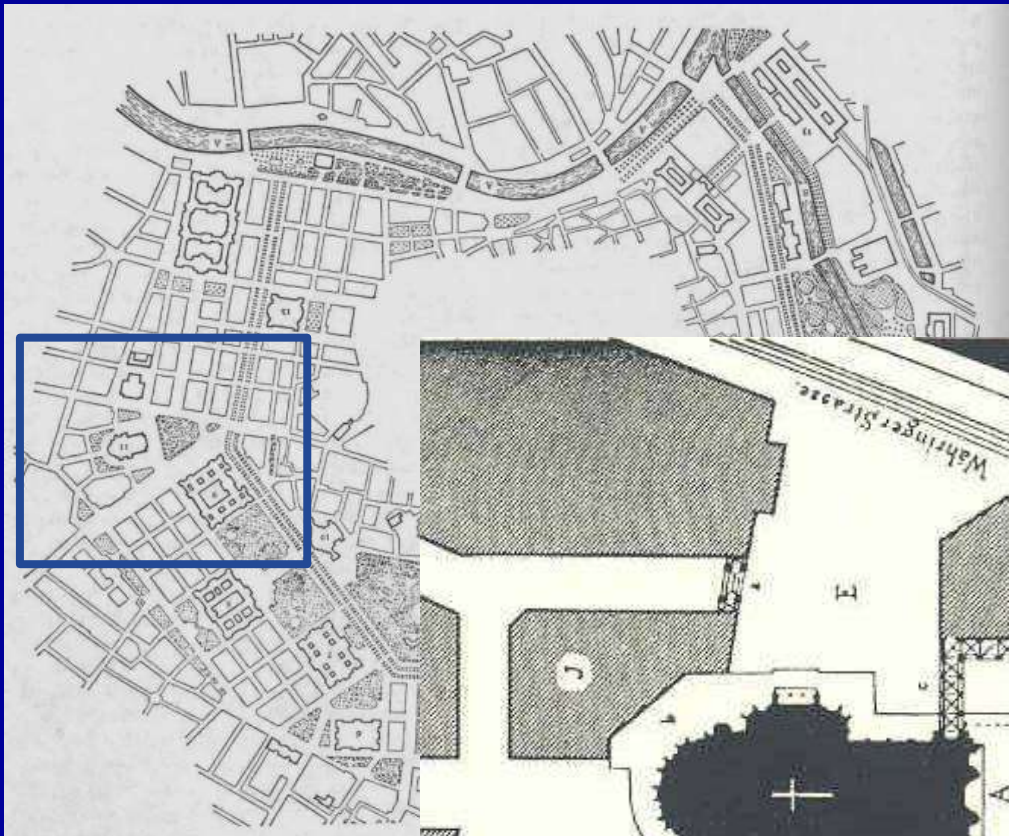
- Stavba měst podle uměleckých zásad
- reakce na vídeňskou Ringstrasse
- Prostorová estetika (Raumaesthetik)

1894 Olomouc, Přívoz

1897 Moravská Ostrava

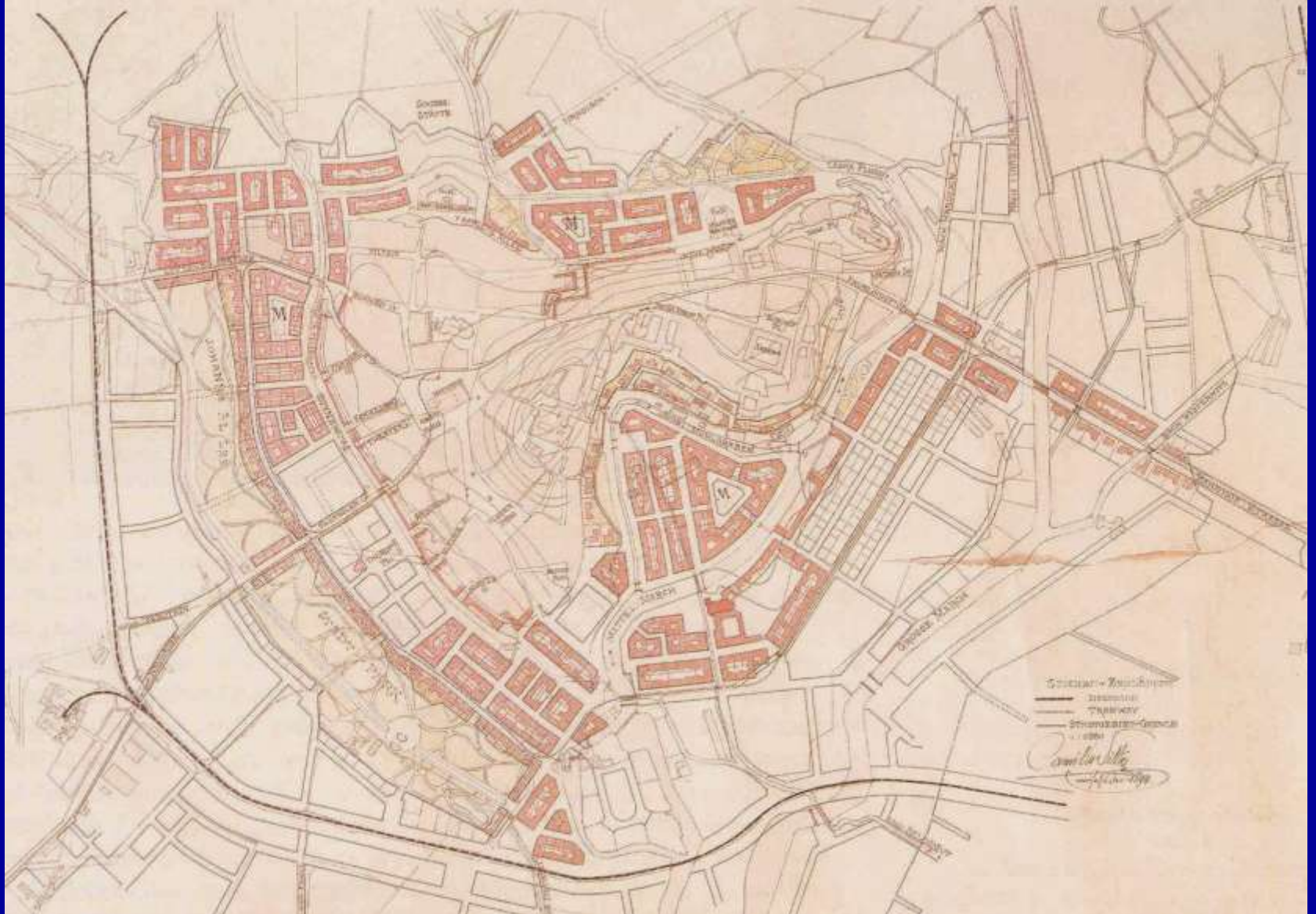
1900 Teplice; 1901 Liberec, Brno (porota)

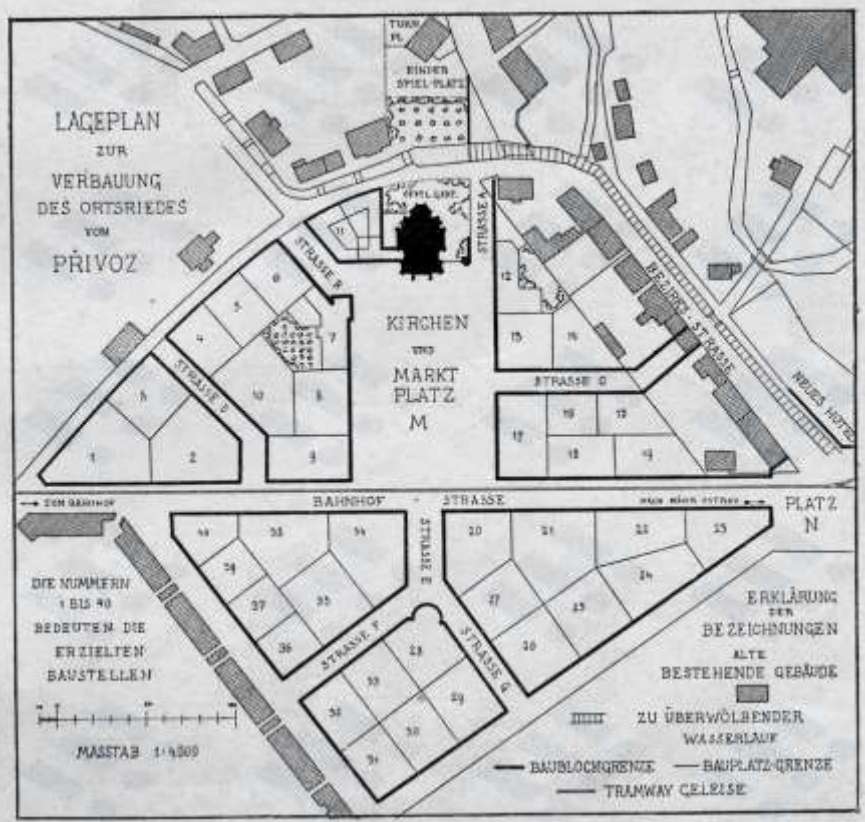
1903 Mariánské Hory

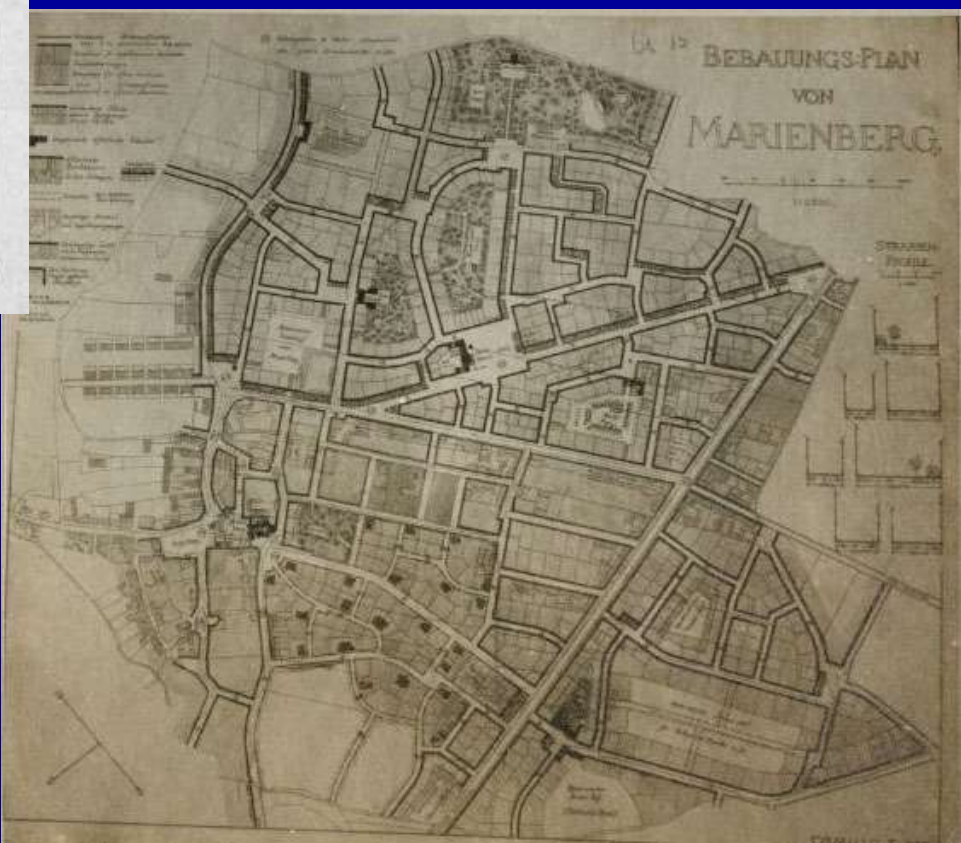
Olomouc

ENTWURF DES BAUFLECHTENNETZES DER STÄDTERWEITERUNG VON OLOMITZ

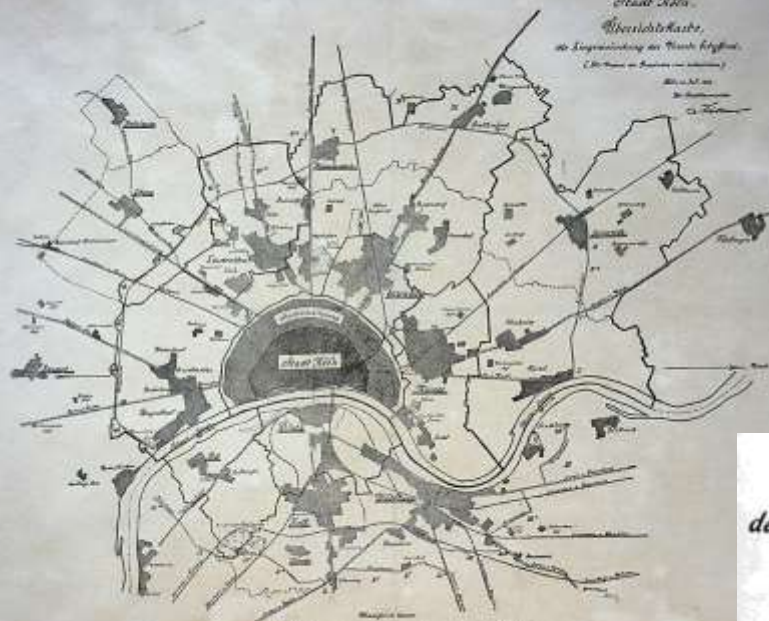

Přivoz
Mariánské Hory

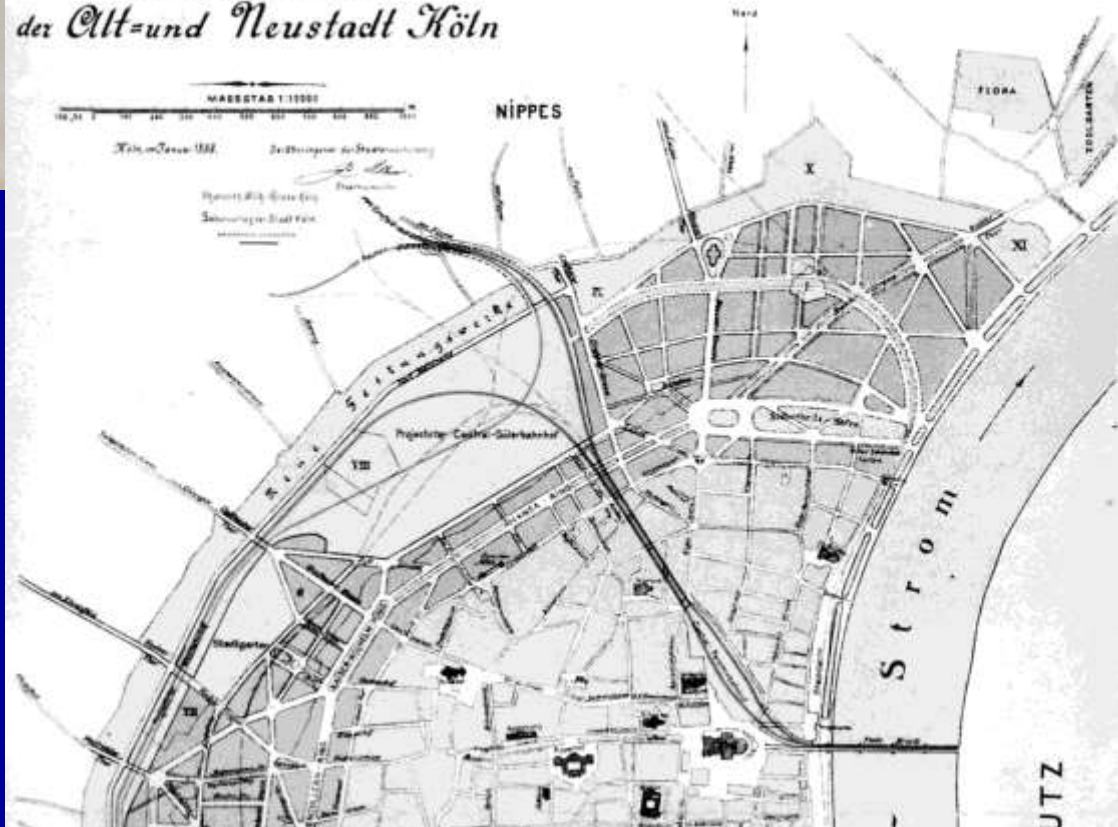
Plan der Eingemeindung von Köln.

Das im Jahre 1838 zur Eingemeindung von Köln gebrachte Gebiet.

Kolín nad Rýnem + předměstská osídlení

Uebersichtsplan
der Alt- und Neustadt Köln

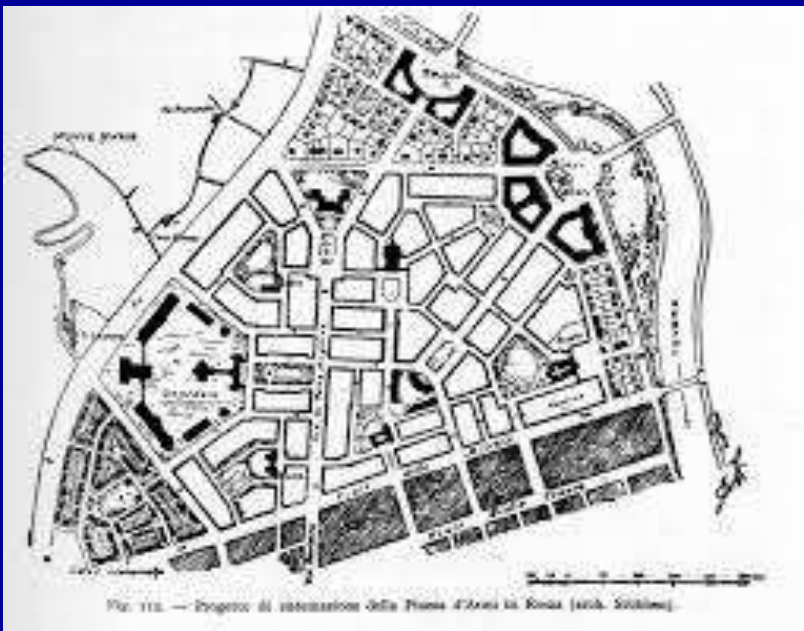
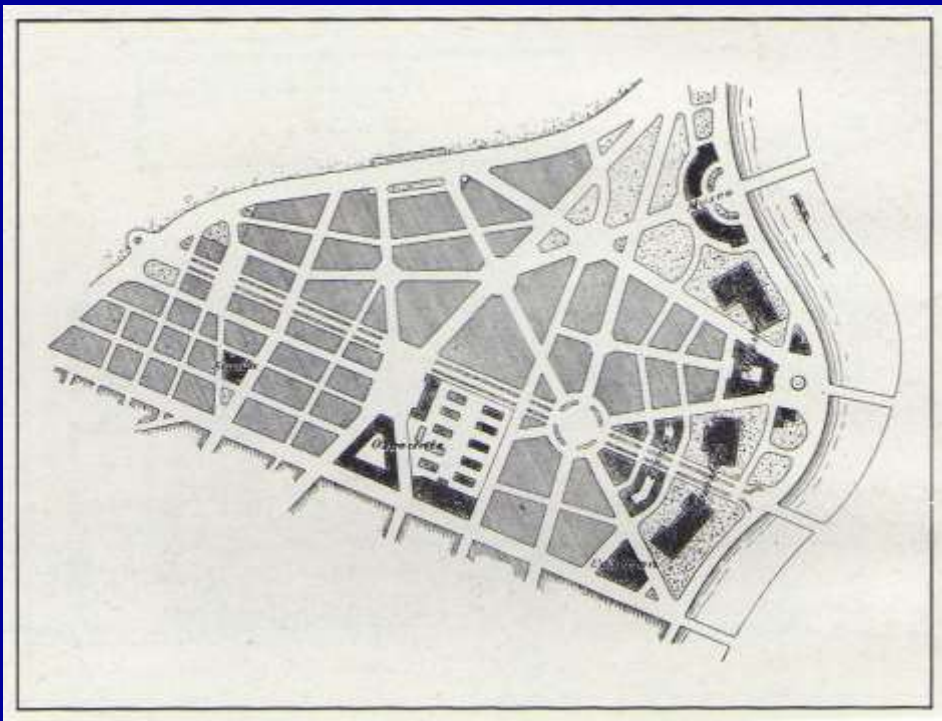

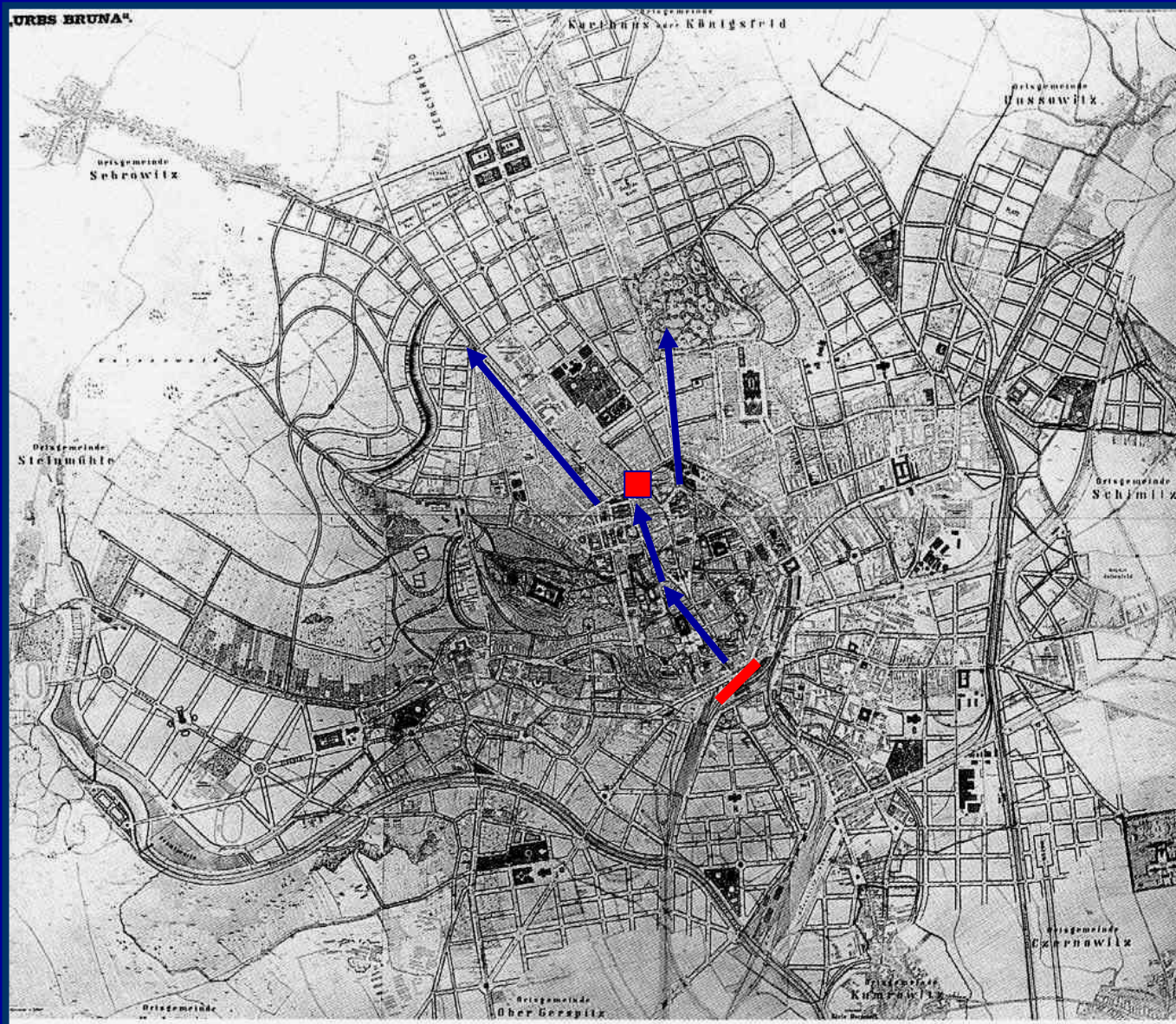
Fig. 112. — Progetto di sistemazione della Piazza d'Armi in Roma (arch. Stübben).

Řím: Joseph Stübben (nahore)

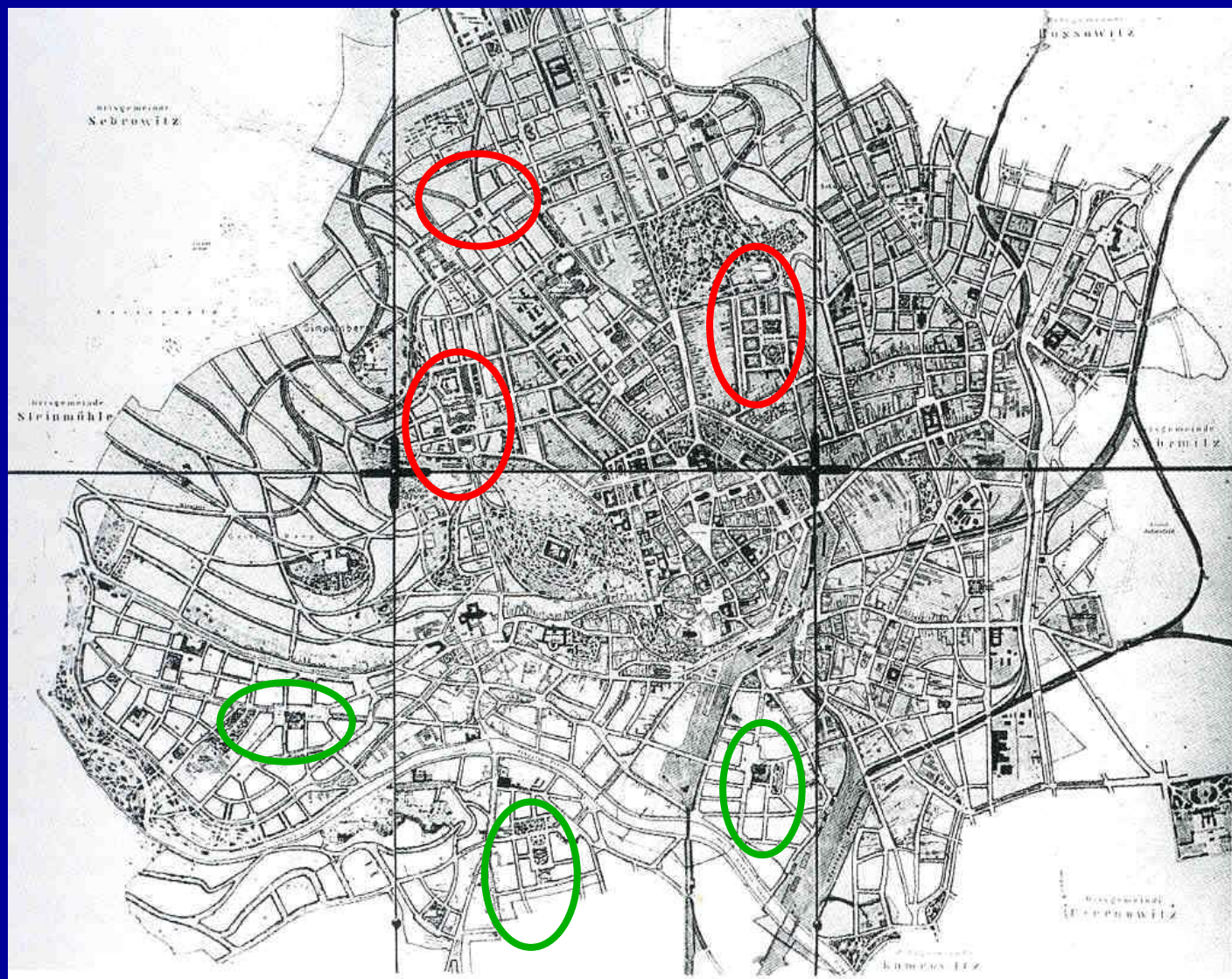
Úprava projektu – dnešní stav

Brno,
Eugen Fassbender, 1902 - 1. cena (vzorem je Camillo Sitte)

Josef Stübben, 3. cena (polycentrická koncepce)

15) Dědictví 19. století: teorie zahradního města

Ebenezer Howard, *Tomorrow: A Peaceful Path to real Reform*, 1898

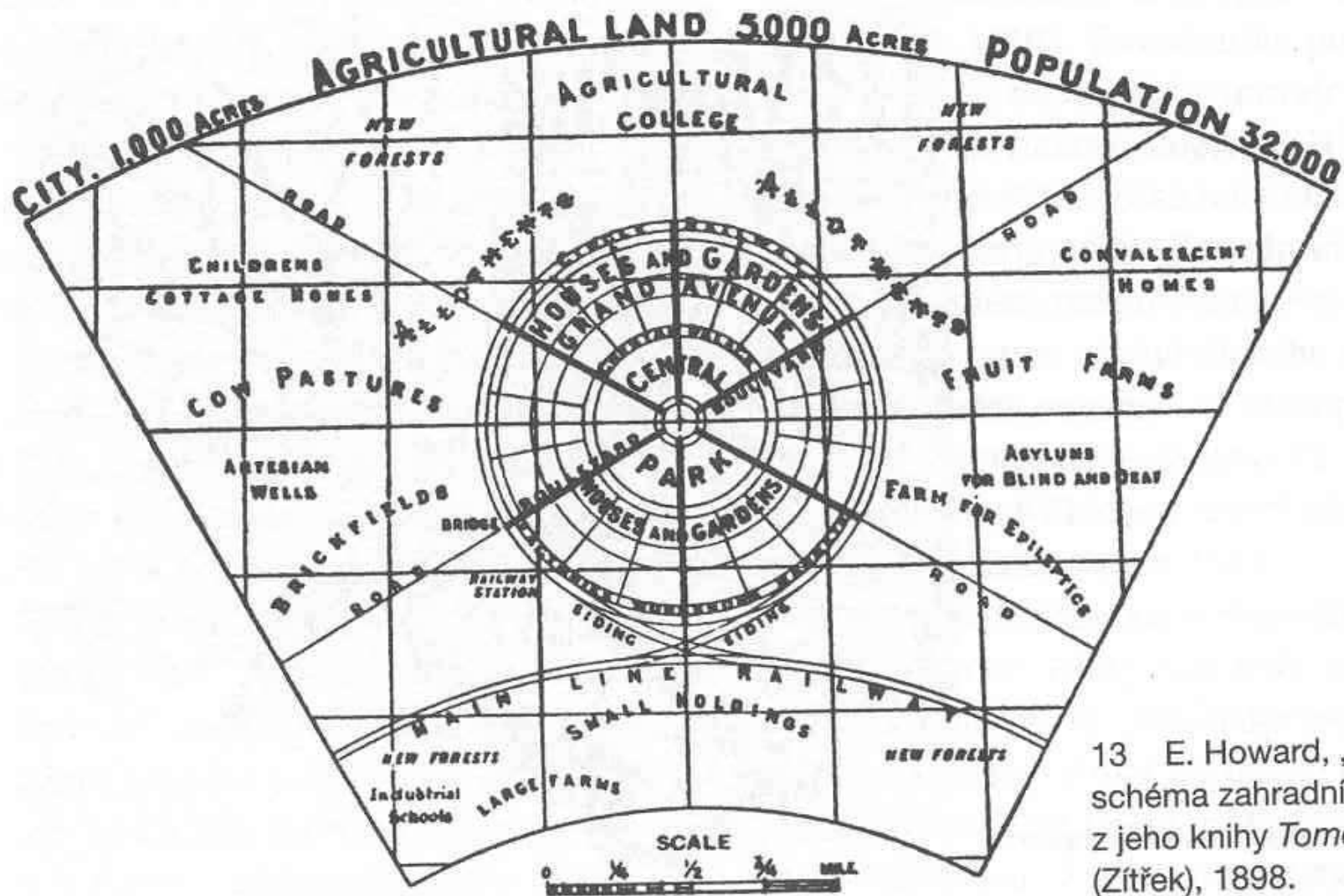
- Satelitní sídlo ve volné krajině, koncentrické, soběstačné
- Suburbanizace: Oak Park (Chicago)
- Bedford Park (London, po 1875), Hamstead (1905)

M.H. Baillie Scott, *The House and the Garden*, 1906

– Dům a zahrada, Zdeněk Wirth, 1910

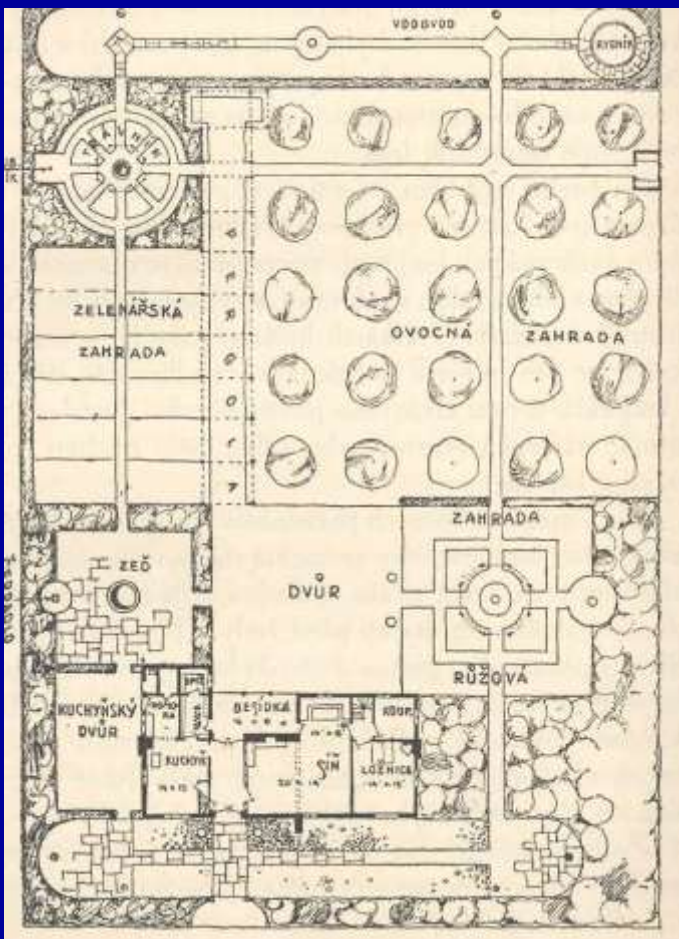
Hermann Muthesius, *Das Englische Haus*, 1904-1906

Frank Lloyd Wright (nakl. Wasmuth), 1910-1911

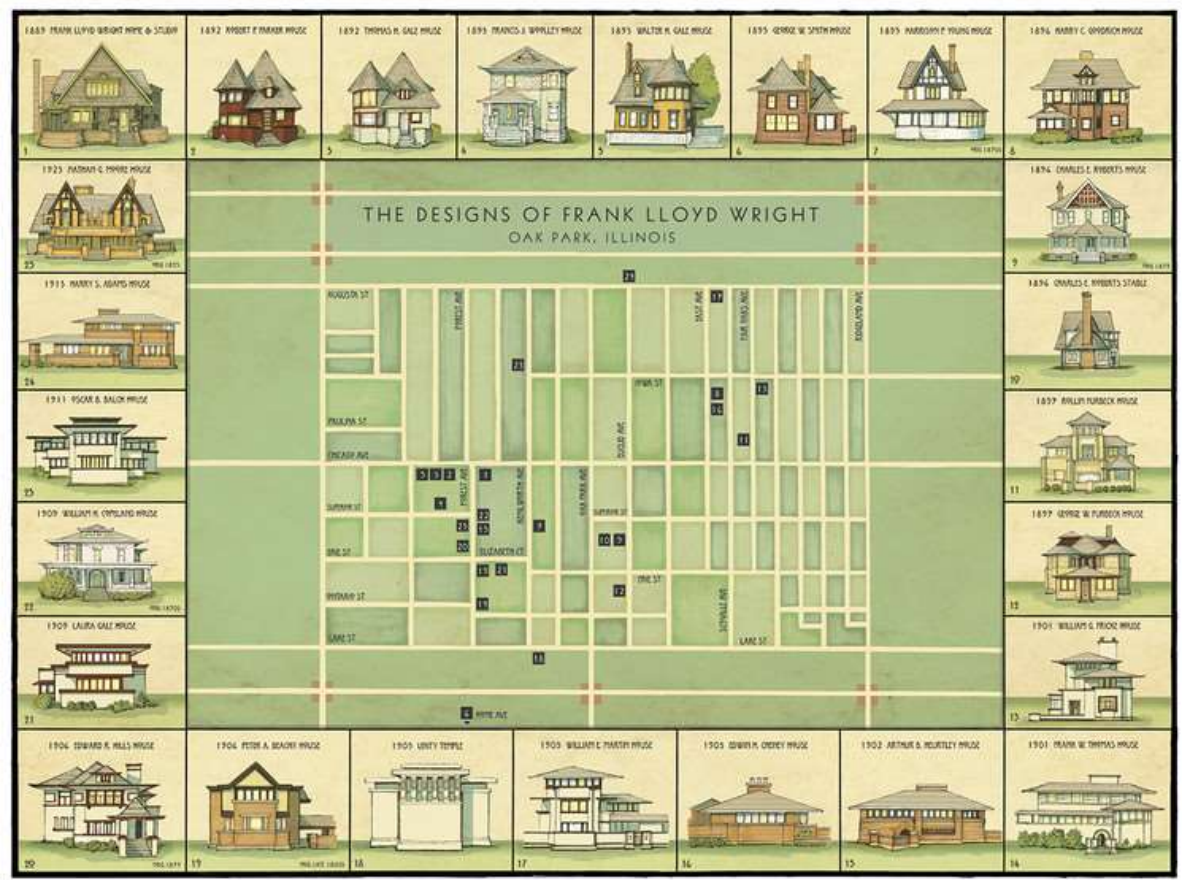
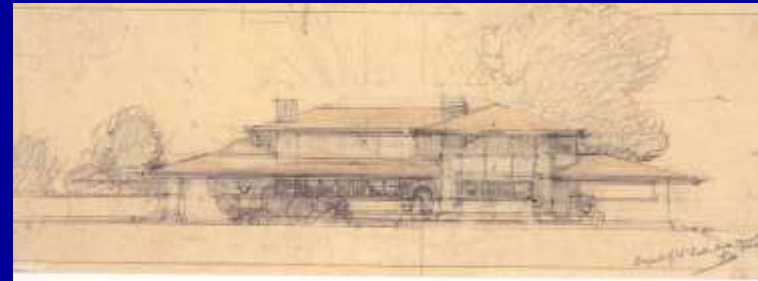

13 E. Howard, „Rurisville“,
 schéma zahradního města
 z jeho knihy *Tomorrow*
 (Zítřek), 1898.

Dům v zahradě:
Baillie-Scott a Dušan Jurkovič

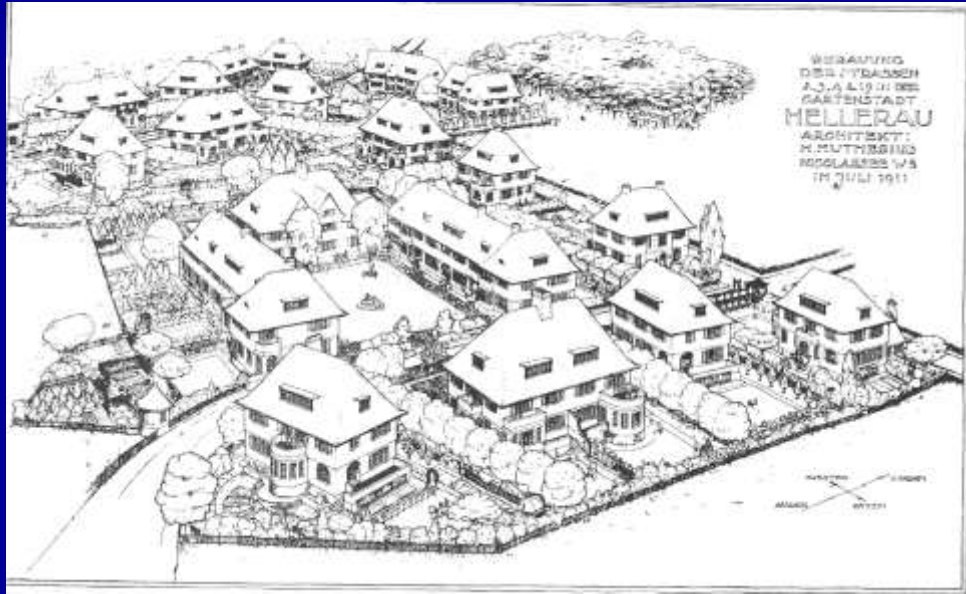
Oak Park a Frank Lloyd Wright

Hampstead

Hellerau

Stuttgart – Weissenhof Siedlung, 1927

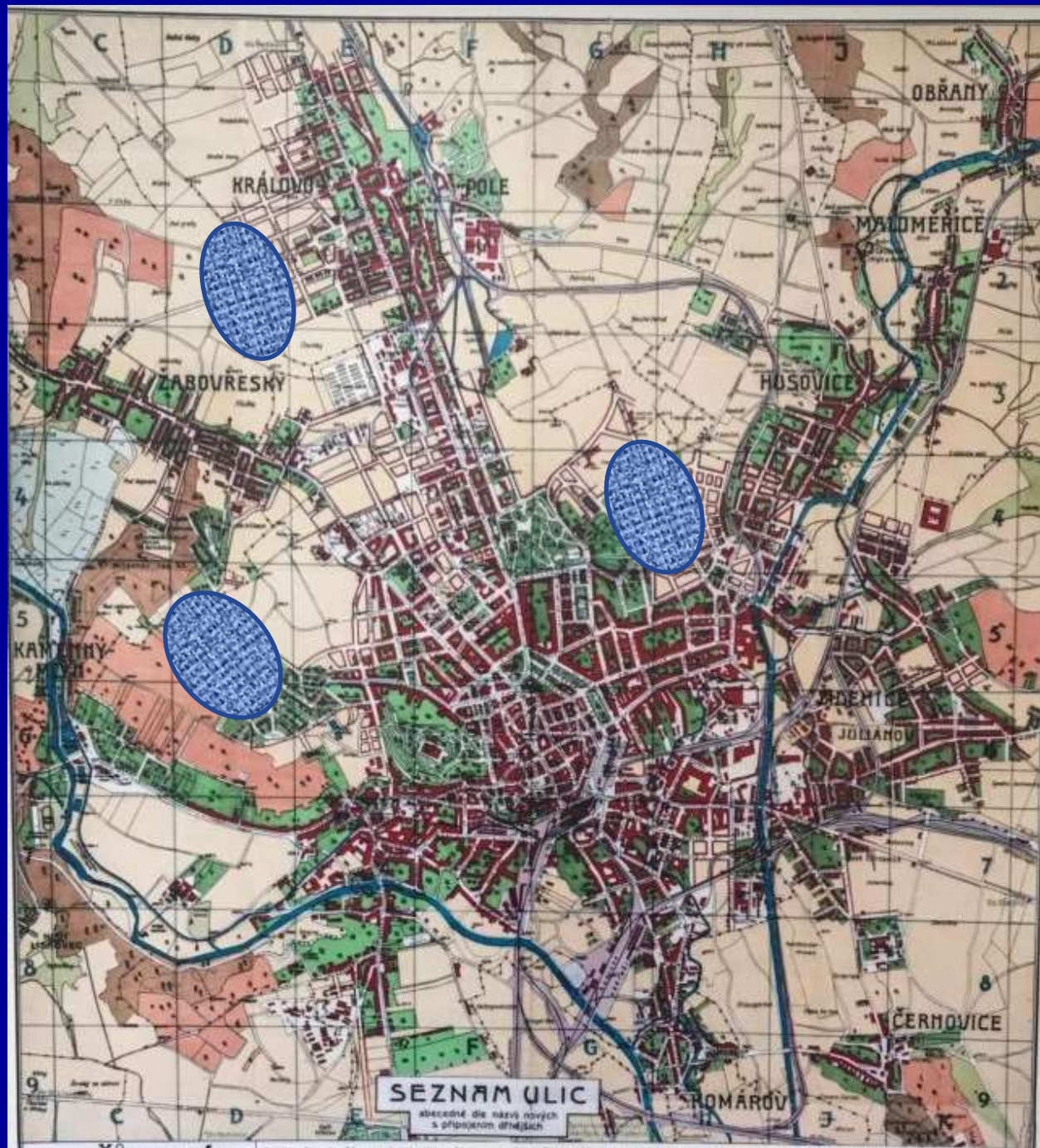

Brno:

Královo Pole

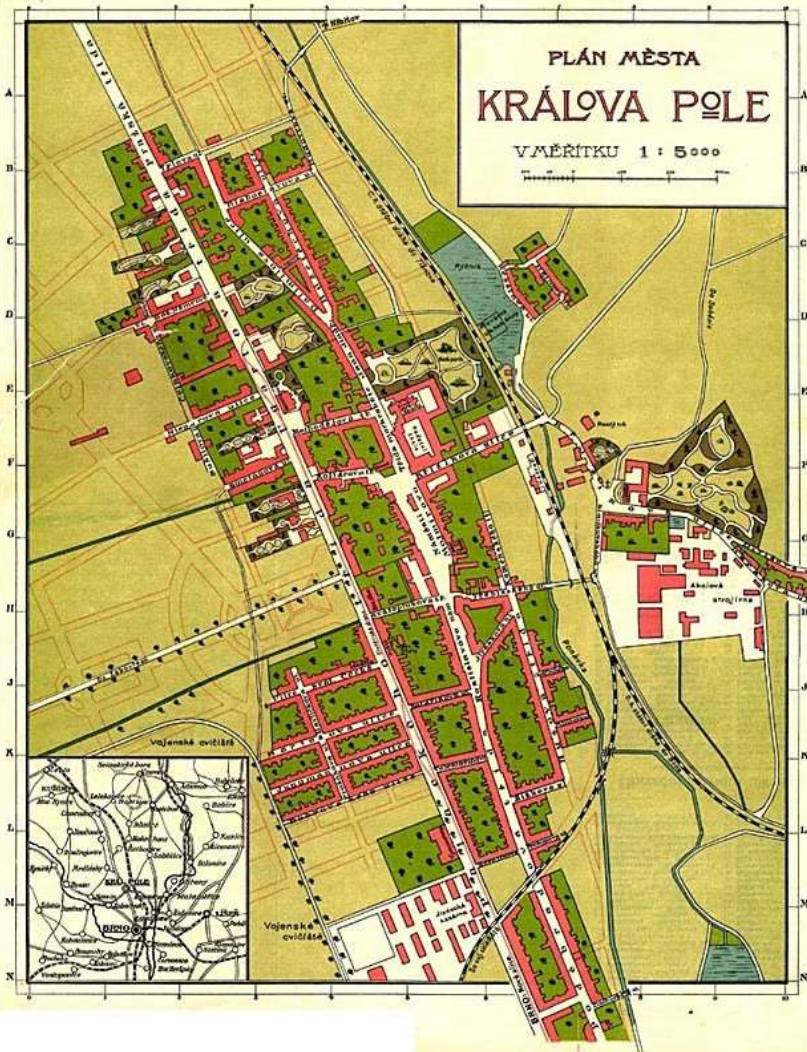
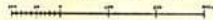
Černá pole

Úřednická čtvrť

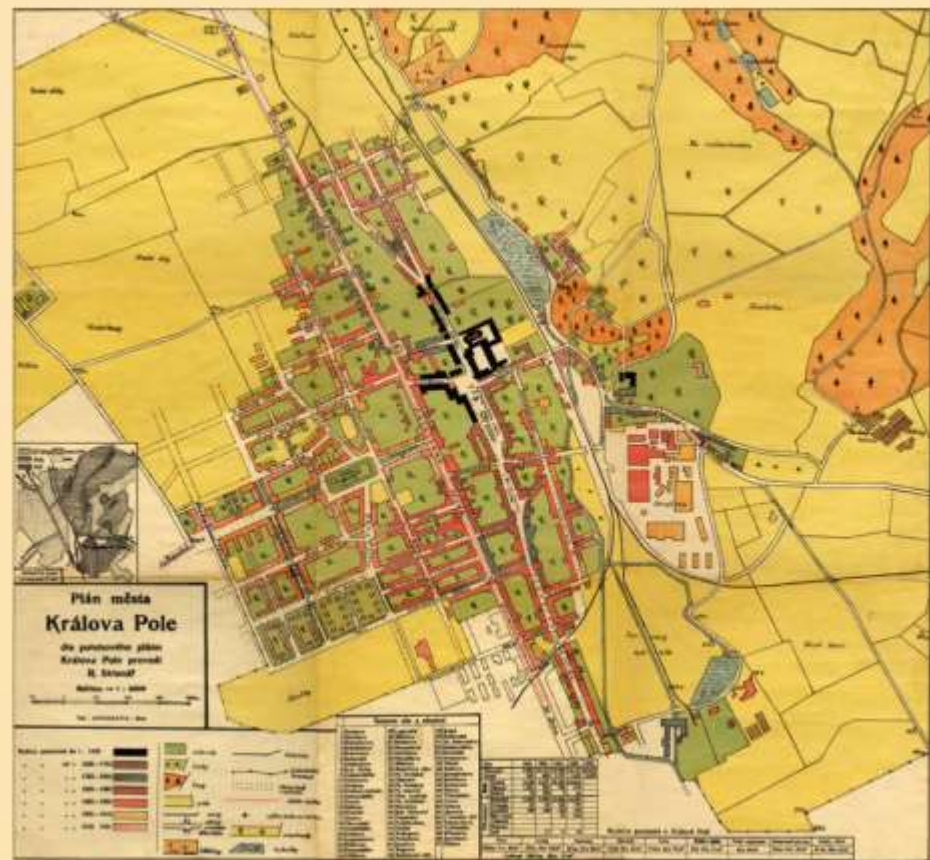

PLÁN MĚSTA
KRÁLOVA POLE

V MĚŘÍTKU 1 : 5000

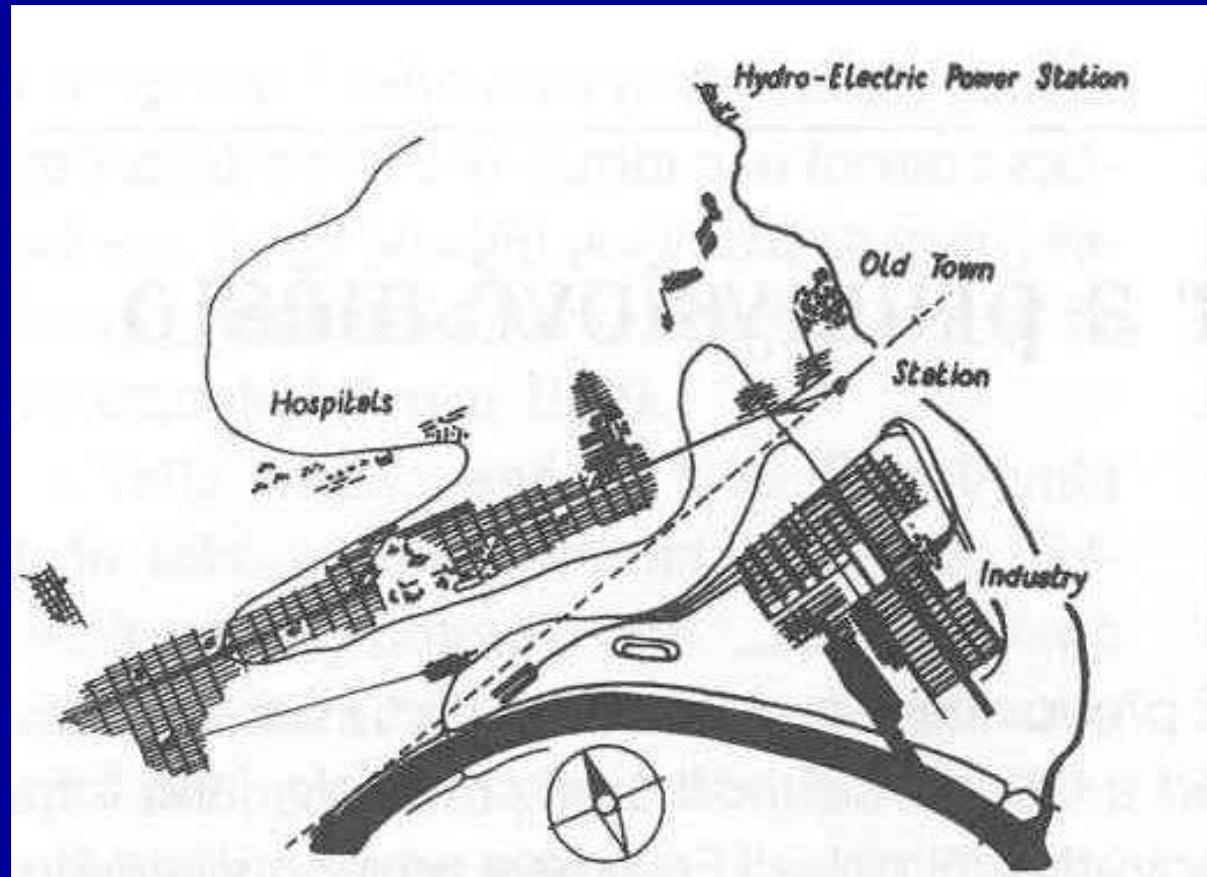
1905 - 1919

16) Nové urbanistické utopie

Tony Garnier (1869-1948), Lyon

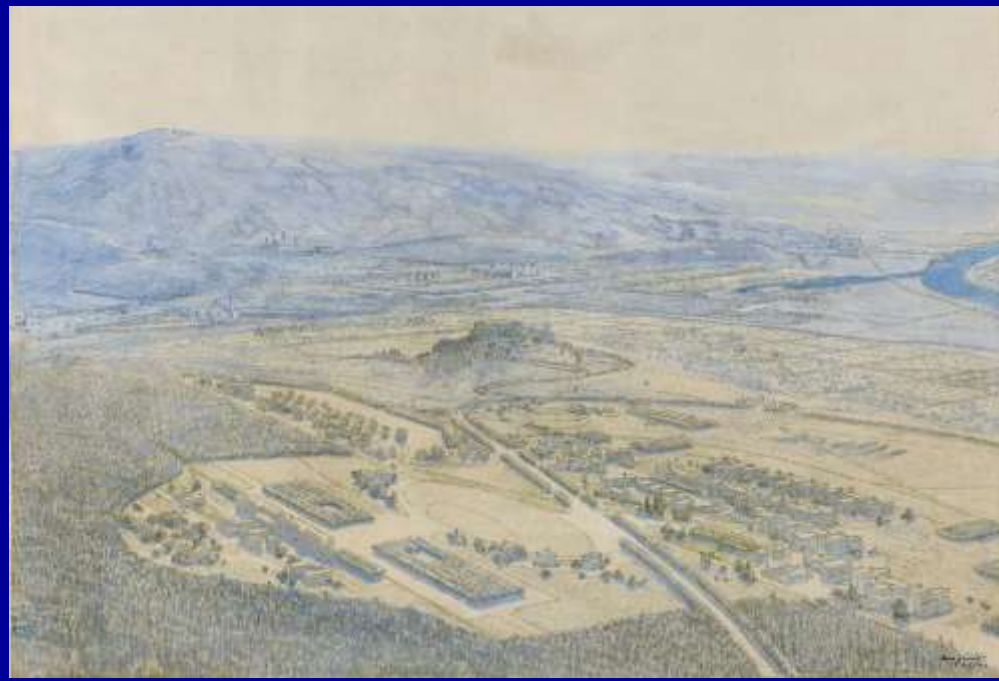
- Une Cité industrielle, 1904, 1917
- 1920: zveřejnil jeho materiály Le Corbusier

Nemocnice nad městem

Pohled na centrum města

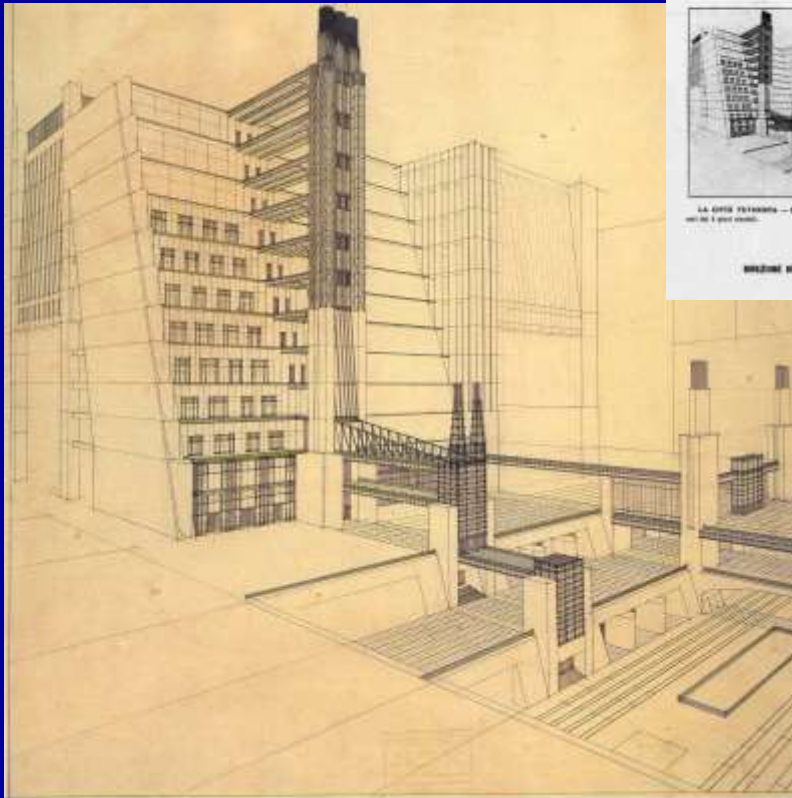
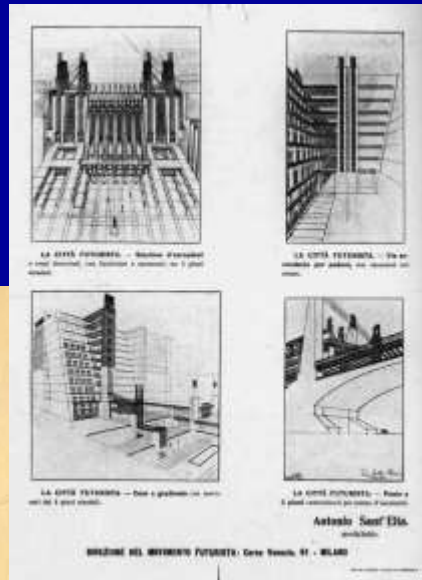
Město nad údolím: vlevo nahoře je hydroelektrárna,
vpravo nahoře tovární budovy

Hydroelektrárna

Antonio Sant'Elia (1888-1916)

- Futuristické město: Città Nuova, 1914

Le Corbusier / Charles-Edouard Jeanneret (1887 – 1968)

Studium: Auguste Perret, Peter Behrens

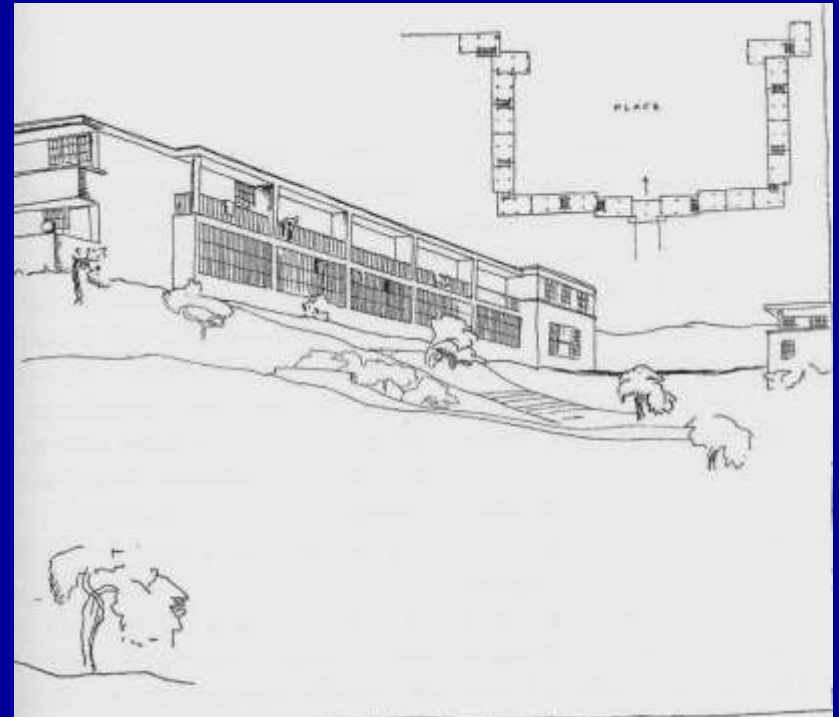
- 1915: Dom-Ino, 1920: Maison Citrohan
- 1923: Vers une architecture

1922: Soudobé město (pro 3 mil. obyvatel) – elitní město

1925: Plan Voisin de Paris

1931: „Zářící město“ – zónování

1945: Lineární město

Verse une architecture – první zásady:

1. Snížit hustotu zastavění městských center
a uvolnit tak prostor pro potřeby dopravy.
2. Zvýšit hustotu okolí,
aby se mohly vytvořit žádoucí kontakty.
3. Rozšířit možnosti dopravy,
což znamená zcela změnit současnou koncepci ulice, která nevyhovuje novému fenoménu moderních dopravních prostředků jako jsou metro, auta, tramvaje, letadla.
4. Rozšířit osázené plochy
jako jediný prostředek pro zajištění dostatečné hygieny a klidu pro práci,
nezbytného pro nový pracovní rytmus.

Soudobé město, 1922

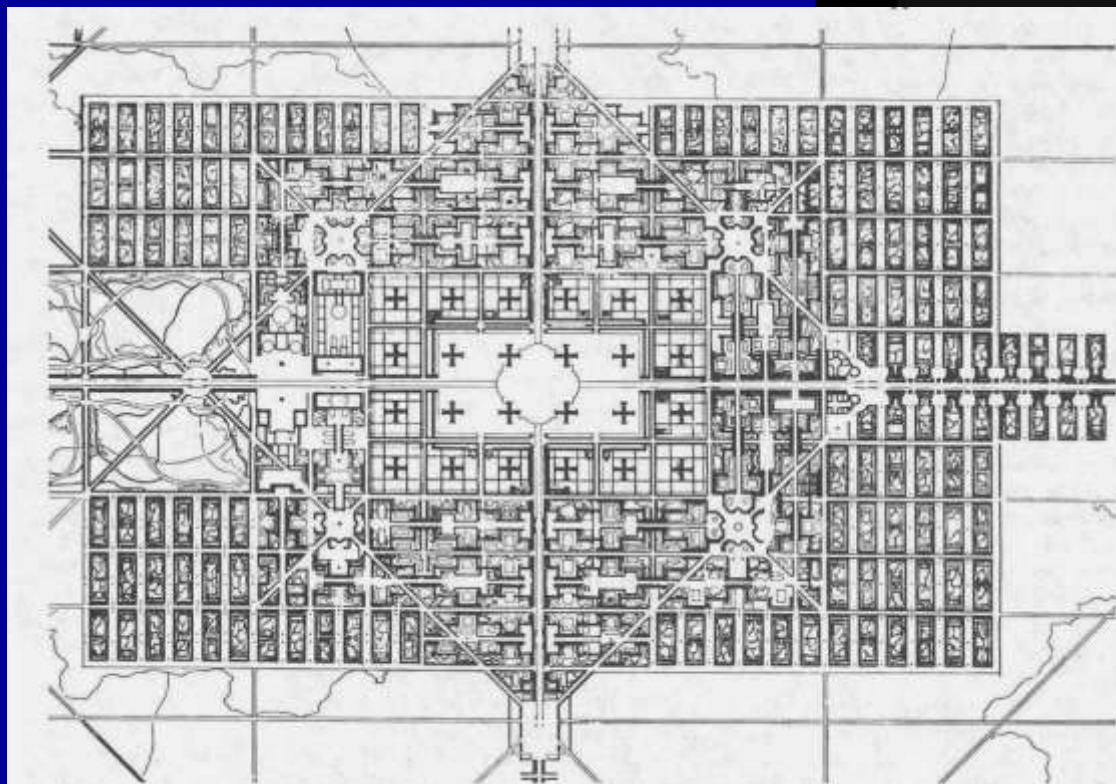
„měst elit“

zónování od centra k venkovským předměstím

„měst elit“

zónování od centra k venkovským předměstím

množství zeleně (až 85 %)

Plan Voisin de Paris, 1925

CIAM a funkcionalismus v urbanismu

Congrès Internationaux d'Architecture Moderne

- 1928, La Sarraz: standardizace a racionalizace stavební výroby
 - Frankfurt (1929), Brusel (1930): německá Neue Sachlichkeit, „minimální“ – sociální bydlení
- 1933, „Funkční město“: Le Corbusier – plánování měst
 - „Athénská charta“: bydlení – rekreace – práce – doprava – historické stavby
 - Paříž (1937), Bridgewater (1947), Hoddesdon (1951)
- 1953: Team X – brutalisté x Aldo van Eyck,
 - Aix-en-Provence, Dubrovník (1956), Otterloo (1959)

Zóny 30. let:

- zóna dopravy
- administrativa
- obytná zóna
- zóna zeleně
- obchodní zóna
- zóna hotelů a vyslanectví
 - průmysl
- satelitní města pro výuku

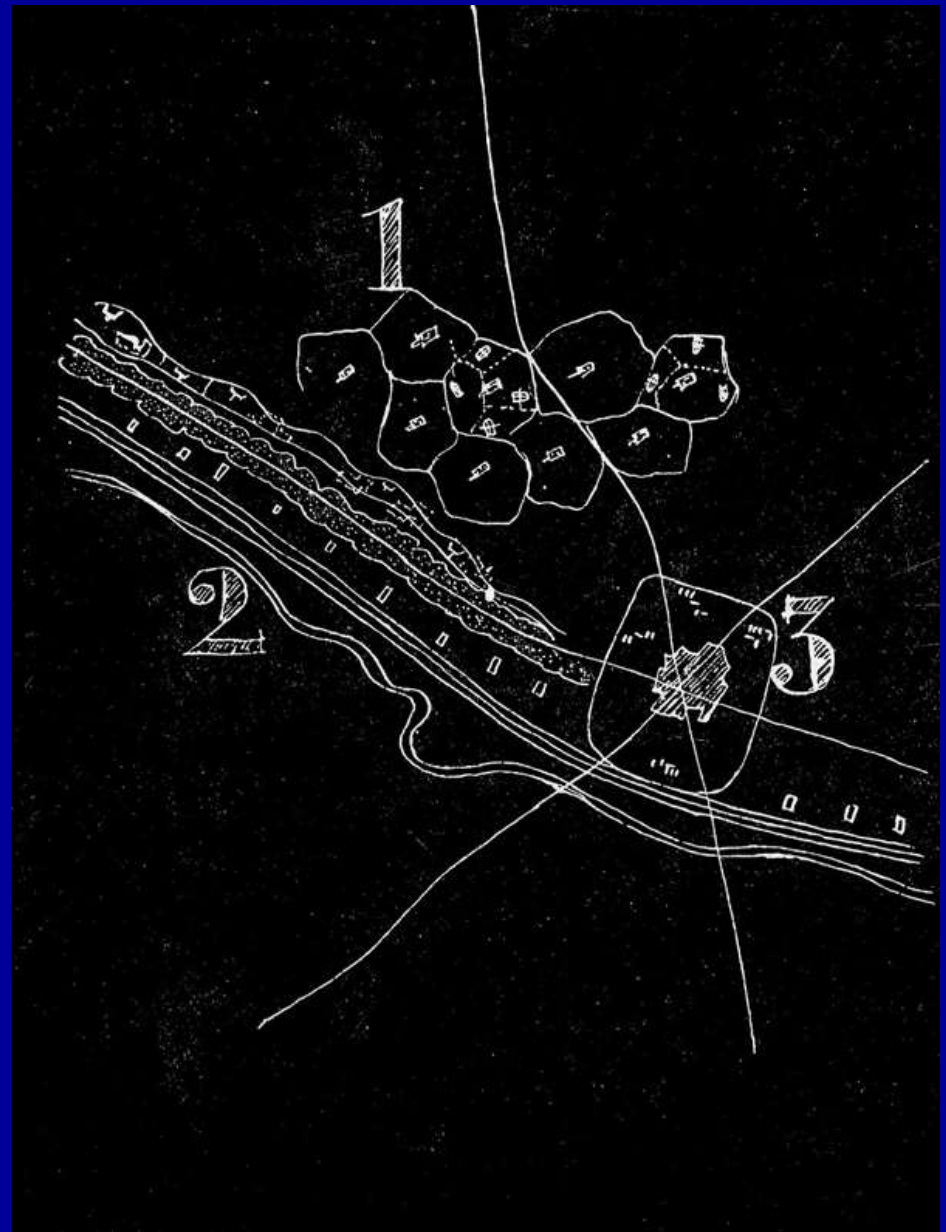
Zelené pásy oddělující zóny, výškové stavby na bydlení

Nová obchodní a administrativní centra

Tři sídelní lidské útvary, 1945

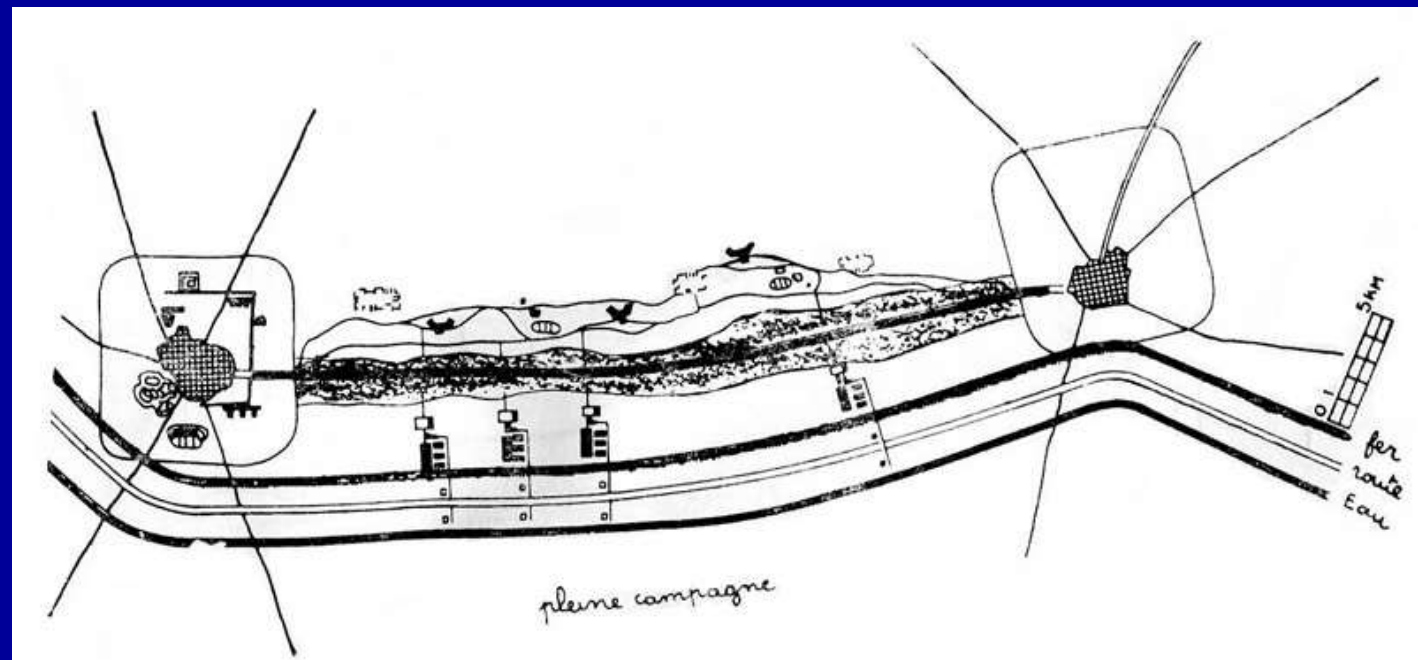
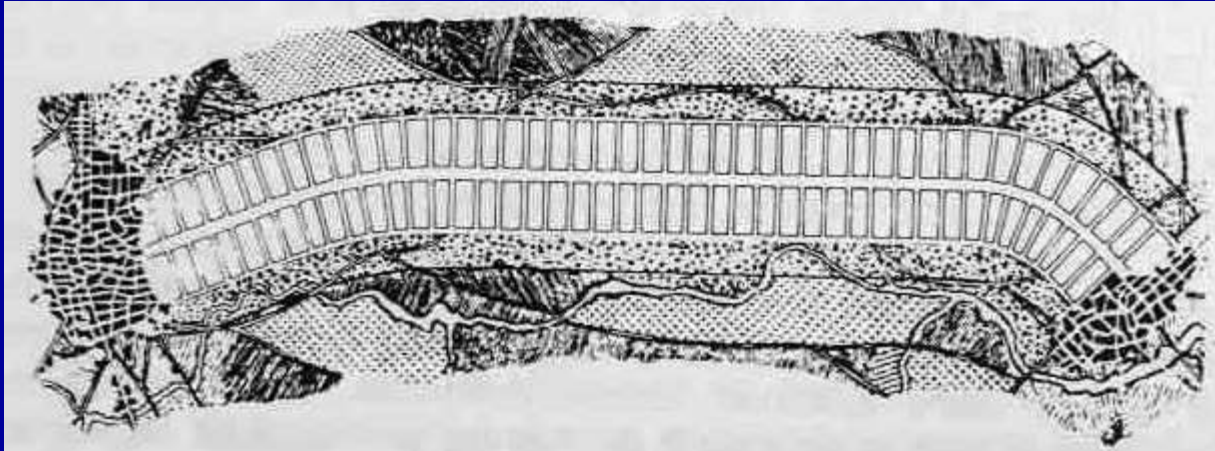
Les Trois établissements humains

- 1) Vesnice v krajině
- 2) Lineární mesto
- 3) Koncentrické město

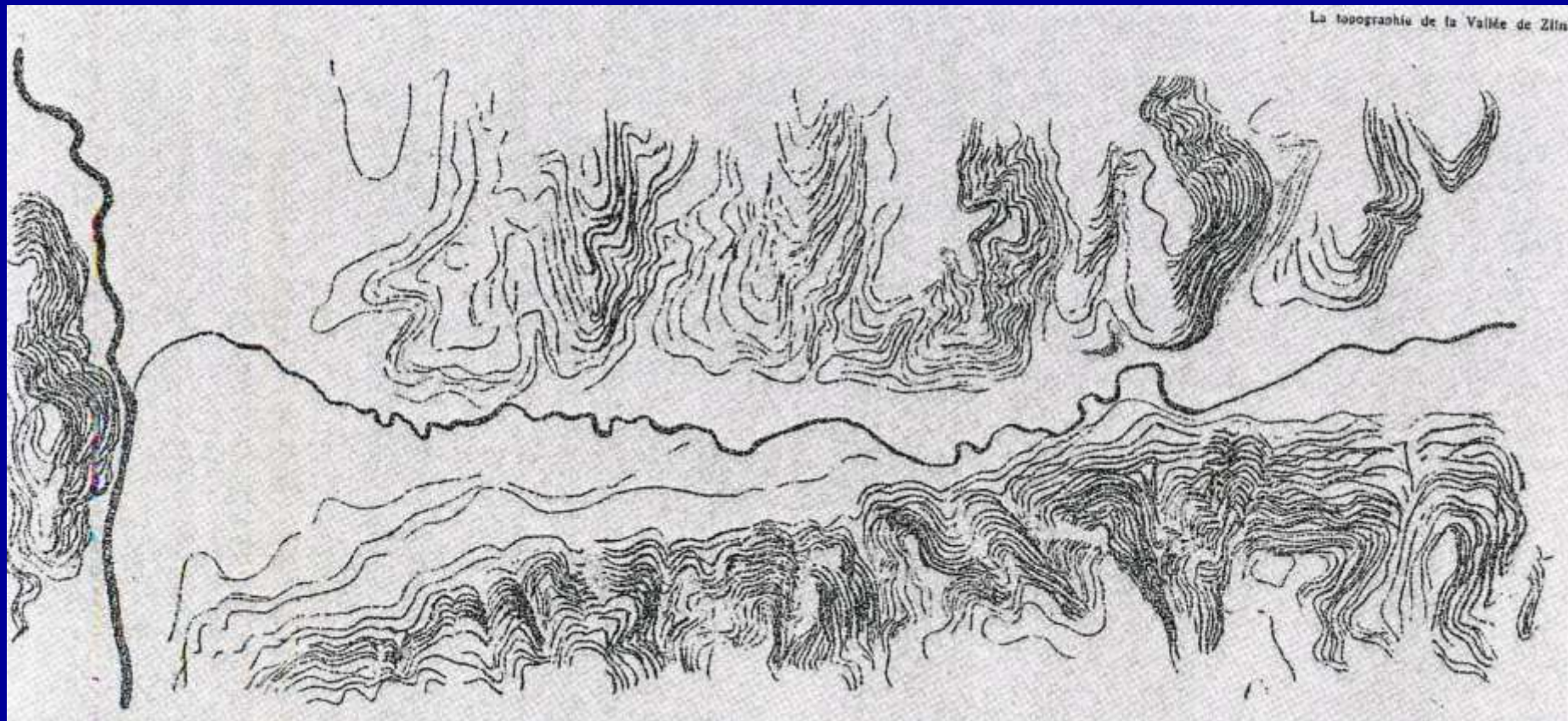

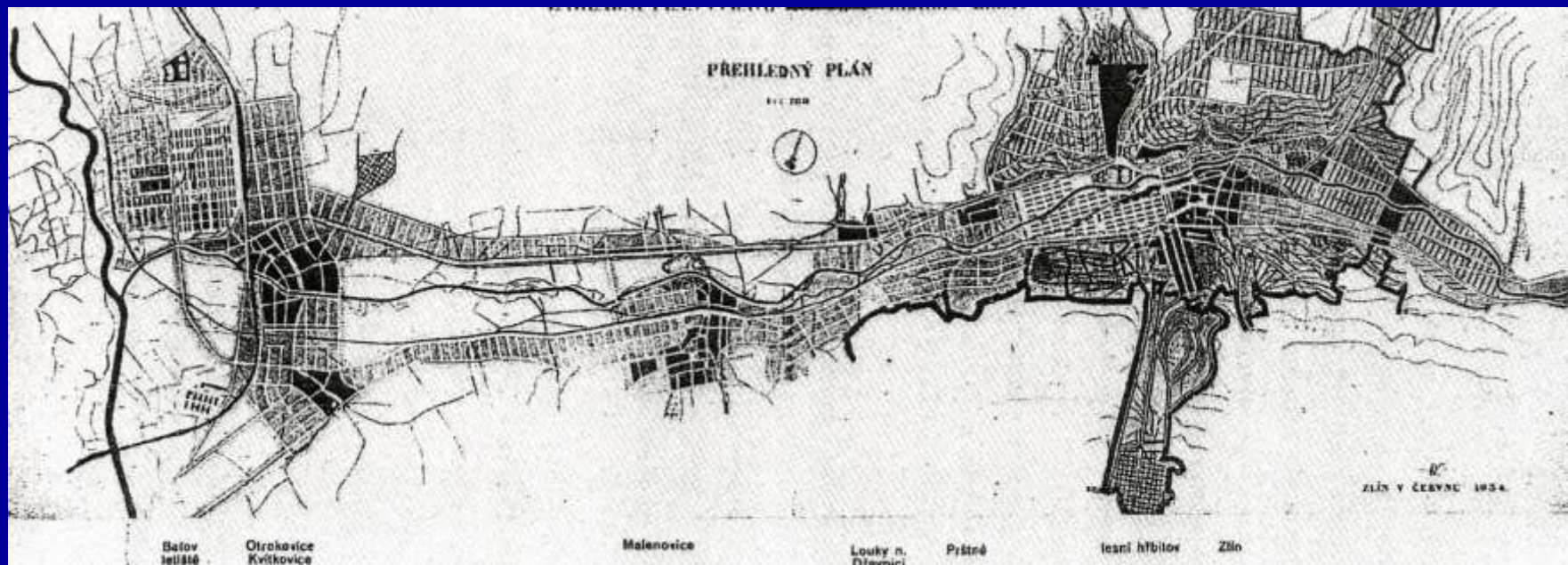
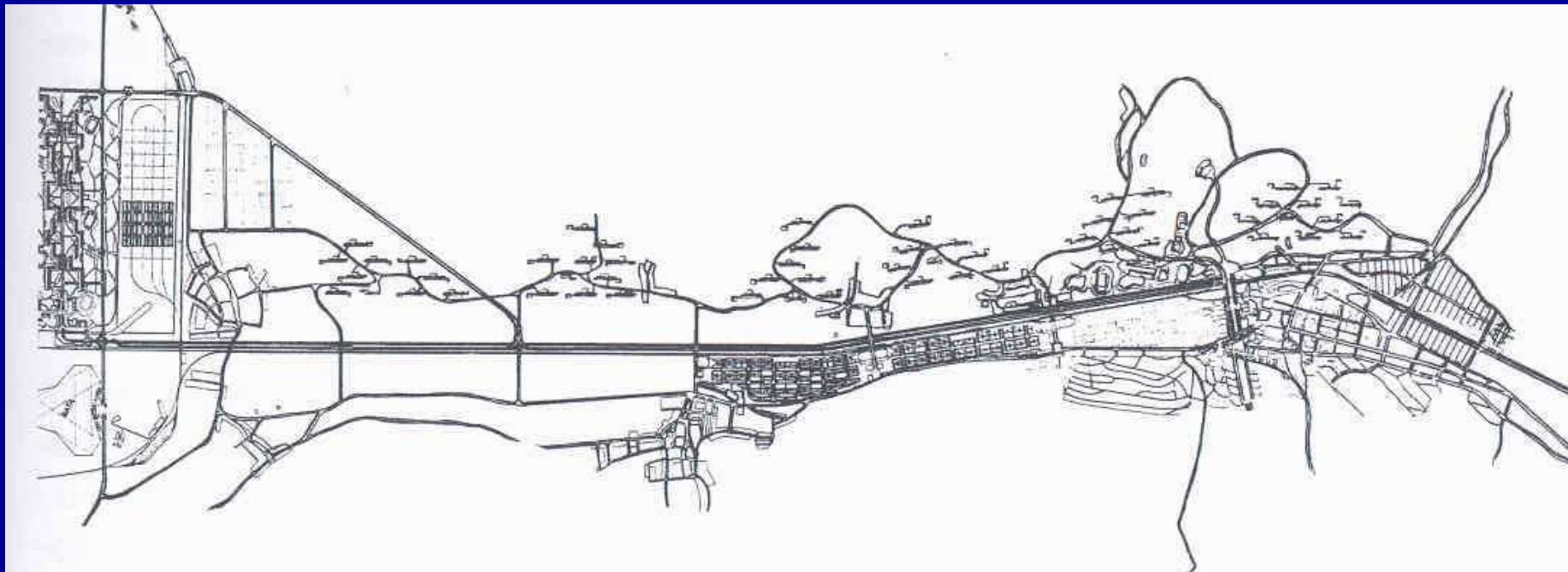
Lineární město

A. Soria y Mata, 1882 (okolí Madridu)
teoreticky rozpracováno u Le Corbusiera, 30. léta

Zlín: 1935

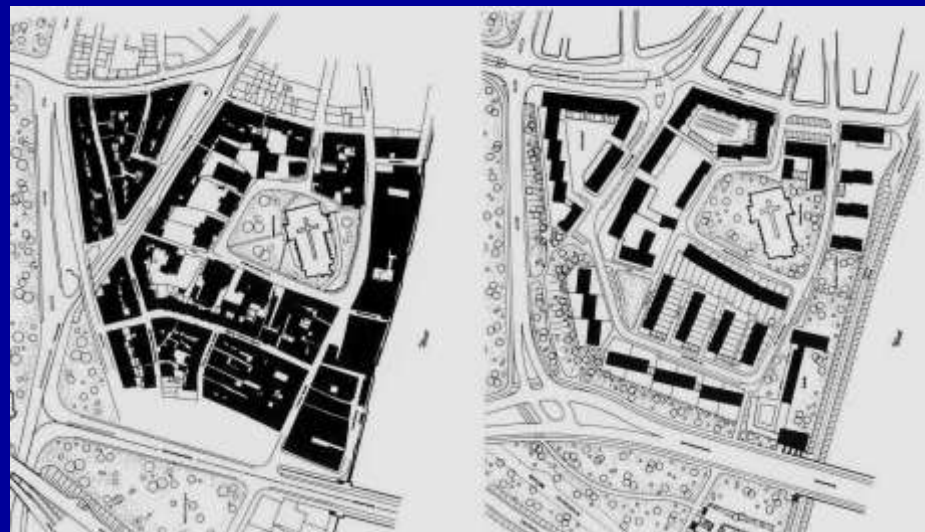

17) Modernistické projekty po válce

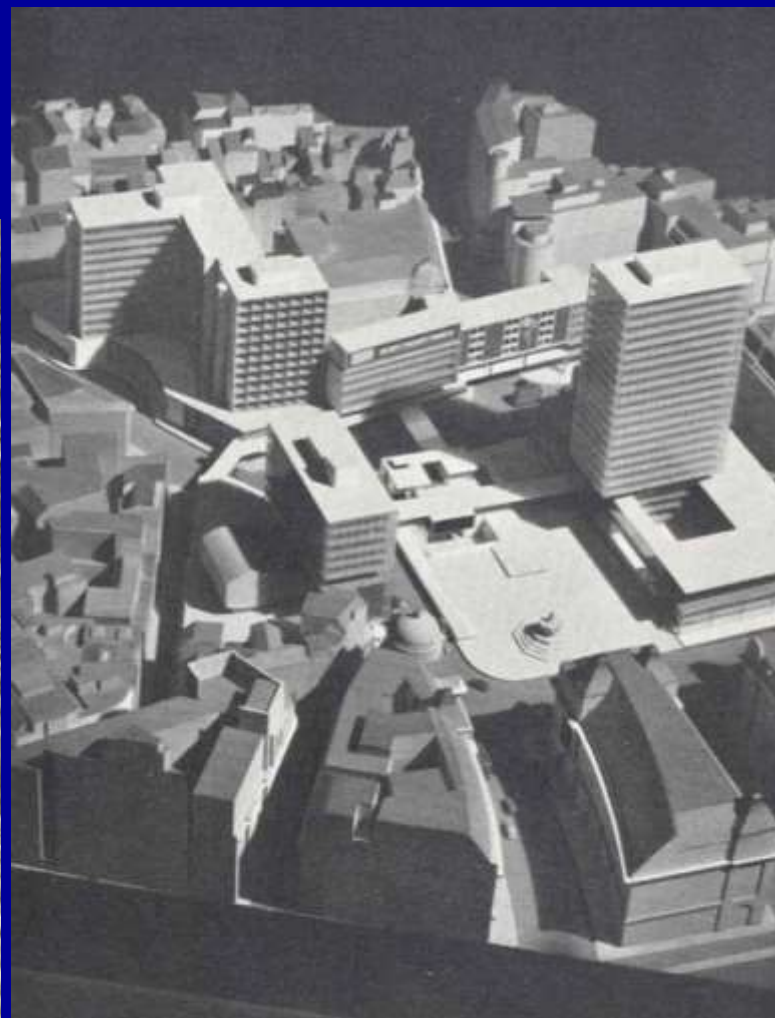
Německo:

Bremen, Stephaniviertel

Kiel

London, The County Council (odd.
architektury), 1956:
Projekt na přestavbu Picadilly Circus

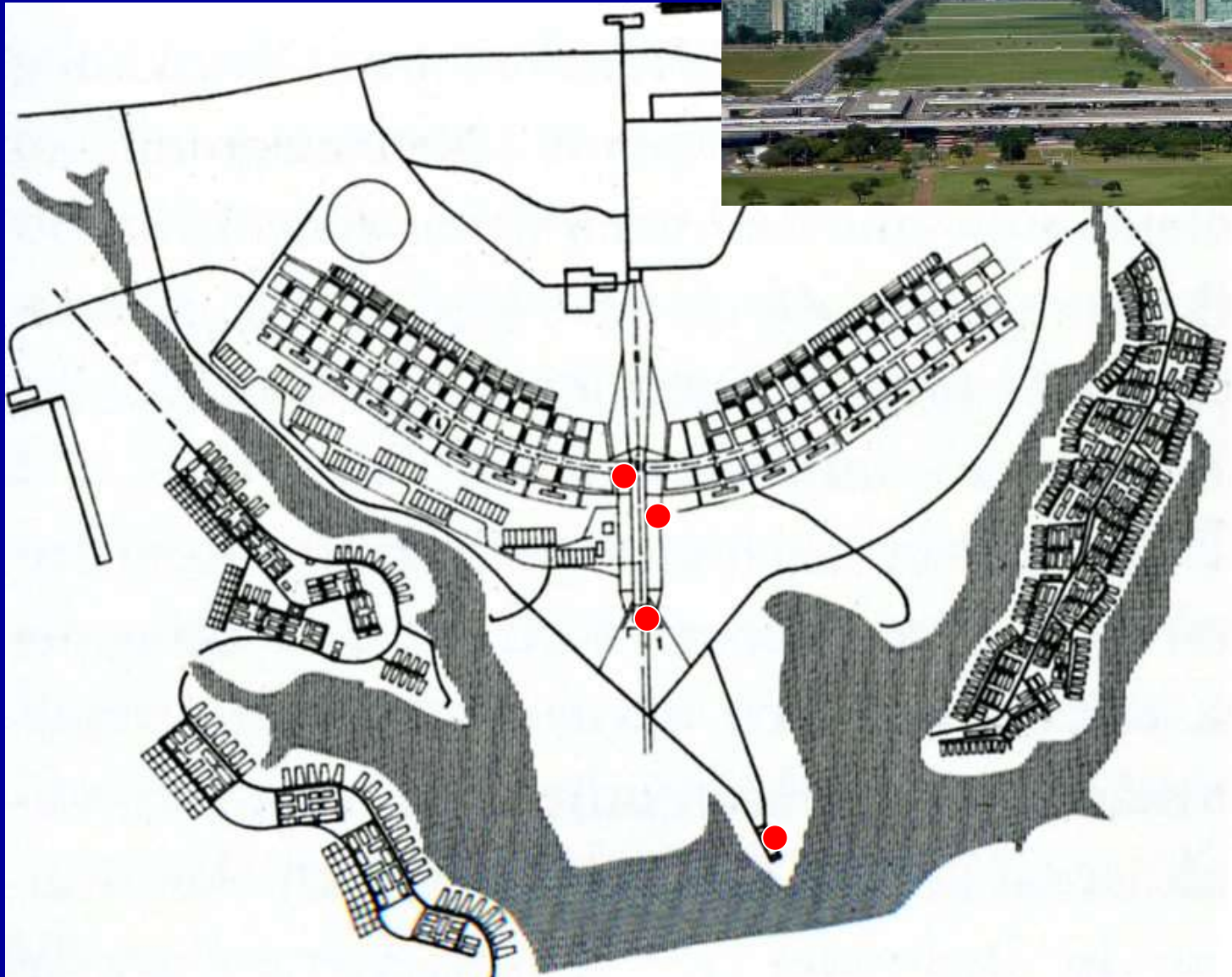

New York, Lincoln Center for the Performing Arts
1957-1966

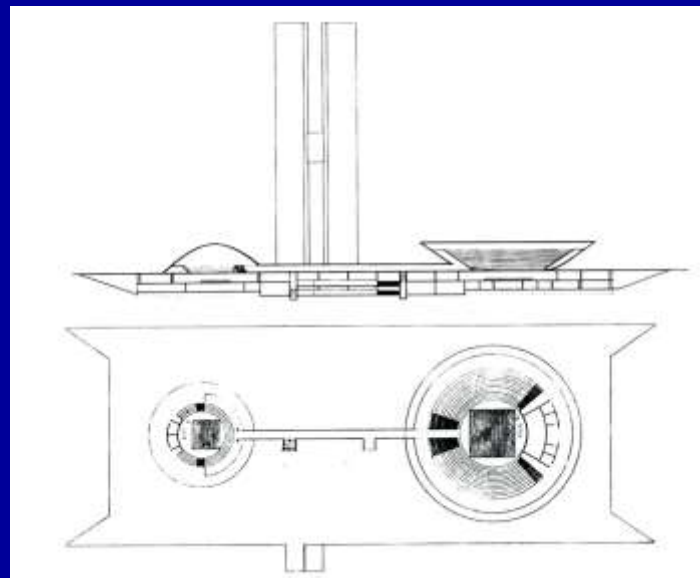
(Wallace K. Harrison - urbanistický projekt,
+ Max Abramovitz, Philip Johnson)

Brasilia, od 1956:
Lucio Costa, Oscar Niemeyer

Národní kongres

Prezidentský palác

Katedrála

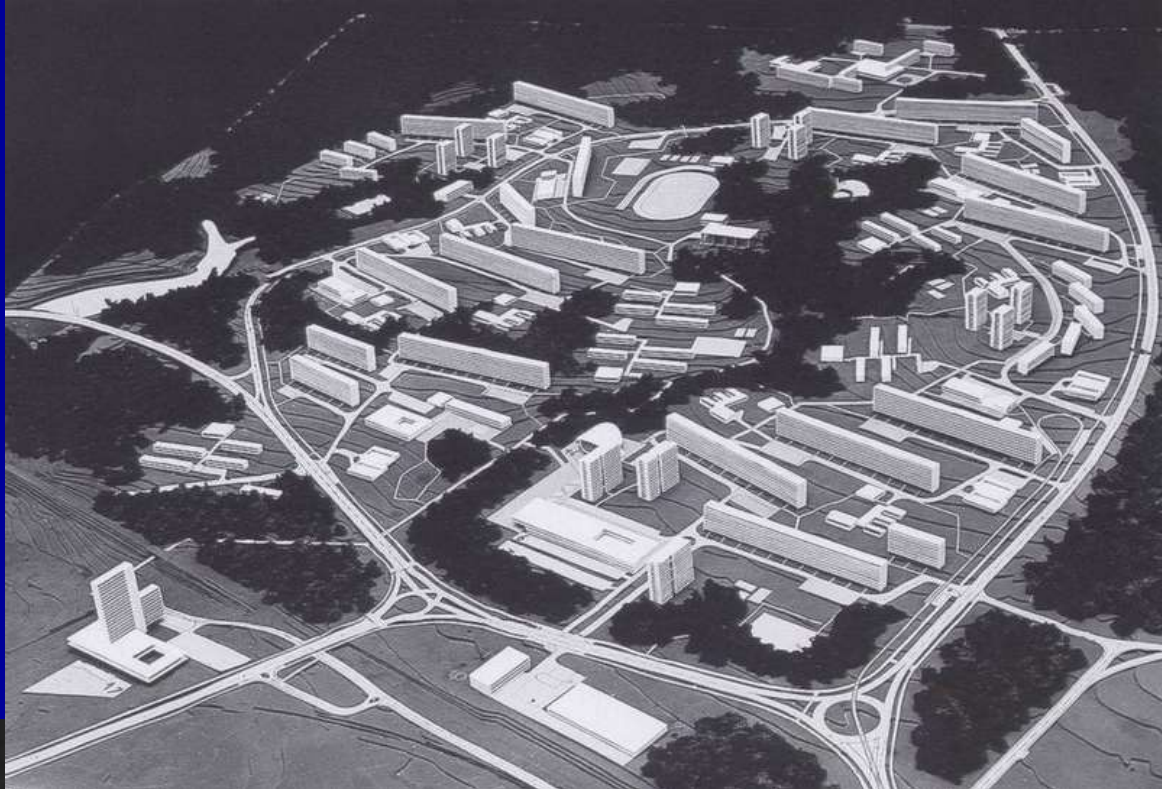

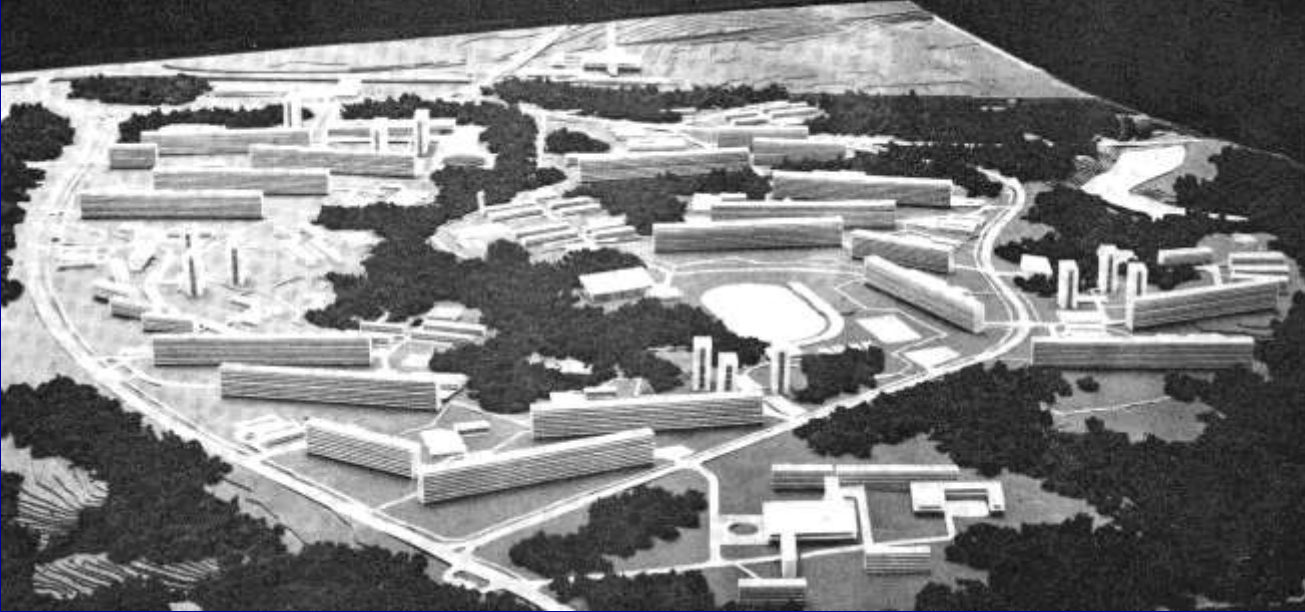
Pantheon (kenotaf), 1985

Paris, La Defense, 1960

Lesná, 1962-1970:
František Zounek, Viktor Rudiš

Tapiola (Helsinki)
Aarne Ervi (1910-1977)

Bohuslav Fuchs

Nové zónování

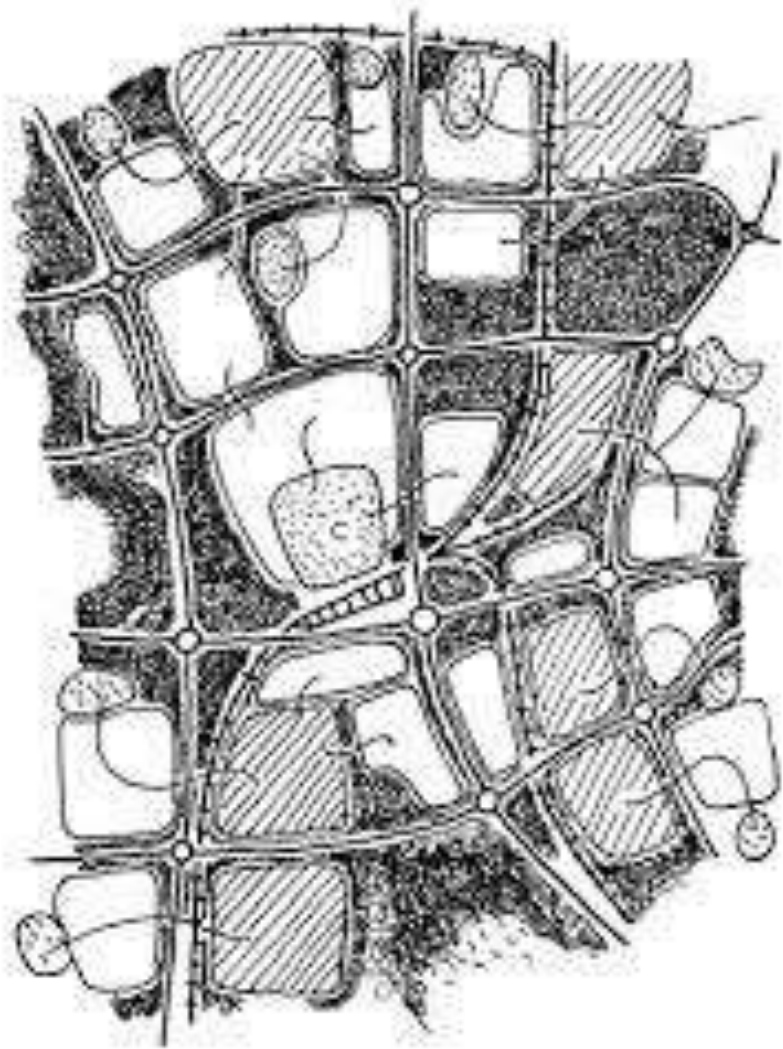
urbanistická tvorba
životního prostředí z hlediska sídelního
a krajinného

Academia Praha

Bohuslav Fuchs Nové zónování - urbanistická tvorba životního prostředí z hlediska sídelního a krajinného

1000000000
1000000000
1000000000
1000000000

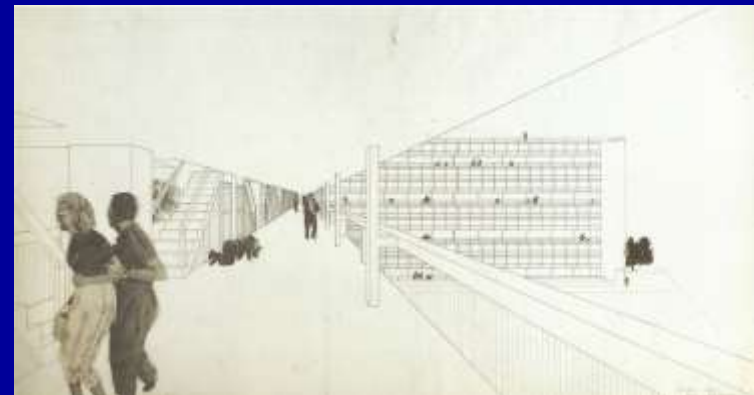

18) Kritika urbanistického funkcionalismu

Strukturální principy růstu měst

Vztah mezi formou a sociálně psychologickými potřebami člověka

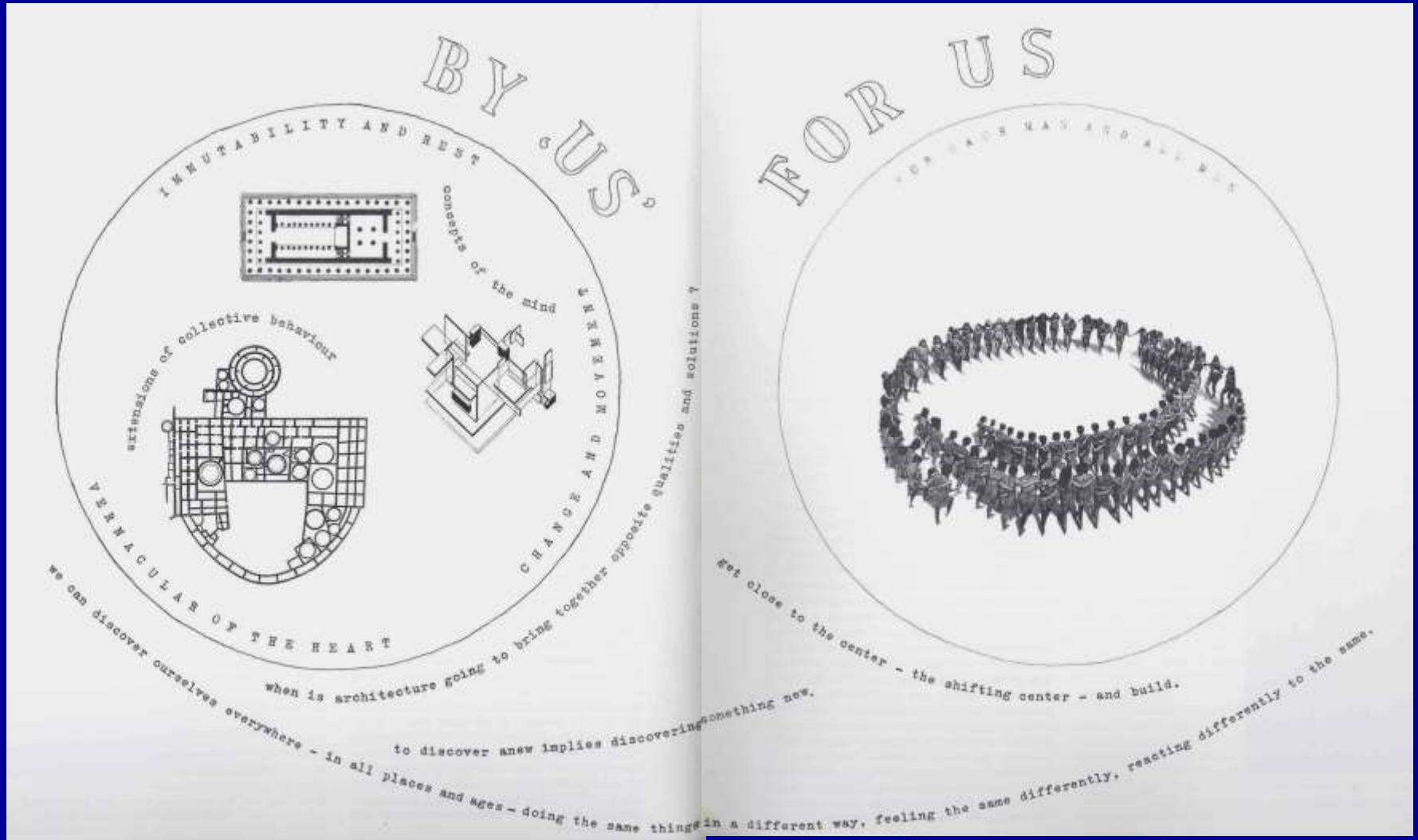
- Alice a Peter Smithsonovi, Golden Lane, 1952:
 - „nový brutalismus“
 - Jasný objem, návrat k náměstí – k místu
 - rodinná bytová jednotka, široké pavlače po jedné straně domu (ulice v oblacích)

Jack Lynn, Ivor Smith:
Sheffield, Park Hill, 1961

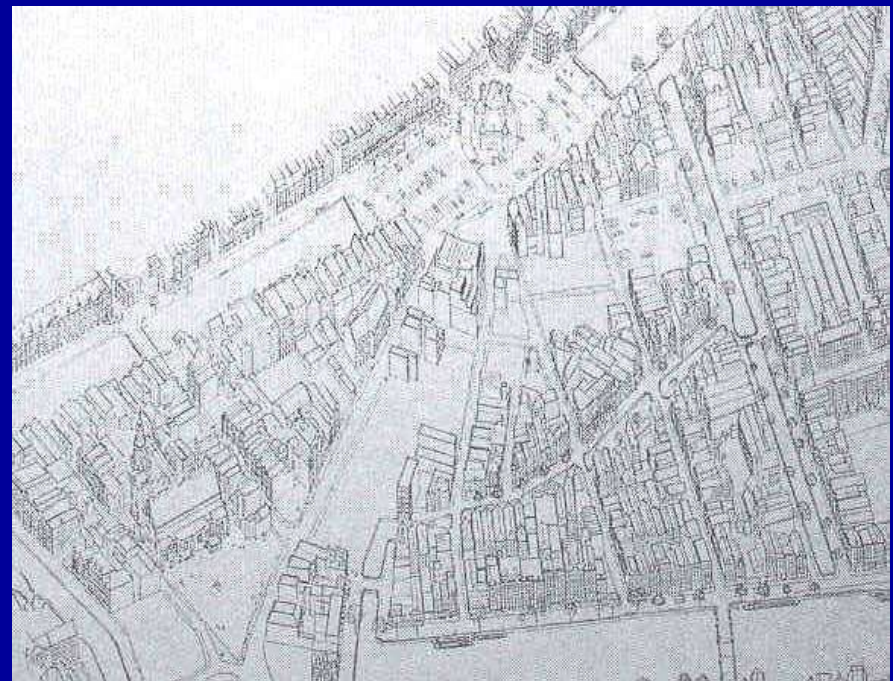

Aldo van Eyck a historická města
Od nás – pro nás (1959):

Amsterdam, Nieuwmarkt, 1970

- Stavba podzemní dráhy z povrchu
- Projekt v brutalistickém stylu velkých objemů
- Eycckův projekt drobné zástavby kolem nové třídy

Otterloo, 1959

Jane Jacobs (1916-2006)

Smrt a život velkých amerických měst, 1961

Kevin Andrew Lynch (1918-1984)

Obraz města, 1960

Cesta – Hranice – Oblast – Uzel (ohniskový bod, náměstí) - Významný prvek (identifikovatelný objekt, sloužící jako referenční bod)